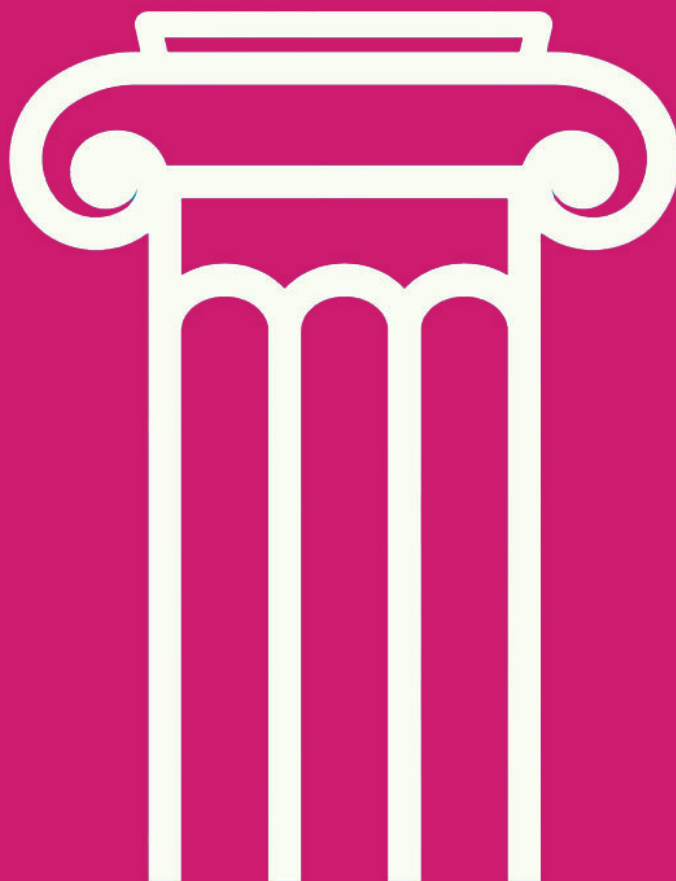

13 Ετών

ΙΣΤΟΡΙΑ Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

*Ανάπτυξη της Αναγνωστικής Κατανόησης
Κειμένου σε παιδιά με Μαθησιακές Δυσκολίες*

Στρατηγικές Παρέμβασης

Βασισμένο στις θεματικές ενότητες του
σχολικού βιβλίου «Αρχαία Ιστορία Α' Γυμνασίου»

ΙΩΑΝΝΑ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ

Ειδική Παιδαγωγός, BSc, PgD

Δραστηριότητες προσαρμοσμένες

στις ανάγκες των παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες

© Upbility Publications LTD, 2016

Το παρόν έργο υπόκειται σε πνευματικά δικαιώματα. Η ειδική σήμανση πνευματικών δικαιωμάτων σε κάθε σελίδα του έργου, πρέπει να περιλαμβάνεται σε κάθε εκπαιδευτικό αντίγραφο. Αντίγραφα που δεν περιέχουν την ειδική σήμανση, παραβιάζουν το νόμο πνευματικών δικαιωμάτων και αποτελούν μη επιτρεπτή ενέργεια.

Οι απόψεις που εκφράζονται σε αυτό το έργο είναι προσωπικές απόψεις του συγγραφέα, ο οποίος εγγυάται την πλήρη ιδιοκτησία και/ή το νόμιμο δικαίωμα δημοσίευσης του περιεχομένου αυτού του έργου.

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς τη ρητή γραπτή συγκατάθεση του εκδότη. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, σελιδοποίησης, εξωφύλλου και γενικότερα της όλης αισθητικής εμφάνισης του έργου, με φωτοτυπικές, ηλεκτρονικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους. Όλα τα φύλλα εργασίας των εκπαιδευτικών αντιγράφων πρέπει να διατηρούν τη σήμανση πνευματικών δικαιωμάτων.

Upbility Publications LTD | Διγενή Γρίβα 81-83, Λευκωσία, 1090 Κύπρος
Τ: ΕΛΛΑΔΑ - 2103008090, ΚΥΠΡΟΣ - 22007137

e-mail: info@upbility.gr

www.upbility.gr

SKU: GR-EB1085

Συγγραφέας: Δημητριάδου Ιωάννα, *Ειδική Παιδαγωγός BSc, PgD*

Ψηφιακή επιμέλεια: Ανδρούτσου Έλσα

Επιμέλεια κειμένων: Άγα Νεκταρία

GR-EB1085

ΜΗΤΡΩΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ

Το Μητρώο Δικαιωμάτων Χρήσης είναι μία πλατφόρμα προστασίας του Urbility για τους επιβεβαιωμένους κατόχους του ηλεκτρονικού υλικού της βιβλιοθήκης μας. Μετά από κάθε αγορά μέσω της ιστοσελίδας μας, η πλατφόρμα καταγράφει αυτόματα τα στοιχεία του αγοραστή και κατοχυρώνει τα δικαιώματα χρήσης του σε όλες τις διαθέσιμες συσκευές του (pc, tablet, print). Οποιαδήποτε προώθηση του υλικού ηλεκτρονικά ή έντυπα επιβαρύνει τον επιβεβαιωμένο αγοραστή, καθώς το αρχείο θα έχει τα δικά του στοιχεία.

ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ

Αναγνωστική Κατανόηση

Ιστορία Α΄ Γυμνασίου

*Ιωάννα Δημητριάδου
Ειδική Παιδαγωγός*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	1
Οδηγίες Χρήσης του Βιβλίου	2

Εποχή του Λίθου

Κεφάλαιο 1º: Η Παλαιολιθική και η Μεσολιθική εποχή	4
Κεφάλαιο 2º: Η Νεολιθική εποχή	8

Εποχή του Χαλκού

Κεφάλαιο 1º: Οι Λαοί και οι Πολιτισμοί της Εγγύς Ανατολής	12
Κεφάλαιο 2º: Ο Κυκλαδικός Πολιτισμός	16
Κεφάλαιο 3º: Ο Μινωικός Πολιτισμός	20
Κεφάλαιο 4º: Η Θρησκεία και η Τέχνη των Μινωιτών	24
Κεφάλαιο 5º: Ο Μυκηναϊκός Πολιτισμός	28
Κεφάλαιο 6º: Μυκηναϊκή Θρησκεία και Τέχνη	32

Ο Ελληνικός Κόσμος από το 1100 έως το 800 π.Χ.

Κεφάλαιο 1º: Οι Μεταβατικοί Χρόνοι	36
Κεφάλαιο 2º: Η Πολιτισμική αναγέννηση	40

Αρχαϊκή Εποχή (800-479 π.Χ.)

Κεφάλαιο 1º: Αποικιακή Εξάπλωση	44
Κεφάλαιο 2º: Η Πόλη-Κράτος και η Εξέλιξη του Πολιτεύματος	48
Κεφάλαιο 3º: Η Σπάρτη	52
Κεφάλαιο 4º: Αθήνα Από τη Βασιλεία στην Αριστοκρατία	56
Κεφάλαιο 5º: Αθήνα Πορεία προς τη Δημοκρατία	60
Κεφάλαιο 6º: Οι Πανελλήνιοι Δεσμοί	64
Κεφάλαιο 7º: Πέρσες και Έλληνες Δύο κόσμοι συγκρούονται	68
Κεφάλαιο 8º: Η Οριστική Απομάκρυνση της Περσικής Επίθεσης	72
Κεφάλαιο 9º: Τα Γράμματα	76
Κεφάλαιο 10º: Η Τέχνη	80

Η Ηγεμονία της Αθήνας (479-431 π.Χ.)

Κεφάλαιο 1º: Η Συμμαχία της Δήλου - Η Συμμαχία της Αθηναϊκής Ηγεμονίας	84
Κεφάλαιο 2º: Ο Περικλής και το Δημοκρατικό Πολίτευμα	88
Κεφάλαιο 3º: Η Λειτουργία του Πολιτεύματος	92
Κεφάλαιο 4º: Η Συγκρότηση της Αθηναϊκής Κοινωνίας - Η Καθημερινή Ζωή	96
Κεφάλαιο 5º: Η Διαδικασία της Μόρφωσης - Ο Αθηναίος και η Εργασία - Η Αθήνα Γιορτάζει	100

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ηγεμονικοί Ανταγωνισμοί και κάμψη των Ελληνικών Πόλεων (431-362 π.Χ.)

Κεφάλαιο 1 ^ο : Τα Αίτια και οι Αφορμές του Πελοποννησιακού Πολέμου - Ο Αρχιδάμειος Πόλεμος (431-421 π.Χ.)	104
Κεφάλαιο 2 ^ο : Η Εκστρατεία στη Σικελία (415-413 π.Χ.) - Ο Δεκελικός Πόλεμος (413-404 π.Χ.)	108
Κεφάλαιο 3 ^ο : Η Ηγεμονία της Σπάρτης Μία Κυριαρχία σε Αμφισβήτηση	112
Κεφάλαιο 4 ^ο : Η Κυριαρχία της Θήβας στην Ελλάδα	117

Η Ανάπτυξη της Μακεδονίας

Κεφάλαιο 1 ^ο : Το Κράτος της Μακεδονίας	122
Κεφάλαιο 2 ^ο : Το Κράτος της Μακεδονίας Επεκτείνεται	126
Κεφάλαιο 3 ^ο : Αλέξανδρος Η Κατάσταση της Ανατολής	130
Κεφάλαιο 4 ^ο : Το Έργο του Αλεξάνδρου	135
Κεφάλαιο 5 ^ο : Οι Τύχες της Κύπρου	139

Οι Τέχνες και τα Γράμματα την Κλασική Εποχή

Κεφάλαιο 1 ^ο : Τα Γράμματα	143
Κεφάλαιο 2 ^ο : Οι Τέχνες	147
Κεφάλαιο 3 ^ο : Η Αρχιτεκτονική των Κλασικών Χρόνων	151
Κεφάλαιο 4 ^ο : Η Γλυπτική και η Ζωγραφική των Κλασικών Χρόνων	155

Ελληνιστικοί και Ρωμαϊκοί Χρόνοι

Κεφάλαιο 1 ^ο : Τα Ελληνιστικά Βασίλεια	159
Κεφάλαιο 2 ^ο : Η Κατάσταση στον Ελλαδικό Χώρο	163
Κεφάλαιο 3 ^ο : Το Ρωμαϊκό Κράτος Αποκτά Μεγάλη Δύναμη	165
Κεφάλαιο 4 ^ο : Η Υποταγή του Ελληνικού Κόσμου	171
Κεφάλαιο 5 ^ο : Τα Γράμματα και οι Τέχνες των Ελληνιστικών Χρόνων	175
Κεφάλαιο 6 ^ο : Ελληνορωμαϊκός Πολιτισμός	181

Από τη Ρώμη στο Βυζάντιο

Κεφάλαιο 1 ^ο : Η Ρωμαϊκή Ειρήνη	185
Κεφάλαιο 2 ^ο : Ο Χριστός και η Διδασκαλία του Η Πρώτη Εκκλησία	189
Κεφάλαιο 3 ^ο : Η Διάδοση του Χριστιανισμού	193
Κεφάλαιο 4 ^ο : 3ος Αιώνας μ.Χ. Η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία σε Κρίση	197
Κεφάλαιο 5 ^ο : Κωνσταντίνος Η Μεγάλη Στροφή	201

Η αναγνωστική ευχέρεια αποτελεί ένα πολύ σημαντικό στοιχείο της αναγνωστικής διαδικασίας. Ένας μαθητής με μαθησιακές δυσκολίες που υστερεί στην ανάγνωση ενός κειμένου, υστερεί σημαντικά και στην κατανόησή του. Τα χαρακτηριστικά της ελλιπούς **αναγνωστικής κατανόησης** του κειμένου από έναν μαθητή με δυσκολίες είναι τα εξής:

- ⇒ Δεν μπορεί να διακρίνει ποιες είναι οι σημαντικές και ποιες οι ασήμαντες πληροφορίες ενός κειμένου.
- ⇒ Δεν μπορεί να κατανοήσει και να οργανώσει τις πληροφορίες.
- ⇒ Δεν μπορεί να ανακαλέσει τις ήδη υπάρχουσες πληροφορίες.
- ⇒ Δεν μπορεί να βρει τις λέξεις- κλειδιά που θα τον βοηθήσουν στην κατανόηση.
- ⇒ Δεν μπορεί να εντοπίσει την κεντρική ιδέα του κειμένου.
- ⇒ Δεν μπορεί να απομονώσει τις πληροφορίες που δεν ταιριάζουν νοηματικά στο κείμενο.
- ⇒ Δεν μπορεί να προβλέψει τη συνέχεια μιας ιστορίας.
- ⇒ Δεν έχει πλούσιο λεξιλόγιο.
- ⇒ Δυσκολεύεται στη δημιουργία νοητικών παραστάσεων.
- ⇒ Παρουσιάζει αδυναμία στη βραχυπρόθεσμη μνήμη.

📖 Πηγές: "Κεφάλαιο 5ο: Ενίσχυση της αναγνωστικής ικανότητας", Αντωνίου Φαίη (2005), "Η αλφαβήτα που μπερδεύει", Παντελιάδου Σουζάνα (2015).

Το αποτέλεσμα των παραπάνω χαρακτηριστικών είναι η άρνηση του μαθητή να διαβάσει το κείμενο που του δίνεται και δεν είναι λίγες οι φορές που δεν διαβάζει καν τον τίτλο. Δε δείχνει κανένα ενδιαφέρον στα θεωρητικά μαθήματα της Ιστορίας και των Θρησκευτικών του σχολείου. Μάλιστα στα κείμενα αυτά μπορεί να διαπιστώσει κανείς κάποια σχετική ακαταστασία από το παιδί, στην προσπάθειά του να ακολουθήσει τη ροή του κειμένου, να χρωματίσει τα σημαντικότερα και να γράψει τις λέξεις- κλειδιά.

Ο σκοπός του παρόντος βιβλίου "Αρχαία Ιστορία" της Α' Γυμνασίου είναι να βοηθήσει το μαθητή στις αδυναμίες που παρουσιάζει στην αναγνωστική κατανόηση και να αγαπήσει το μάθημα της Ιστορίας.

Το κάθε κεφάλαιο στηρίζεται στις θεματικές ενότητες του σχολικού βιβλίου "Αρχαία Ιστορία" της Α' Γυμνασίου. Οι 4 δραστηριότητες που απαρτίζουν το κάθε κεφάλαιο είναι προσαρμοσμένες ιδιαίτερα στις ανάγκες των παιδιών με μαθησιακές δυσκολίες. Τα κείμενα που παρουσιάζονται με απλουστευμένο τρόπο, το οπτικό υλικό και οι ερωτήσεις, καθοδηγούν τον μαθητή να διαβάσει και να κατανοήσει το κείμενο με πιο εύκολο τρόπο και να αναπαράγει τις πληροφορίες προφορικά και γραπτώς. Παρακάτω παρουσιάζεται ένας οδηγός χρήσης του βιβλίου που συνοδεύεται από μερικά Tips.

Δραστηριότητα 1^η: Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Ο ενήλικας διαβάζει φωναχτά και καθαρά το κείμενο και χρωματίζει τα σημεία στίξης.

Έπειτα ο μαθητής διαβάζει την κάθε πρόταση βάζοντας από κάτω έναν χάρακα.

Αν δυσκολευτεί, ο ενήλικας μαζί με τον μαθητή ξαναδιαβάζουν το κείμενο και ύστερα ο μαθητής μόνος του.

Αν πάλι δυσκολευτεί στην ανάγνωση, υπογραμμίζει τις λέξεις που δεν μπορεί να αναγνώσει και τις γράφει από πάνω συλλαβιστά ή τις απομονώνει σε ένα χαρτί Α4.

Ο μαθητής ξαναδιαβάζει το κείμενο μαγνητοφωνώντας το, ώστε να έχει τη δυνατότητα να αναγνωρίσει και να διορθώσει τα λάθη του.

Τέλος, ο ενήλικας ζητάει από τον μαθητή πρώτα να του πει την κεντρική ιδέα του κειμένου και έπειτα να πει με δικά του λόγια αυτά που κατάλαβε.

Όταν ο μαθητής διαβάσει για πρώτη φορά το κείμενο, μπορεί σε αντίστοιχα χαρτόνια χρώματος να γράψει τις χρωματισμένες λέξεις. Επίσης σε λευκές καρτέλες να γράψει τις υπογραμμισμένες ημερομηνίες και ονόματα. Τέλος, ο μαθητής μπορεί να γράψει σε άσπρες κάρτες μερικές λέξεις- κλειδιά. Με αυτόν τον τρόπο όταν θα περιγράφει το κείμενο, θα μπορεί να ανακαλεί κάποιες πληροφορίες από τις καρτέλες.

Δραστηριότητα 2^η: Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Σχεδόν η κάθε πρόταση του κειμένου παρουσιάζεται με εικόνες. Ο μαθητής παρατηρεί τις εικόνες και προσπαθεί να τις περιγράψει. Αν δε θυμάται το περιεχόμενο, πηγαίνει στο κείμενο και βρίσκει την αντίστοιχη πρόταση. Τη διαβάζει, παίρνει την πληροφορία και περιγράφει την εικόνα. Για να διαπιστώσει ο ενήλικας, αν όντως ο μαθητής έχει κατανοήσει το κείμενο, κόβει τις εικόνες, τις ανακατεύει, το παιδί τραβάει μια εικόνα και την περιγράφει.

Ο ενήλικας μπορεί να φωτοτυπήσει το κείμενο και το οπτικό υλικό και να κόψει τις προτάσεις και τις εικόνες. Ζητάει από το μαθητή να συνδυάσει τις προτάσεις με τις εικόνες και να τις περιγράψει.

Δραστηριότητα 3^η: Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ο μαθητής διαβάζει αρχικά όλες τις ερωτήσεις. Έπειτα απαντάει σε κάθε ερώτηση, δίνοντας έμφαση στη γραπτή έκφραση και όχι τόσο στο κομμάτι της ορθογραφίας. Κάθε φορά που απαντάει σε κάθε ερώτηση, δεν ξεχνάει να συμβουλευέται το υλικό του. Αφού ολοκληρώσει τις απαντήσεις του, τις συζητάει με τον ενήλικα και κάνουν μαζί τις απαραίτητες διορθώσεις.

Σε αυτή τη δραστηριότητα, είναι μια καλή ευκαιρία, καθώς αφορά τον γραπτό λόγο, να γίνουν ορισμένες υπενθυμίσεις που αφορούν το κομμάτι της γραμματικής. Επίσης, είναι μια καλή ευκαιρία για τον εμπλουτισμό του λεξιλογίου, καθώς ο μαθητής μπορεί να αναζητήσει συνώνυμες λέξεις ή λέξεις ίδιας οικογένειας που μπορούν να αντικαταστήσουν τις ήδη υπάρχουσες λέξεις του κειμένου.

Ο μαθητής, σε λευκές κάρτες γράφει τις λέξεις που έχει χρησιμοποιήσει στις απαντήσεις και από κάτω τις αντίστοιχες συνώνυμες λέξεις ή λέξεις της ίδιας οικογένειας.

Δραστηριότητα 4^η: Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

Ο μαθητής παίρνει όλες τις πληροφορίες και γράφει το κείμενο. Αυτή τη φορά, γράφει μόνος του, χωρίς καμιά βοήθεια. Κάνει αυτοδιόρθωση, χρησιμοποιώντας το οπτικό υλικό, τις απαντήσεις από την 3η δραστηριότητα, τις καρτέλες και το λεξικό.

Αν ο μαθητής επιθυμεί, το κείμενο μπορεί να το αντιγράψει στον υπολογιστή.

ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΛΙΘΟΥ

Κεφάλαιο 1ο: Η Παλαιολιθική και η Μεσολιθική Εποχή

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Οι πρώτοι άνθρωποι εμφανίζονται στην Αφρική.

Ο **Ικανός άνθρωπος** ζει σε ομάδες και κατασκευάζει εργαλεία.

Ο **Όρθιος άνθρωπος** φτιάχνει καλύτερα εργαλεία και ανακαλύπτει τη φωτιά.

Ο **Σοφός άνθρωπος** θάβει τους νεκρούς του.

Ο **Σοφότατος άνθρωπος** ανακαλύπτει την τέχνη.

Εμείς είμαστε οι απόγονοι του "Σοφότατου ανθρώπου".

Ο άνθρωπος κατοικεί κοντά σε όχθες ποταμών, δίπλα σε πηγές νερού και σε λίμνες.

Ο άνθρωπος είναι **κυνηγός, τροφосуλλέκτης και ψαράς**.

Ο άνθρωπος κατασκευάζει όπλα και εργαλεία από οστά, κέρατα ζώων και λίθου.

Η **τέχνη** καλύπτει βασικές ανάγκες και δραστηριότητες για την επιβίωση του.

Η τέχνη έχει διακοσμητικό ή συμβολικό χαρακτήρα.

Στα έργα τέχνης περιλαμβάνονται διάφορες παραστάσεις, πήλινα, κοκάλινα και λίθινα αγάλματα, καθώς και κοσμήματα.

Σε πολλές ευρωπαϊκές παλαιολιθικές περιοχές ανακαλύφθηκαν οι **σπηλαιογραφίες**.

Πολύχρωμες εικόνες ζώων και σπανίως ανθρώπων,

είναι χαραγμένες στα τοιχώματα των σπηλαίων.

Οι παλαιολιθικές παραστάσεις έχουν συμβολική σημασία για τον άνθρωπο.

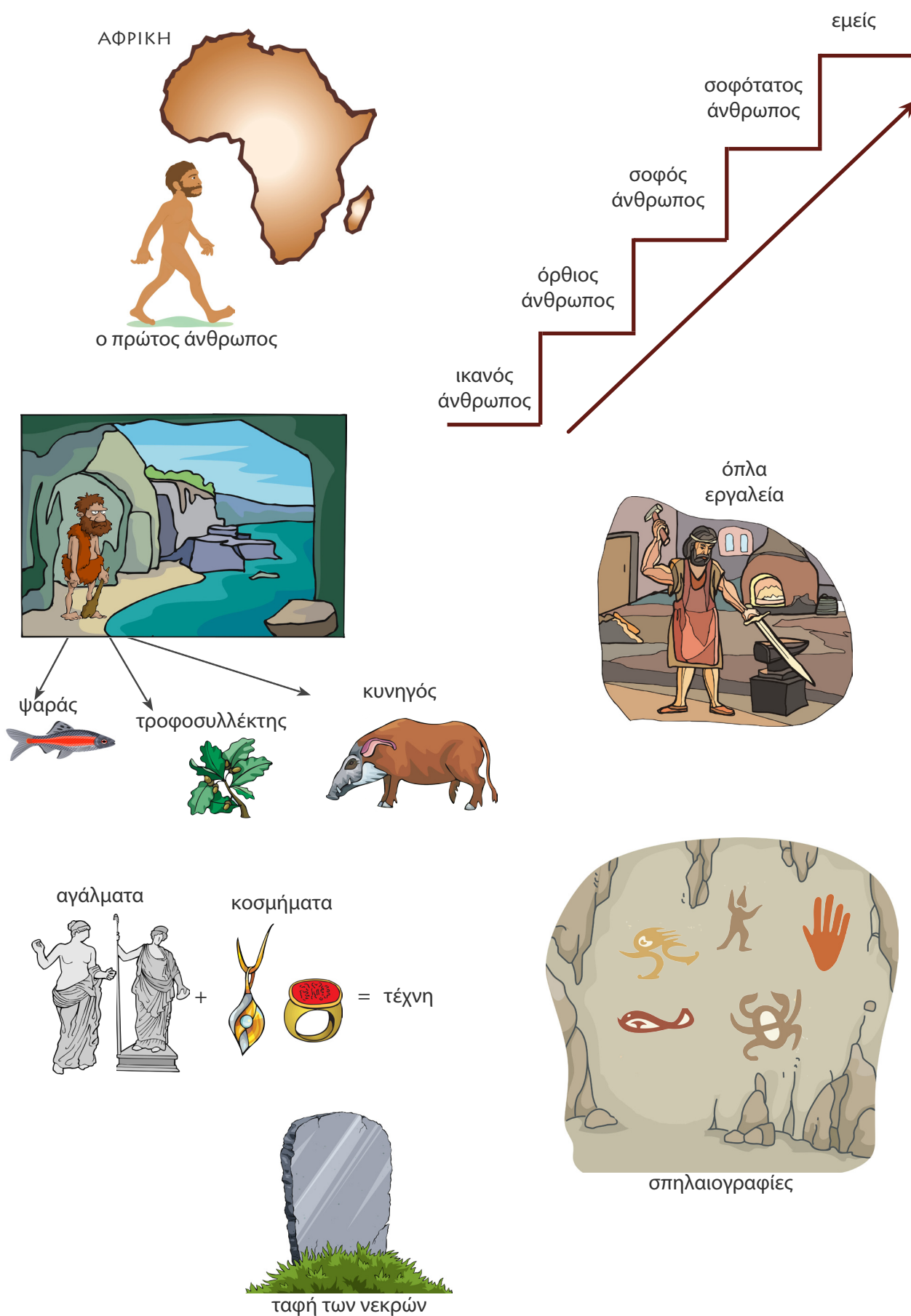
Ασχολούνται με τη δημιουργία της ζωής, την επιβίωση και το θάνατο.

Ξεκινά και η δημιουργία της **θρησκείας**.

Ο άνθρωπος αρχίζει να πιστεύει πως κάποιες δυνάμεις επηρεάζουν τη ζωή του.

Τότε ξεκινά και η ταφή των νεκρών.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Η Παλαιολιθική και η Μεσολιθική Εποχή

- ☐ Ποια είναι η διαδρομή του ανθρώπου;
- ☐ Πού και πώς ζει ο άνθρωπος, εκείνης της εποχής;
- ☐ Με τι ασχολείται ο άνθρωπος;
- ☐ Τι κατασκευάζει ο άνθρωπος;
- ☐ Τι γνωρίζεις για την τέχνη εκείνης της εποχής;
- ☐ Τι γνωρίζεις για τις σπηλαιολογραφίες;
- ☐ Πώς ο άνθρωπος εκείνης της εποχής αντιμετωπίζει το θέμα της θρησκείας;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΛΙΘΟΥ

Κεφάλαιο 2ο: Η Νεολιθική Εποχή

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Στη **Νεολιθική Εποχή**, ο άνθρωπος ασχολείται με τη γεωργία, την κτηνοτροφία και την κεραμική.

Οι άνθρωποι ανακαλύπτουν καινούρια εργαλεία, όπως:

- ⇒ αλέτρι για να οργώνουν τη γη
- ⇒ δρεπάνι για να θερίζουν
- ⇒ μολόπετρα για να αλέθουν τους σπόρους
- ⇒ κεραμικά σκεύη για να αποθηκεύουν τα προϊόντα.

Οι άνθρωποι δημιουργούν τα πρώτα χωριά, με ξύλινα και πέτρινα σπίτια.

Δημιουργούνται οι πρώτοι νεολιθικοί οικισμοί:

- ⇒ **προϊστορικός** οικισμός
- ⇒ **επίπεδος** οικισμός
- ⇒ **Λιμναίος** οικισμός

Οι άνθρωποι ειδικεύονται.

Κοντά στους γεωργούς, εμφανίζονται και οι τεχνίτες.

Η γεωκτηνοτροφία είναι το κύριο χαρακτηριστικό της οικονομίας.

Οι καλλιέργειες γίνονται με τα δημητριακά και τα όσπρια.

Τα αιγοπρόβατα, τα βοοειδή και οι χοίροι αποτελούν τη βάση της κτηνοτροφίας.

Ξεκινάει το πλάσιμο **πήλινων αγγείων** που ψήνονταν στη φωτιά.

Τα σχέδια των αγγείων αποτελούνταν αρχικά από:

- ⇒ παράλληλες ή τεθλασμένες γραμμές
- ⇒ τρίγωνα
- ⇒ σπείρες
- ⇒ μαιάνδρους

Τα **νεολιθικά ειδώλια** κατασκευάζονταν από πηλό και σπανιότερα από λίθο.

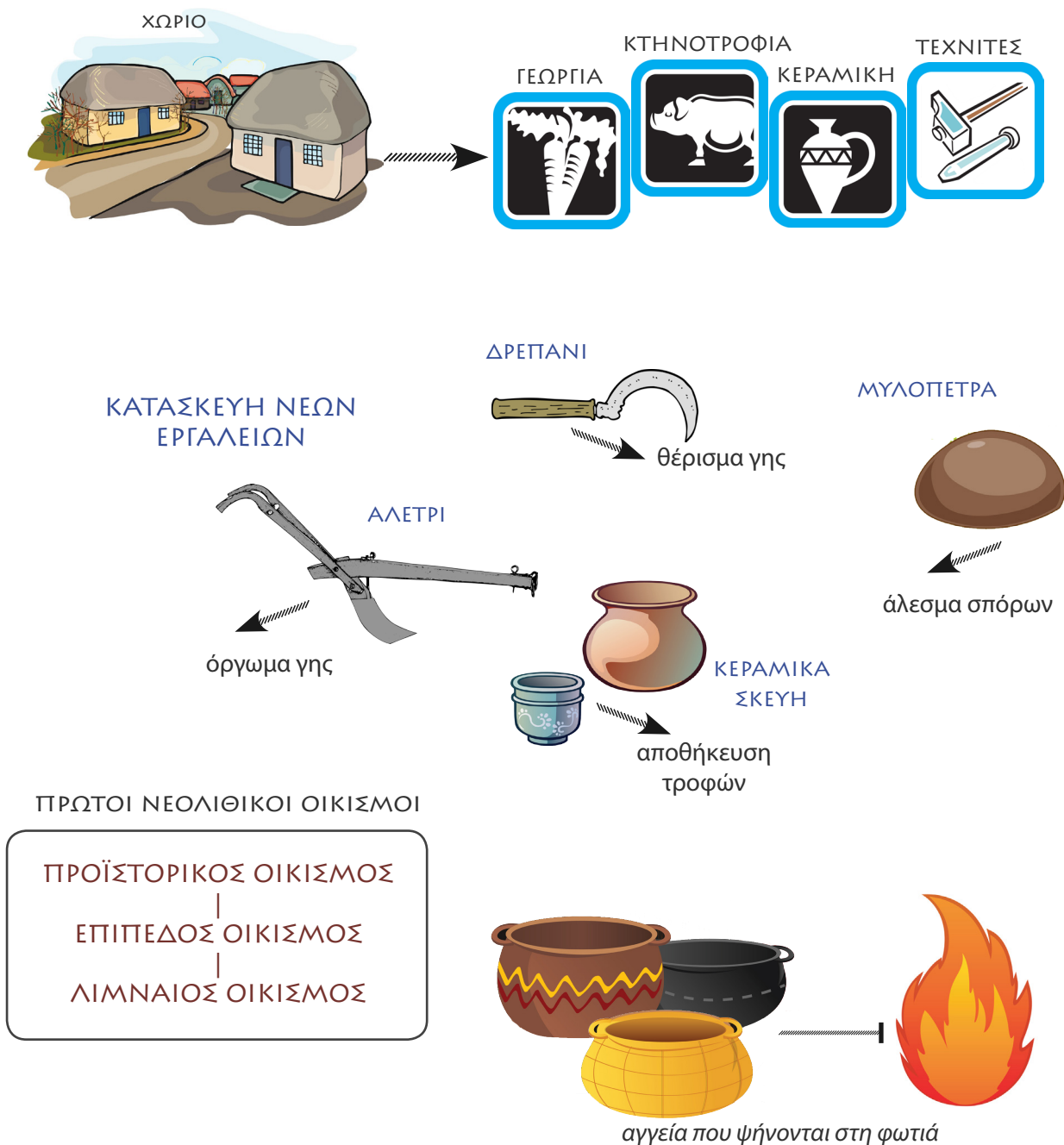
Παριστάνουν κυρίως γυναικείες μορφές, όρθιες ή καθιστές ή με παιδί στην αγκαλιά.

Λιγότερα είναι τα ειδώλια ανδρών και ακόμη σπανιότερα τα ειδώλια ζώων.

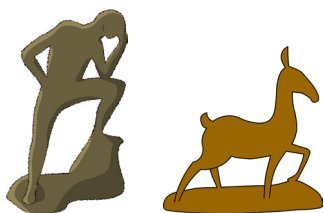
Τα γυναικεία ειδώλια εικονίζουν τη μεγάλη μητέρα θεά.

Στα γυναικεία ειδώλια τονίζεται η σημασία της γυναίκας-μητέρας στη διαίωνιση της ζωής.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

ΕΙΔΩΛΙΑ

- ☒ από πηλό
- ☒ γυναικεία ειδώλια: γυναικείες μορφές, όρθιες ή καθιστές ή με παιδί στην αγκαλιά
→ εικονίζουν τη μεγάλη μητέρα θεά και τονίζεται η σημασία της γυναίκας-μητέρας στη διαίωνιση της ζωής
- ☒ ανδρών και ζώων

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Η Νεολιθική Εποχή

- ☐ Με τι ασχολείται ο άνθρωπος στη Νεολιθική Εποχή;
- ☐ Ποια καινούρια εργαλεία ανακαλύπτονται και ποια η χρησιμότητά τους;
- ☐ Ποιοι είναι οι τρεις νεολιθικοί οικισμοί;
- ☐ Πώς βοηθάει η γεωκτηνοτροφία στην οικονομία;
- ☐ Να περιγράψετε τα πήλινα αγγεία.
- ☐ Να περιγράψετε τα ειδώλια.

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ

Κεφάλαιο 1ο: Οι Λαοί και οι Πολιτισμοί της Εγγύς Ανατολής

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Η ιστορία αρχίζει από τη Μεσοποταμία, με τους **Σουμέριους**.

Ο λαός ανακαλύπτει τον τροχό και ιδρύει πόλεις.

Σημιτικοί λαοί ενώνονται με τους Σουμέριους και δημιουργούν ένα ενιαίο κράτος.

Με βασιλιά τον **Χαμουραπί**, η Μεσοποταμία ακμάζει και κέντρο της πόλης γίνεται η Βαβυλώνα.

Οι **Ασσύριοι** καταργούν το βαβυλωνιακό κράτος και καταλαμβάνουν ολόκληρη τη Μεσοποταμία.

Οι αρχαίοι Έλληνες ονομάζουν την Αίγυπτο, "**Δώρο του Νείλου**".

Ο Νείλος είναι η μόνη οδός επικοινωνίας και κάλυψη αναγκών για τους Αιγύπτιους.

Η χώρα γνωρίζει τρεις περιόδους ακμής:

- ⇒ Αυτή του **Αρχαίου Βασιλείου**
- ⇒ Αυτή του **Μέσου Βασιλείου**
- ⇒ Αυτή του **Νέου Βασιλείου**

Ο **Φαραώ** θεωρείται ο ηγεμόνας των Αιγυπτίων.

Η θρησκεία των Αιγυπτίων είναι πολυθεϊστική.

Οι Αιγύπτιοι χρησιμοποιούν ένα είδος γραφής, τα **ιερογλυφικά**.

Ο λαός των **Χετταίων** εμφανίζεται στη Μικρά Ασία.

Οι επιδρομές των «λαών της θάλασσας», διαλύουν το κράτος των Χετταίων.

Στα παράλια της Παλαιστίνης, εμφανίζεται ο λαός των **Φοινίκων**.

Επινοούν το αλφάβητο, όπου η εξέλιξή του αποτελεί το ελληνικό αλφάβητο.

Οι **Εβραίοι**, με ηγέτη τον Μωυσή και πρωτεύουσα την Ιερουσαλήμ, ιδρύουν ένα ισχυρό κράτος.

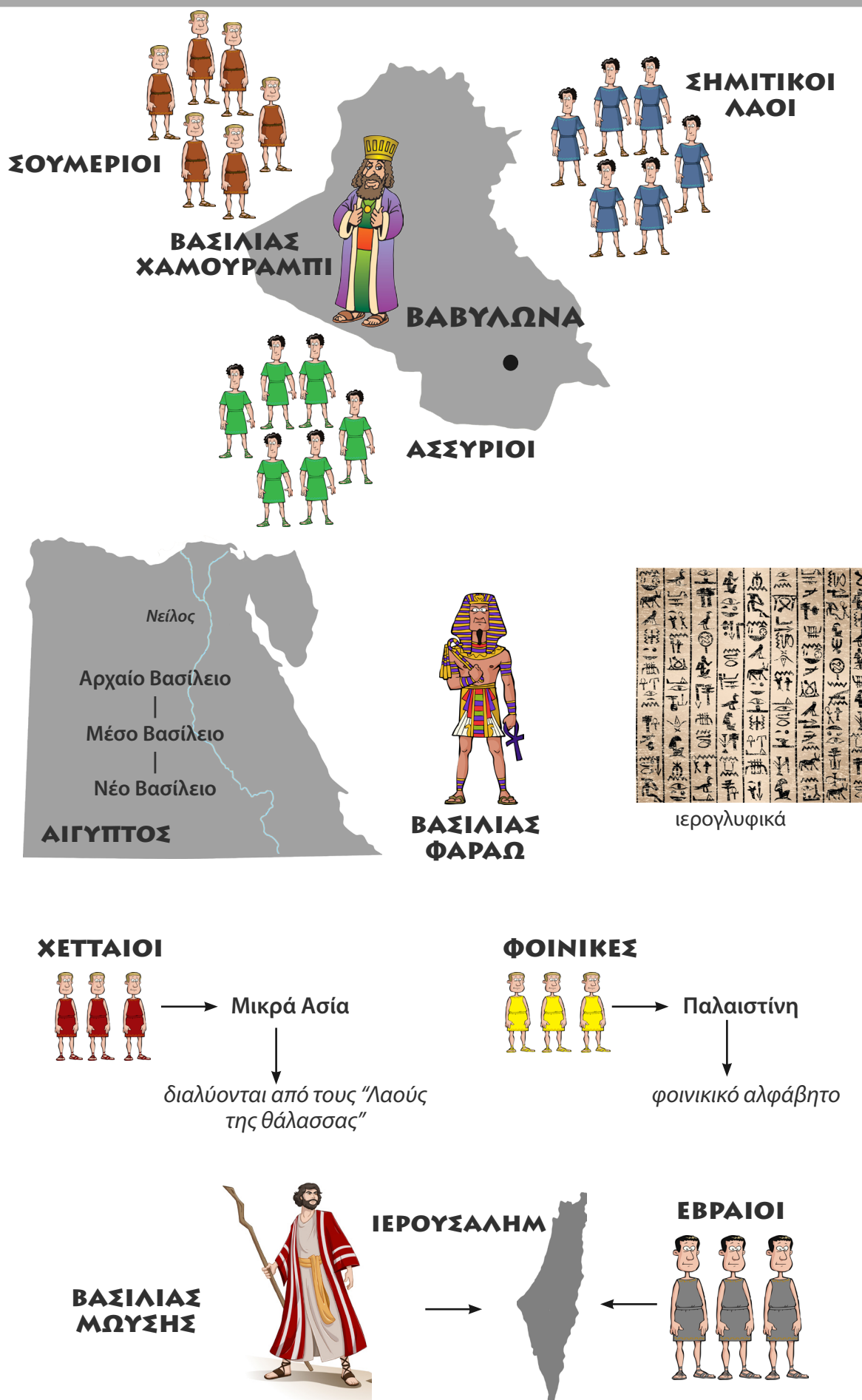
Σύντομα χάνουν την ανεξαρτησία τους.

Οι Εβραίοι είναι ο πρώτος μονοθεϊστικός λαός της ανθρώπινης ιστορίας.

Κατά τους Εβραίους ο Θεός απευθύνεται σε αυτούς με τους προφήτες.

Οι προφήτες αναγγέλλουν την έλευση ενός Μεσσία, σταλμένου από τον Θεό.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Οι Λαοί και οι Πολιτισμοί της Εγγύς Ανατολής

- ☐ Τι γνωρίζεις για τον λαό των Σουμέριων;
- ☐ Τι γνωρίζεις για τον λαό των Ασσύριων;
- ☐ Τι γνωρίζεις για την Αίγυπτο;
- ☐ Τι γνωρίζεις για τον λαό των Χετταίων;
- ☐ Τι γνωρίζεις για τον λαό των Φοινίκων;
- ☐ Τι γνωρίζεις για τον λαό των Εβραίων;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

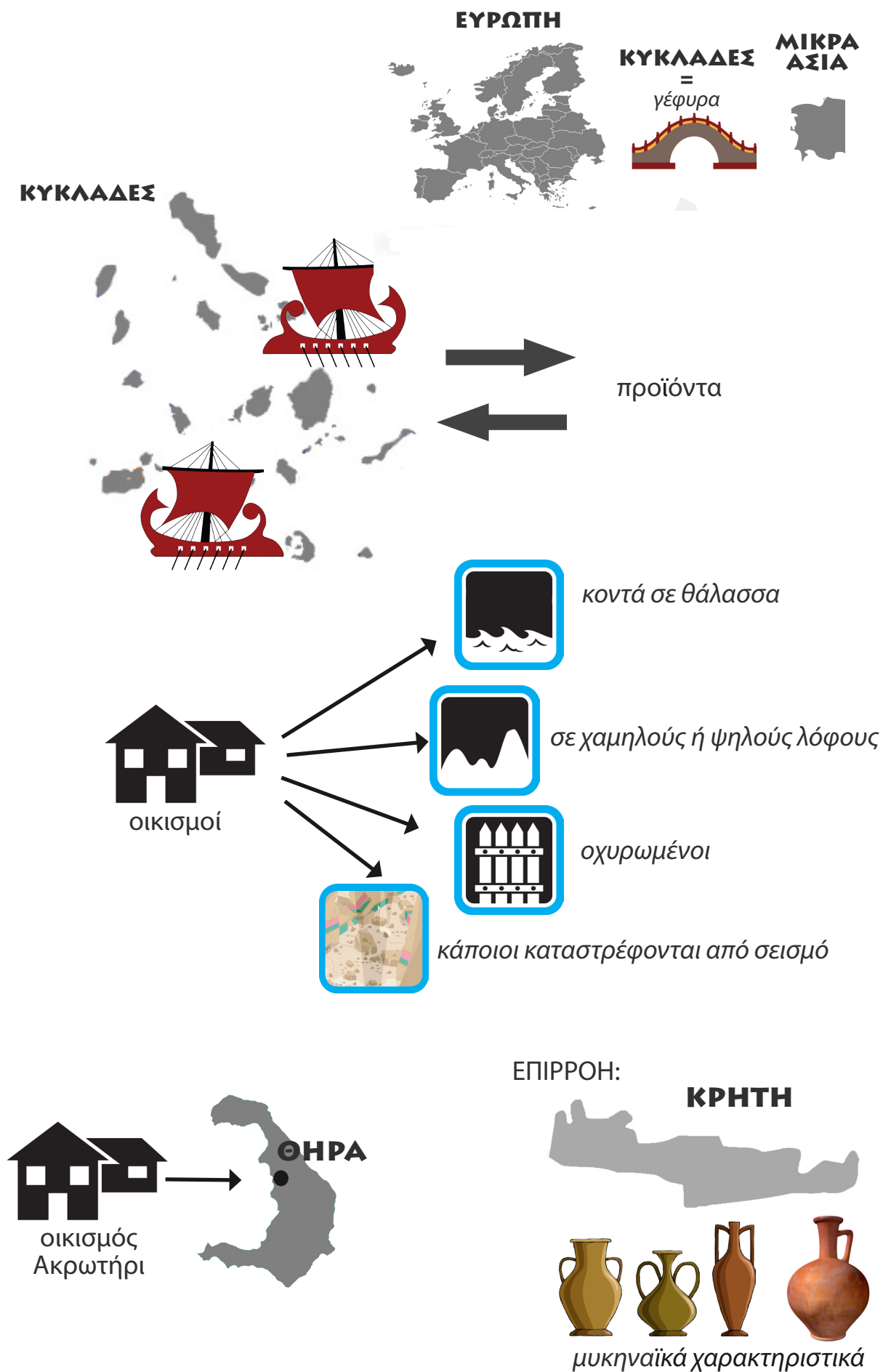
ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ

Κεφάλαιο 2ο: Ο Κυκλαδικός Πολιτισμός

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Ένας από τους παλαιότερους πολιτισμούς της Ευρώπης αναπτύχθηκε στις **Κυκλάδες**. Τα νησιά των Κυκλάδων αποτελούν τη γέφυρα ανάμεσα στην Ευρώπη και την Ασία. Τα πλοία των κυκλαδίτικων νησιών κυριαρχούν στο Αιγαίο. Μεταφέρουν προϊόντα και καινούριες ιδέες στην Ευρώπη. Στα νησιά των Κυκλάδων κάθε **οικισμός** ήταν ανεξάρτητος. Αρχικά οι οικισμοί χτίζονται κοντά στη θάλασσα ή σε λόφους. Ορισμένοι οικισμοί οχυρώνονται και άλλοι καταστρέφονται. Άλλοι χτίζονται σε υψηλούς λόφους μακριά από τη θάλασσα. Αργότερα, οι οικισμοί μεγαλώνουν και τα κτίρια είναι πιο σύνθετα. Ο πιο σημαντικός οικισμός αυτής της εποχής είναι το Ακρωτήρι στη Θήρα. Μεγάλοι κυκλαδικοί οικισμοί καταστρέφονται από σεισμό. Οι Κυκλάδες επηρεάζονται από τη μινωική Κρήτη. Μετά την καταστροφή των μινωικών ανακτόρων, οι **Μυκηναίοι** κυριαρχούν στις Κυκλάδες. Μεταδίδουν τα χαρακτηριστικά του δικού τους πολιτισμού. Τα πήλινα, μαρμάρινα και τα μεταλλικά αγγεία είναι εντυπωσιακά.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Ο Κυκλαδικός Πολιτισμός

- ☐ Τι γνωρίζεις για τις Κυκλάδες;
- ☐ Τι γνωρίζεις για τους οικισμούς των Κυκλάδων;
- ☐ Ποια είναι η σχέση των Κυκλάδων με την Κρήτη;
- ☐ Ποια αγγεία είναι εντυπωσιακά;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ

Κεφάλαιο 3^ο: Ο Μινωικός Πολιτισμός

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Ο πιο σημαντικός οικισμός στην Κρήτη ήταν η **Κνωσός**.

Άνθισε τη 2η και 3η χιλιετία.

Πήρε το όνομά του από το βασιλιά της Κνωσού, τον **Μίνωα**.

Ο «**μινωικός πολιτισμός**», ανακαλύφθηκε από τον Έβανς στις αρχές του 20ου αιώνα.

Αναπτύσσεται η γεωργία και η κτηνοτροφία.

Φτιάχνονται οι πρώτοι οικισμοί.

Οι Μινωίτες αναπτύσσουν το εμπόριο με Κυκλάδες, Κύπρο και Αίγυπτο.

Πουλάνε λάδι, κρασί, ξυλεία, αγγεία και υφάσματα.

Αγοράζουν μέταλλα, χαλκό και άργυρο και κατασκευάζουν όπλα και εργαλεία.

Από το εμπόριο, κέρδισαν πολύ πλούτο.

Έτσι έχτισαν τα πρώτα **ανάκτορα**, τα οποία είναι μεγάλα κτίρια.

Αποτελούνται από πολλά δωμάτια, τα οποία είναι

τα διοικητικά, οικονομικά, θρησκευτικά και καλλιτεχνικά κέντρα.

Τα 4 γνωστά ανάκτορα της Κρήτης είναι:

στην Κνωσό, στη Φαιστό, στα Μάλια και στη Ζάκρο.

Τα πρώτα ανάκτορα καταστρέφονται από σεισμό,

αλλά ξαναχτίζονται μεγαλύτερα.

Τα νέα ανάκτορα είναι πιο λαμπερά.

Οι Μινωίτες κυριαρχούν στο Αιγαίο, όπου φτιάχνουν αποικίες.

Όλα τα μινωικά ανάκτορα έχουν τα εξής κοινά χαρακτηριστικά:

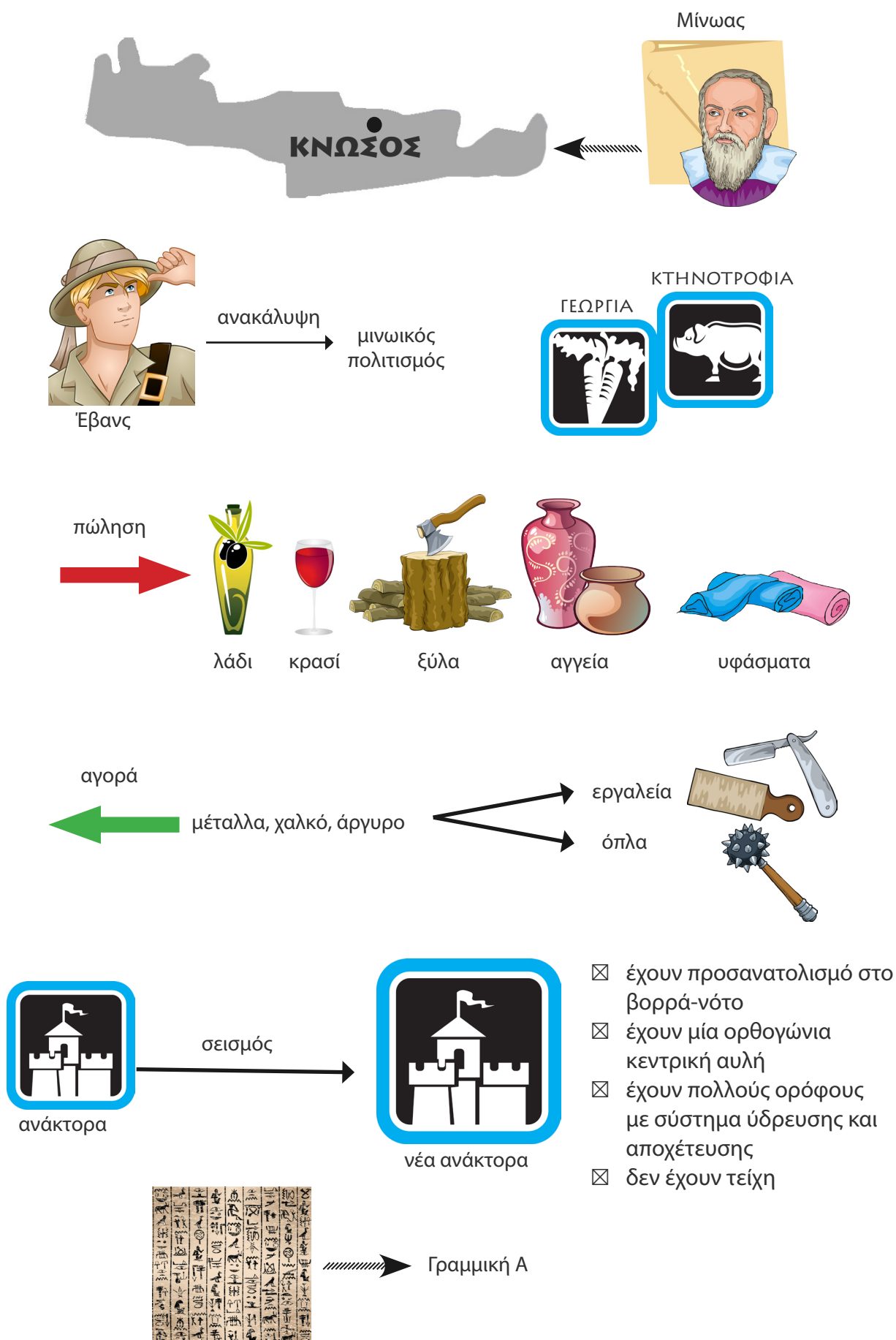
- ⇒ έχουν προσανατολισμό στο βορρά-νότο
- ⇒ έχουν μία ορθογώνια κεντρική αυλή
- ⇒ έχουν πολλούς ορόφους με σύστημα ύδρευσης και αποχέτευσης
- ⇒ δεν έχουν τείχη.

Τα ανάκτορα ήταν η κατοικία του άρχοντα.

Το πολιτικό, διοικητικό και οικονομικό σύστημα της Κρήτης ήταν συγκεντρωτικό, δηλαδή με κέντρο τα ανάκτορα.

Εμφανίζεται η πρώτη γραφή τα ιερογλυφικά και μετά η **Γραμμική Α**.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.**Ερωτήσεις Κατανόησης / Ο Μινωικός Πολιτισμός**

- ☐ Ποιος είναι ο πιο σημαντικός οικισμός της Κρήτης και πότε ανθίζει;
- ☐ Ποιος είναι ο βασιλιάς της Κνωσού;
- ☐ Ποιος ανακάλυψε τον «μινωικό πολιτισμό»;
- ☐ Σε ποιες περιοχές αναπτύχθηκε το εμπόριο;
- ☐ Τι πουλούσαν οι Μινωίτες;
- ☐ Τι αγόραζαν οι Μινωίτες και γιατί;
- ☐ Τι γνωρίζεις για τα ανάκτορα;
- ☐ Ποια είναι τα πιο γνωστά ανάκτορα;
- ☐ Ποια είναι τα κοινά χαρακτηριστικά των ανακτόρων;
- ☐ Τι είδους γραφής αναπτύχθηκε;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ

Κεφάλαιο 4ο: Η Θρησκεία και η Τέχνη των Μινωιτών

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Οι Μινωίτες πίστευαν σε γυναικείες θεότητες.

Υπήρχαν μόνο μικρά, ανακτορικά ή οικιακά **ιερά**.

Οι πιστοί προσέφεραν μικρά ειδώλια με τους ίδιους τους θεούς.

Το κύριο ιερό δέντρο είναι η ελιά.

Το κύριο ιερό ζώο είναι ο ταύρος.

Οι τελετές είχαν χορούς και αγώνες, όπως τα **ταυροκαθάψια**.

Στα **ταυροκαθάψια** έκαναν ιερές τελετουργίες με τον ταύρο.

Το **ιερατείο** ήταν κυρίως γυναίκες, αλλά και άνδρες ιερείς.

Η μινωική **τέχνη** είναι πρωτότυπη.

Όλα τα μινωικά έργα και αγγεία απεικονίζουν τη φύση.

Οι περισσότερες τοιχογραφίες βρίσκονται στο ανάκτορο της Κνωσού.

Έχουν θρησκευτικές παραστάσεις, όμορφα τοπία με πλούσια βλάστηση,

ζώα και θαλάσσια τοπία.

Αναπτύσσεται η **κεραμική**.

Ο κεραμικός τροχός βοηθάει στη γρήγορη κατασκευή των πήλινων αγγείων.

Τα πολύχρωμα **καμαραϊκά** είναι τα ωραιότερα αγγεία.

Οφείλουν την ονομασία τους στο σπήλαιο των Καμαρών.

Κατασκευάζονταν στα εργαστήρια των ανακτόρων της Κνωσού και της Φαιστού.

Τα καμαραϊκά αγγεία εξαγονταν στην ανατολική Μεσόγειο και στην Αίγυπτο.

Διακοσμούνταν με καμπυλόγραμμα σχέδια και σπάνια με ζώα και φυτά.

Τα περισσότερα μινωικά **ειδώλια** είναι πήλινα.

Παριστάνουν γυναίκες, άνδρες και ζώα.

Ορισμένα έχουν τη μορφή του ιερού μινωικού ταύρου.

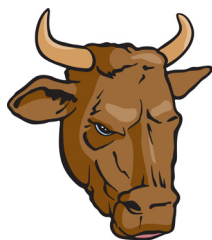
Σχεδιάζονται χρυσά και ασημένια κοσμήματα,

σφραγίδες από ελεφαντοστό και από ημιπολύτιμους λίθους με γραμμικά σχέδια.

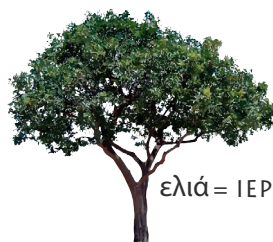
Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

γυναικεία
αγαλματίδια

ταύρος = ΙΕΡΟ ΖΩΟ

ελιά = ΙΕΡΟ ΔΕΝΤΡΟ

ΤΑΥΡΟΚΑΘΑΨΙΑ

τελετές με χορό
αγώνες με ταύρους

ΜΙΝΩΙΚΗ ΤΕΧΝΗ
ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΕΣ
ΑΓΓΕΙΑ

απεικόνιση φύσης
θρησκευτικές παραστάσεις
τοπία με βλάστηση
θαλάσσια τοπία

ΚΕΡΑΜΙΚΟΣ ΤΡΟΧΟΣ

γρήγορη κατασκευή αγγείων

ΚΑΜΑΡΑΪΚΑ
ΑΓΓΕΙΑ

κατασκευάζονται

ΑΝΑΚΤΟΡΑ
ΚΝΩΣΟΥ
ΚΑΙ
ΦΑΙΣΤΟΥ

εξάγονται

ΜΕΣΟΓΕΙΟ
+
ΑΙΓΥΠΤΟ

ΜΙΝΩΙΚΑ
ΕΙΔΩΛΙΑ

υλικό → πηλός

παριστάνουν

γυναίκες
άνδρες
ζώα
ιερό ταύρο

χρυσά και ασημένια
κοσμήματα

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Η Θρησκεία και η Τέχνη των Μινωιτών

- ☐ Πώς αντιμετώπιζαν οι Μινωίτες το θέμα της θρησκείας;
- ☐ Ποιο είναι το ιερό δέντρο;
- ☐ Ποιο είναι το ιερό ζώο;
- ☐ Τι είναι τα ταυροκαθάψια;
- ☐ Τι γνωρίζεις για τη μινωική τέχνη;
- ☐ Τι γνωρίζεις για τα καμαραϊκά αγγεία;
- ☐ Τι γνωρίζεις για τα μινωικά ειδώλια;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ

Κεφάλαιο 5º: Ο Μυκηναϊκός Κόσμος

Δραστηριότητα 1ª Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Οι **Μυκήνες** ήταν ο πρώτος μεγάλος ελληνικός πολιτισμός.

Οι πλούσιοι βασιλικοί τάφοι, δείχνουν την αρχή του μυκηναϊκού πολιτισμού.

Τα πρώτα **ανακτορικά** συγκροτήματα ήταν χτισμένα σε ψηλό σημείο και ήταν πολυδύναμα διοικητικά κέντρα.

Αυτά ήταν η Πελοπόννησος και η Αργολίδα.

Ο μυκηναϊκός πολιτισμός πήρε στοιχεία της μινωικής Κρήτης.

Οι Μυκηναίοι οχυρώνουν τις ακροπόλεις και φτιάχνουν θολωτούς τάφους.

Η γεωργία, η κτηνοτροφία, η βιοτεχνία, η ναυτιλία και το εμπόριο βοηθούν στην ανάπτυξη των Μυκηνών.

Η κοινή γλώσσα και η κοινή θρησκεία συμβάλουν στη δημιουργία του πολιτισμού της **μυκηναϊκής κοινής**.

Στην κορυφή της μυκηναϊκής κοινωνίας βρίσκεται ο **άναξ**.

Αυτός, μαζί με την οικογένειά του, κατοικούσε στο ανάκτορο.

Μετά ακολουθούν οι διάφοροι **αυλικοί** και το **ιερατείο**.

Οι κάτοικοι αποτελούσαν τους **δήμους**.

Οι δήμοι ήταν πολυάριθμοι, οργανωμένοι σε χωριά, γύρω από το ανάκτορο.

Στην κατώτερη κοινωνική βαθμίδα βρίσκονται οι **δούλοι**.

Η **Γραμμική γραφή Β** γράφτηκε στην ελληνική γλώσσα.

Η γραφή είναι συλλαβική, δηλαδή κάθε σύμβολο αποδίδει μια συλλαβή.

Η γνώση της γραφής αφορούσε μια ομάδα γραφέων που εργάζονταν στα γραφεία των ανακτορικών κέντρων.

Οι Μυκηναίοι γίνονται **θαλασσοκράτορες**.

Στο Αιγαίο και στα μικρασιατικά παράλια ιδρύουν αποικίες και εμπορικούς σταθμούς.

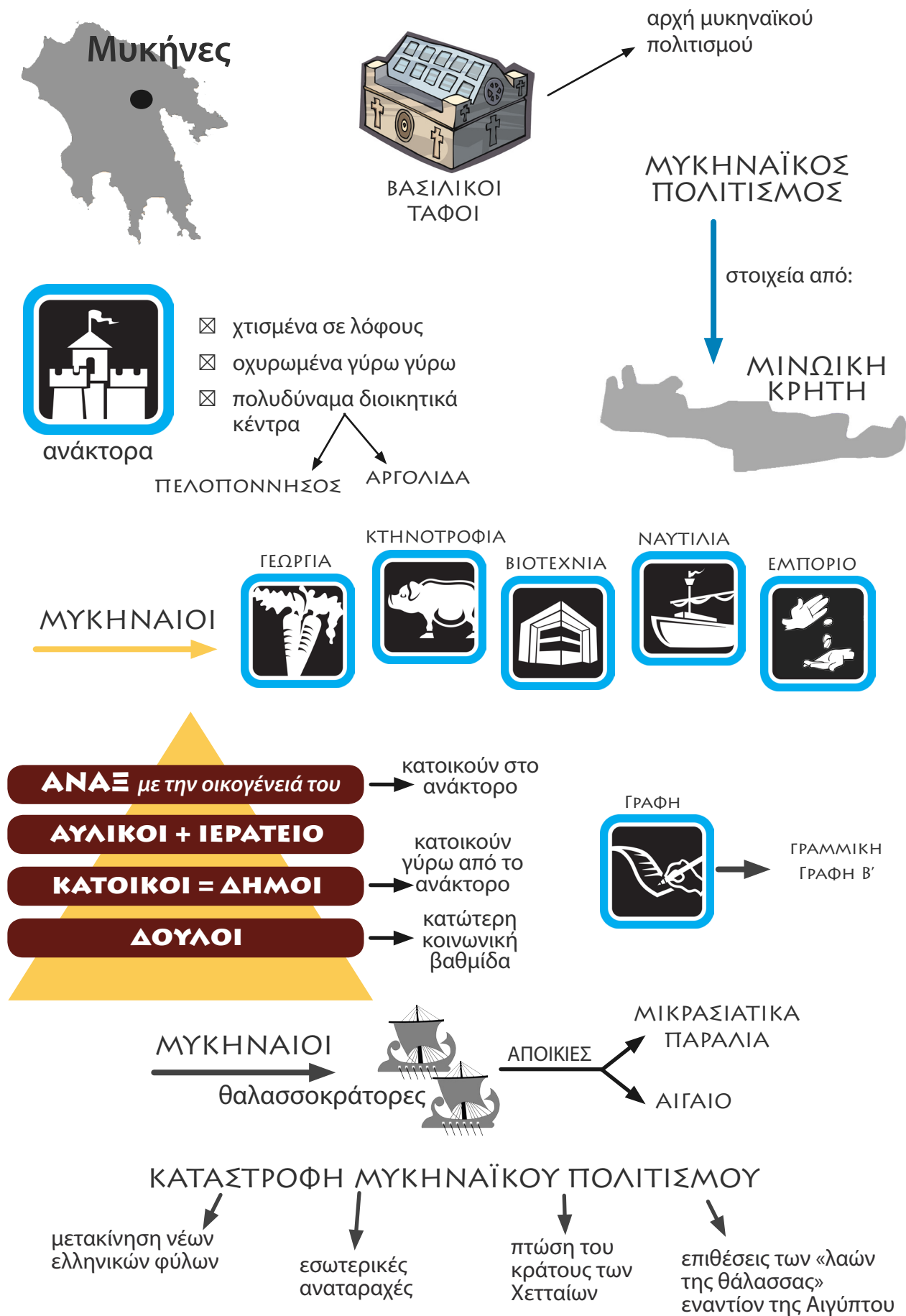
Δημιουργούν αποικίες στην Κύπρο και συναντούν τους **Χετταίους**.

Οι Χετταίοι ονομάζουν τους Μυκηναίους, Αχαιούς.

Η πτώση του μυκηναϊκού πολιτισμού οφείλεται σε:

- ⇒ μετακίνηση νέων ελληνικών φύλων
- ⇒ σε εσωτερικές αναταραχές
- ⇒ με την πτώση του κράτους των Χετταίων
- ⇒ με τις επιθέσεις των «λαών της θάλασσας» εναντίον της Αιγύπτου.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Ο Μυκηναϊκός Κόσμος

- ☐ Ποιος ήταν ο πρώτος μεγάλος ελληνικός πολιτισμός;
- ☐ Τι γνωρίζεις για τα ανακτορικά συγκροτήματα;
- ☐ Ο μυκηναϊκός πολιτισμός με ποιον πολιτισμό μοιάζει;
- ☐ Τι βοηθάει στην ανάπτυξη των Μυκηνών;
- ☐ Ποια είναι η ιεράρχηση της μυκηναϊκής κοινωνίας;
- ☐ Τι γνωρίζεις για τη Γραμμική γραφή Β;
- ☐ Τι γίνονται οι Μυκηναίοι και τι ιδρύουν;
- ☐ Πού οφείλεται η πτώση του μυκηναϊκού πολιτισμού;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ

Κεφάλαιο 6^ο: Μυκηναϊκή Θρησκεία και Τέχνη

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Στη μυκηναϊκή **θρησκεία** εμφανίζονται όλοι οι μεγάλοι Έλληνες θεοί, εκτός από τον Απόλλωνα.

Σπουδαία θέση έχει μία θεά «**Πότνια**, σεβάσμια».

Στη θεά προσφέρονται πρόβατα, αρωματικά έλαια, μαλλί και μέλι.

Οι Μυκηναίοι λάτρευαν τους θεούς τους σε μικρά ιερά.

Στο ιερατείο, άνδρες και γυναίκες, ασχολούνταν με την περιουσία των ιερών.

Στα «κυκλώπεια» τείχη χτίζονταν τα **μνημειακά ανάκτορα**.

Τα μυκηναϊκά ανάκτορα αποτελούνται από:

- ⇒ έναν προθάλαμο που βλέπει στην αυλή
- ⇒ τον χώρο υποδοχής, με μεγάλη κυκλική εστία στο κέντρο
- ⇒ δευτερεύοντες χώρους κατοικίας των ηγεμόνων.

Πάνω στους τάφους των Μυκηνών τοποθετούνται λίθινες πλάκες που μαρτυρούν τον πολεμικό χαρακτήρα των νεκρών.

Περίφημοι είναι επίσης οι μνημειακοί **θολωτοί τάφοι**.

Ο μακρύς διάδρομος, με λίθινους τοίχους, οδηγεί στον κυκλικό θάλαμο που έχει θολωτή οροφή.

Μετά την ταφή, ο διάδρομος και ο θάλαμος σκεπάζονται με χώμα.

Η **διακόσμηση** των μυκηναϊκών ανακτόρων και η μυκηναϊκή κεραμική επηρεάζονται από το μινωικό πολιτισμό.

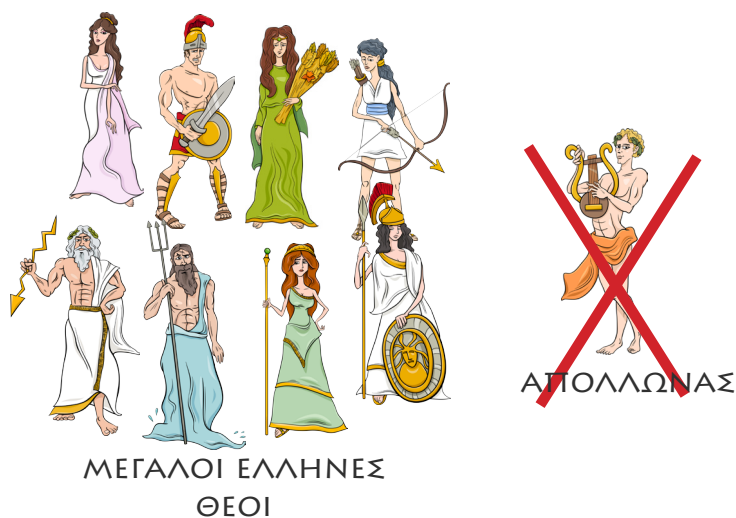
Τα αγγεία διακοσμούνται με παραστάσεις ανθρώπων, ζώων, πουλιών, ψαριών και με σκηνές με άρματα.

Από χρυσό και ασήμι κατασκευάζονται κοσμήματα και πολυτελή αντικείμενα.

Χρυσά κύπελλα, ξίφη, στιλέτα και χρυσές προσωπίδες των νεκρών βασιλιάδων βρέθηκαν στους μυκηναϊκούς τάφους.

Όλα αυτά δείχνουν τον πλούτο, τη δύναμη και την επικοινωνία των Μυκηναίων βασιλιάδων και ευγενών με τις χώρες της Ανατολής και της Αιγύπτου.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

- ☒ προθάλαμος που βλέπει στην αυλή
- ☒ χώρος υποδοχής, με μεγάλη κυκλική εστία στο κέντρο
- ☒ δευτερεύοντες χώροι κατοικίας των ηγεμόνων

ΤΑΦΟΙ

λίθινες πλάκες = *πολεμικός χαρακτήρας νεκρών*

θολωτοί τάφοι ➡ *μακρύς*

διάδρομος που οδηγεί σε κυκλικό θάλαμο με θολωτή οροφή

μετά την ταφή σκεπάζονται με χώμα

ΑΓΓΕΙΑ

παραστάσεις ανθρώπων, ζώων

σκηνές με άρματα

υλικό: ΧΡΥΣΟΣ
ΑΣΗΜΙ

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Μυκηναϊκή Θρησκεία και Τέχνη

- Πώς παρουσιάζεται η θρησκεία στα μυκηναϊκά χρόνια;
- Στο ιερατείο, με τι ασχολούνταν οι άντρες και οι γυναίκες;
- Τι γνωρίζεις για τα μνημειακά ανάκτορα;
- Πώς εμφανίζονται οι τάφοι στα μυκηναϊκά χρόνια;
- Πώς παρουσιάζεται η τέχνη στα μυκηναϊκά χρόνια;
- Με ποιες χώρες επικοινωνούσαν οι Μυκηναίοι βασιλιάδες και ευγενείς;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ (1100-800 π.Χ.)

Κεφάλαιο 1ο: Οι Μεταβατικοί Χρόνοι

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Από το 1100 π.Χ. μέχρι το 950 π.Χ. η Ελλάδα βρίσκεται σε κρίση.

Η κεντρική εξουσία εξαφανίζεται.

Η οργάνωση στηρίζεται στην ομαδική και οικογενειακή εργασία.

Οι κάτοικοι είχαν μόνο τα απαραίτητα για να ζουν.

Κατά τη διάρκεια του 12ου αιώνα αρχίζουν οι **μετακινήσεις** των ελληνικών φυλών.

Οι **Δωριείς** μετακινούνται από την Πίνδο και φθάνουν στην Πελοπόννησο,

σε ένα τμήμα της Στερεάς, στις Κυκλάδες και στην Κρήτη.

Δημιουργούν τη δωρική εξάπολη.

Οι **Θεσσαλοί**, μετακινούνται από την Πίνδο και φθάνουν στη σημερινή Θεσσαλία.

Οι **Βοιωτοί** μετακινούνται από την Πίνδο και φθάνουν προς τη σημερινή Βοιωτία.

Οι **Αιολείς** μετακινούνται προς τη Λέσβο, την Τένεδο

και τα βόρεια της Μικράς Ασίας.

Δημιουργούν την Αιολίδα.

Οι **Ίωνες** μετακινούνται από τα βόρεια παράλια της Πελοποννήσου

και φθάνουν στην Αττική, στην Εύβοια και στις Κυκλάδες.

Δημιουργούν την Ιωνία.

Το **κράτος** που δημιουργείται από την ένωση πολλών κοινοτήτων είναι φυλετικό.

Αρχηγός του είναι ο βασιλιάς, ο οποίος εκλέγεται από τη συνέλευση των πολεμιστών.

Ο βασιλιάς είναι αρχιστράτηγος και ο ικανότερος πολεμιστής.

Ο **πρώτος ελληνικός αποικισμός** δημιουργήθηκε τον 10ο αιώνα.

Ομάδες Ελλήνων μεταναστεύουν προς τα νησιά του Αιγαίου

και τα δυτικά παράλια της Μικράς Ασίας.

Οι μετακινήσεις αυτές οφείλονται στη στενότητα του χώρου,

στα οικονομικά προβλήματα και στην ανασφάλεια.

Οι πρώτοι Έλληνες άποικοι ασχολούνται με τη γεωργία και το εμπόριο.

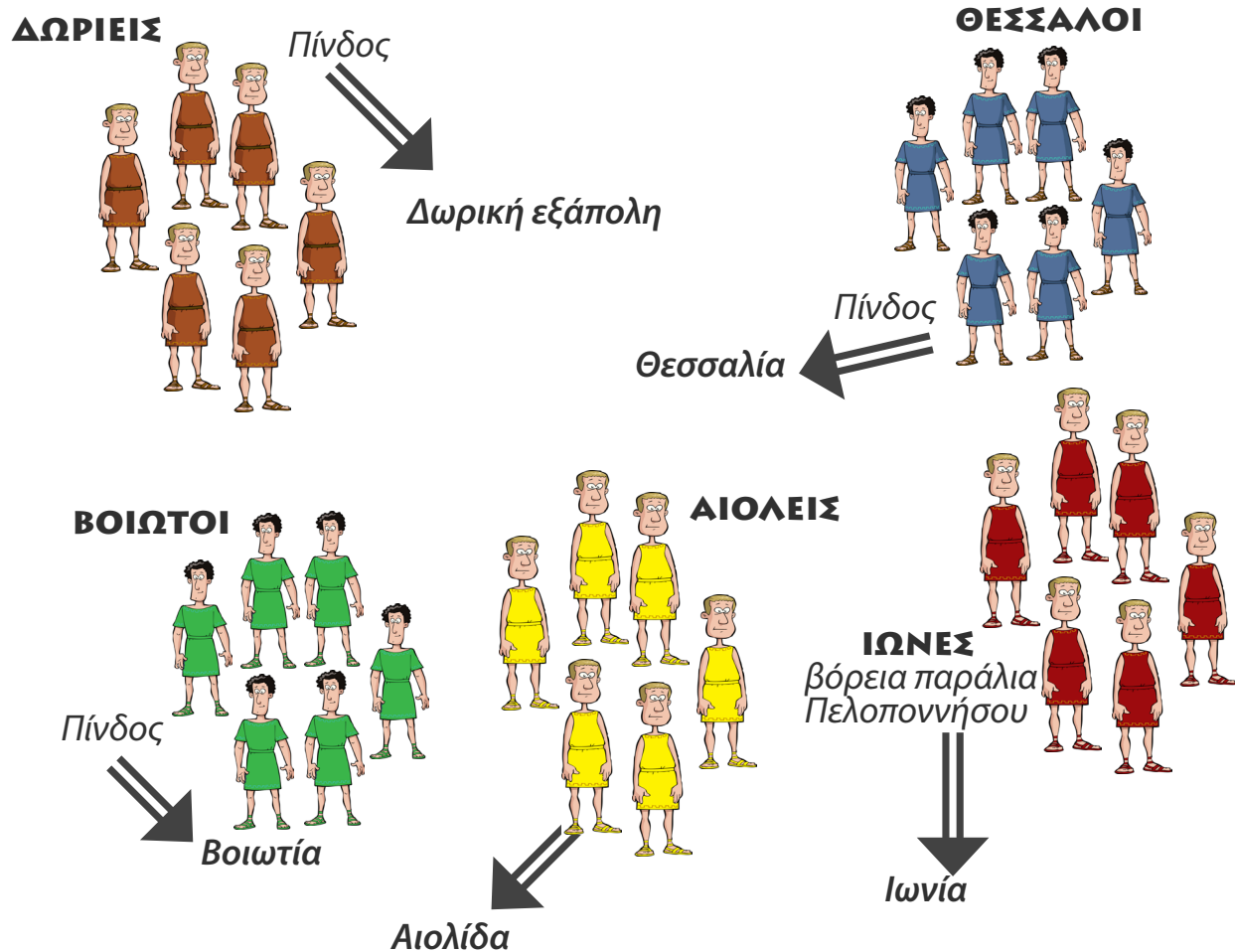
Την περίοδο της "**γεωμετρικής εποχής**",

οι Έλληνες του 10ου, 9ου και 8ου αιώνα αναζητούν τις ρίζες τους.

Στα **ομηρικά έπη**, όπως η Ιλιάδα και η Οδύσσεια,

παρουσιάζεται μια πολιτική αστάθεια και μια άνιση ιεραρχική κοινωνία.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Οι Μεταβατικοί Χρόνοι

- Πώς παρουσιάζεται η Ελλάδα μεταξύ 1100 π.Χ. - 950 π.Χ. ;
- Πότε άρχισαν οι μετακινήσεις των ελληνικών φύλων;
- Από πού ξεκίνησαν οι Δωριείς και πού έφθασαν;
- Τι δημιουργούν;
- Από πού ξεκίνησαν οι Θεσσαλοί και πού έφθασαν;
- Από πού ξεκίνησαν οι Βοιωτοί και πού έφθασαν;
- Από πού ξεκίνησαν οι Αιολείς και πού έφθασαν;
- Τι δημιουργούν;
- Από πού ξεκίνησαν οι Ίωνες και πού έφθασαν;
- Τι δημιουργούν;
- Πότε δημιουργήθηκε ο πρώτος ελληνικός αποικισμός και τι είναι;
- Τι γίνεται την περίοδο της “γεωμετρικής εποχής”;
- Ποια είναι τα ομηρικά έπη και τι δείχνουν;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ (1100-800 π.Χ.)

Κεφάλαιο 2°: Η Πολιτισμική Αναγέννηση

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Το **φοινικικό αλφάβητο** εμφανίζεται στο δεύτερο μισό του 8ου αιώνα.

Περιέχει μόνο σύμφωνα.

Οι Έλληνες πήραν μερικά από τα σύμφωνα και τα μετέτρεψαν σε φωνήεντα.

Για πρώτη φορά, στη γραφή, οι ήχοι μεταδίδονται με φωνήεντα και σύμφωνα.

Από το ελληνικό αλφάβητο γεννήθηκε το λατινικό.

Η **γεωμετρική τέχνη** δημιουργήθηκε από τον 11ο έως και τον 8ο αιώνα.

Ονομάστηκε έτσι από τα γεωμετρικά κοσμήματα στα πήλινα αγγεία και

από τις γεωμετρικές μορφές των ανθρώπων και των ζώων σε αγγεία και σε ειδώλια.

Η γεωμετρική τέχνη δεν εμφανίζεται ξαφνικά στην Ελλάδα.

Ομόκεντροι κύκλοι και ημικύκλια ζωγραφίζονται στα αγγεία

με τη βοήθεια του διαβήτη.

Τρίγωνα, ρόμβοι και άλλα σχέδια ζωγραφίζονται

σε ολόκληρη την επιφάνεια των αγγείων, σχηματίζοντας ένα πυκνό δίκτυ.

Ζώα, παραστάσεις σχετικές με το θάνατο και γεωμετρικά κοσμήματα

διακοσμούν τα μεγαλύτερα αγγεία.

Τέλος, εμφανίζονται και τα μυθολογικά θέματα.

Αρχίζουν να χτίζονται μεγάλοι **ναοί** για τη λατρεία των θεών.

Οι τοίχοι στο κάτω μέρος τους είναι φτιαγμένοι από λίθους

και ψηλότερα από πλίνθους.

Έχουν επίπεδες στέγες από πηλό και κλαδιά.

Μερικοί ναοί είναι μεγάλοι και μακρόστενοι με μία κεντρική σειρά από κολόνες

και βάθρο για το άγαλμα της θεάς.

Ορισμένα ιερά αρχίζουν να αποκτούν πανελλήνιο χαρακτήρα.

Τα **σπίτια** και οι **οικισμοί** της εποχής είναι μικρά.

Χτίζονται σε υψώματα για να προστατεύονται από τους εχθρούς και

μερικοί είναι οχυρωμένοι με ισχυρά τείχη.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

ΦΟΙΝΙΚΙΚΟ ΑΛΦΑΒΗΤΟ

μόνο σύμφωνα

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΛΦΑΒΗΤΟ

σύμφωνα+φωνήεντα

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ
Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π
Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

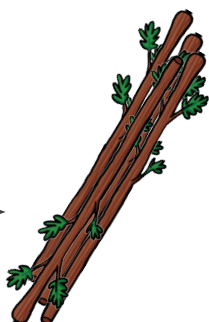
ΛΑΤΙΝΙΚΟ ΑΛΦΑΒΗΤΟ

ΓΕΩΜΕΤΡΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

- ☒ γεωμετρικά κοσμήματα στα πήλινα αγγεία
- ☒ γεωμετρικές μορφές ανθρώπων και ζώων σε αγγεία και σε ειδώλια
- ☒ ομόκεντροι κύκλοι και ημικύκλια με τη βοήθεια του διαβήτη
- ☒ τρίγωνα, ρόμβοι και άλλα σχέδια ζωγραφίζονται σε ολόκληρη την επιφάνεια των αγγείων
- ☒ ζώα, παραστάσεις σχετικές με το θάνατο
- ☒ μυθολογικά θέματα

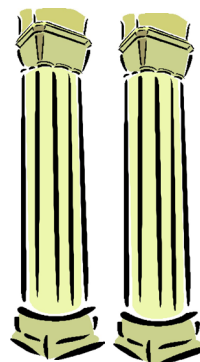
ΝΑΟΙ

κλαδιά

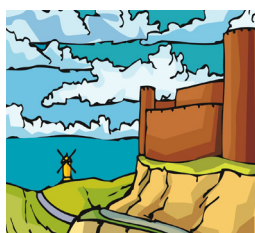

πέτρες

κολόνες

σπίτια

σε λόφους

οχυρωμένα

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Η Πολιτισμική Αναγέννηση

- ☐ Πότε εμφανίστηκε το φοινικικό αλφάβητο;
- ☐ Πώς δημιουργήθηκε το ελληνικό αλφάβητο;
- ☐ Τι γνωρίζεις για τη γεωμετρική τέχνη;
- ☐ Τι ζωγραφίζονται πάνω στα αγγεία;
- ☐ Πώς ήταν φτιαγμένοι οι ναοί της εποχής;
- ☐ Πώς ήταν φτιαγμένα τα σπίτια και οι οικισμοί;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΑΡΧΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ (800-479 π.Χ.)

Κεφάλαιο 1^ο: Αποικιακή Εξάπλωση

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Τον 8ο αιώνα έφυγαν πολλοί Έλληνες προς τις ακτές της Μεσογείου και του Εύξεινου Πόντου.

Οι λόγοι ήταν κυρίως οι εξής:

- ⇒ **Οικονομικοί:** η επιθυμία απόκτησης καλλιεργήσιμης γης, η ανάγκη προμήθειας σιδηρομεταλλεύματος
- ⇒ **Πολιτικοί:** η επικράτηση πολιτικών αντιπάλων.

Οι **Λυδοί** έχουν παρόμοια έθιμα με τους Έλληνες.

Έκοψαν και κυκλοφόρησαν νομίσματα σε χρυσό και ασήμι.

Η εγκατάσταση σε έναν τόπο δε γινόταν τυχαία.

Ο τόπος επιλεγόταν από πριν και η **αναχώρηση** ήταν οργανωμένη.

Το άτομο με ξεχωριστές ικανότητες και εμπιστοσύνη ήταν ο αρχηγός της αποστολής.

Όλοι οι κάτοικοι συμμετείχαν στην τελετή της αναχώρησης.

Η **πόλη** που ιδρύοταν είχε ενδοχώρα, λιμάνι και φυσική οχύρωση.

Η συμβίωση γενικά ήταν ειρηνική.

Η νέα πόλη αποκτούσε δική της οργάνωση και νέους θεσμούς.

Προχωρούσε σε συμμαχικές και οικονομικές σχέσεις με άλλες πόλεις.

Υπήρχαν ισχυροί δεσμοί με τη μητρόπολη.

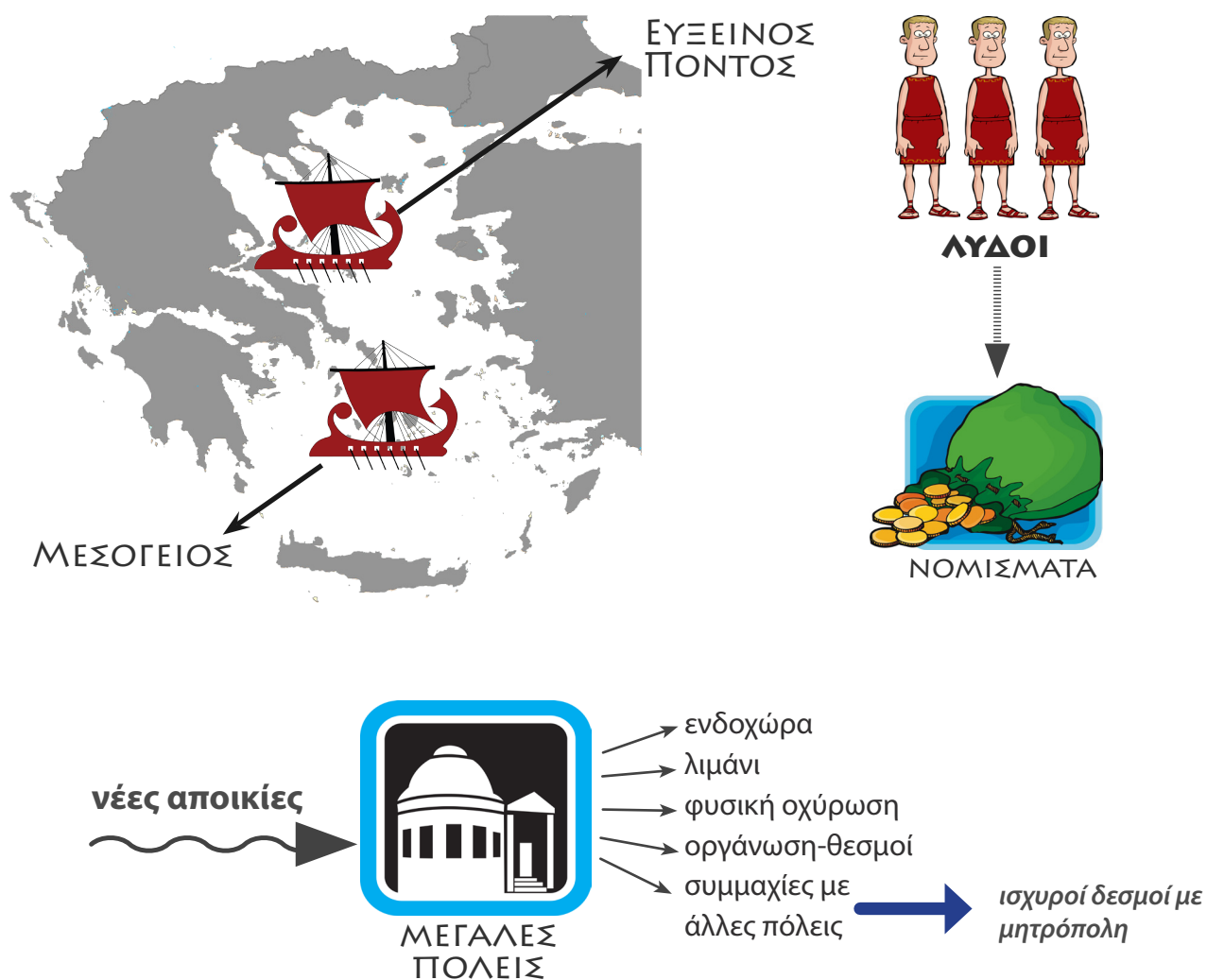
Αποικίες δημιουργήθηκαν στη Μεσόγειο, στον Εύξεινο Πόντο και στην Κάτω Ιταλία.

Ο χώρος αυτός ονομάστηκε **Μεγάλη Ελλάδα**.

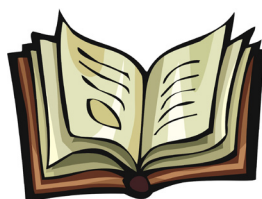
Ο αποικισμός έφερε πολλές αλλαγές στη ζωή των ανθρώπων, όπως:

- ⇒ διεύρυνση του πνευματικού ορίζοντα
- ⇒ ανάπτυξη της μεταλλουργίας
- ⇒ ανάπτυξη της αγγειοπλαστικής
- ⇒ ανάπτυξη του εμπορίου και του λιανεμπορίου.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

= ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΑΔΑ

πνευματική διεύρυνση

μεταλλουργία

αγγειοπλαστική

εμπόριο

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Αποικιακή Εξάπλωση

- ☐ Πότε έγιναν οι μεγάλες μετακινήσεις των Ελλήνων και πού πήγαν;
- ☐ Ποιοι ήταν οι λόγοι;
- ☐ Τι έκανε ο λαός των Λυδών;
- ☐ Πώς γινόταν η αναχώρηση για την άλλη πόλη;
- ☐ Πώς οργανώνονταν οι πόλεις;
- ☐ Γιατί ο χώρος ονομαζόταν Μεγάλη Ελλάδα;
- ☐ Ποιες αλλαγές έφερε ο αποικισμός στις ζωές των ανθρώπων;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΑΡΧΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ (800-479 π.Χ.)

Κεφάλαιο 2ο: Η Πόλη-Κράτος και η Εξέλιξη του Πολιτεύματος

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Τον 8ο αιώνα το φυλετικό κράτος διαλύθηκε.

Τη θέση του πήρε η **πόλη-κράτος**.

Η δημιουργία της πόλης-κράτους ήταν επιθυμία των ανθρώπων για μια καλύτερη ζωή.

Σημαντικός θεσμός υπήρξε ο **συνοικισμός**.

Η ένωση των συνοικισμών γινόταν γύρω από την **ακρόπολη**.

Πάνω στην ακρόπολη χτίζονταν οι ναοί και τα δημόσια κτίρια.

Κάτω από την ακρόπολη απλώνονταν οι κατοικίες και τα καταστήματα.

Σταδιακά η πόλη οχυρώνεται.

Στην ύπαιθρο οι άνθρωποι ασχολούνταν με τη γεωργία και την κτηνοτροφία.

Ο πολίτης αισθάνεται ασφαλής και νιώθει ελεύθερος.

Μετέχει ενεργά ως μέλος μιας κοινότητας.

Οι πολίτες δημιουργούν την **«οπλιτική φάλαγγα»**.

Φορούν πανοπλία και όλοι μαζί υπερασπίζονται την πόλη τους.

Η προσφορά είναι συλλογική και ο σκοπός κοινός.

Αγοράζουν με δικά τους χρήματα την απαραίτητη πανοπλία.

Το **πολίτευμα** είναι το σύστημα διακυβέρνησης.

Υπήρχαν τέσσερα πολιτεύματα:

Το **αριστοκρατικό** πολίτευμα:

Οι άριστοι ήταν οι πλούσιοι ιδιοκτήτες γης.

Το **ολιγαρχικό** πολίτευμα:

Οι λίγοι αυτοί επέβαλαν τη δική τους εξουσία.

Όρος συμμετοχής στην εξουσία ήταν ο πλούτος και όχι η καταγωγή.

Το **τυραννικό** πολίτευμα:

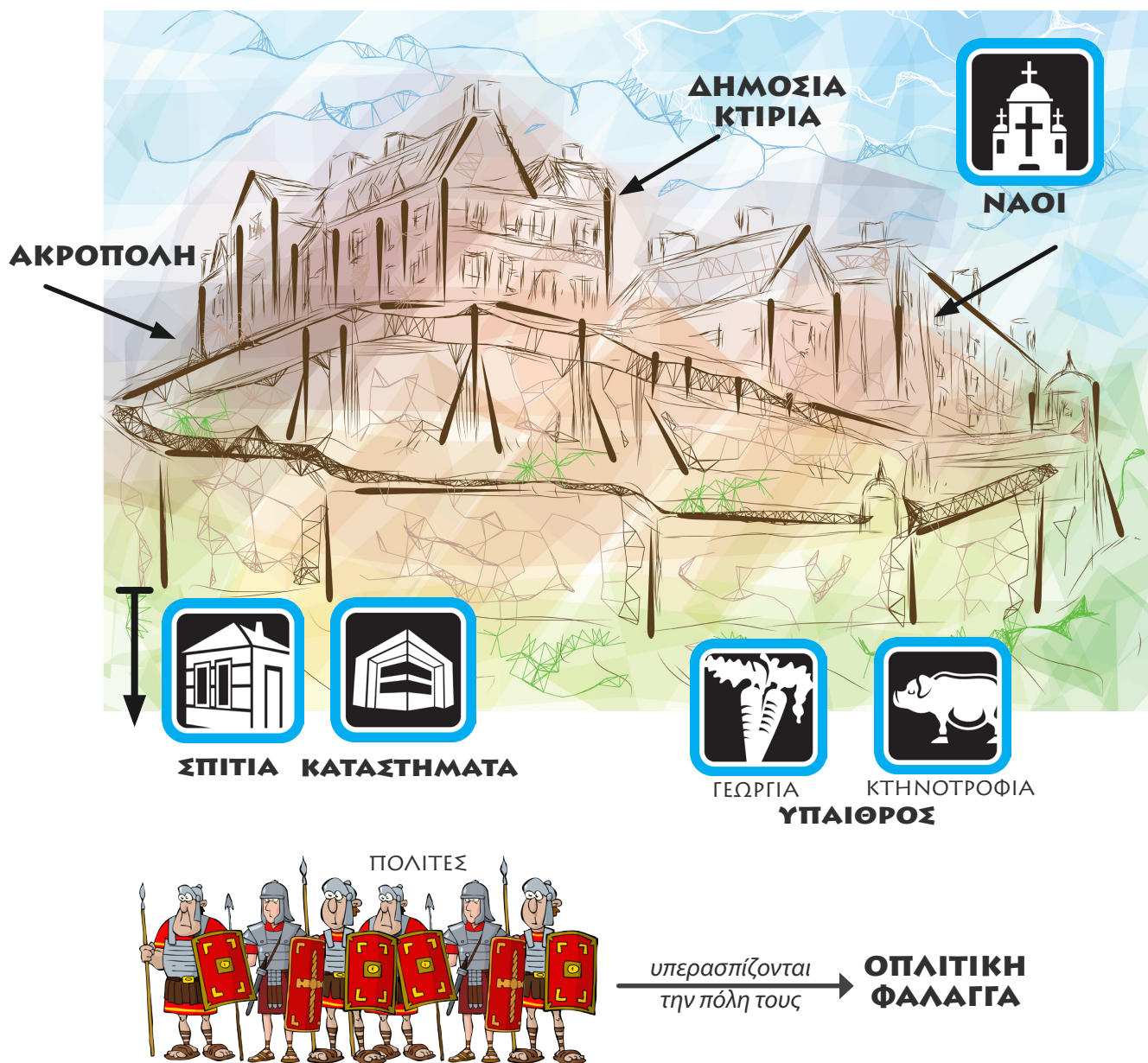
Οι τύραννοι ενδιαφερόντουσαν μόνο για το δικό τους όφελος.

Δεν έδιναν σε κανέναν λογαριασμό για τις πράξεις τους.

Σε πολλές περιοχές επανήλθε το ολιγαρχικό πολίτευμα.

Στην Αθήνα, όμως, ήδη κυριαρχούσε το **δημοκρατικό** πολίτευμα.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΑ

ΑΡΙΣΤΟΚΡΑΤΙΚΟ

πλούσιοι ιδιοκτήτες γης

ΟΛΙΓΑΡΧΙΚΟ

οι λίγοι επέβαλαν τη δική τους εξουσία με κριτήριο τον πλούτο

ΤΥΡΡΑΝΙΚΟ

ενδιαφέρον μόνο για προσωπικό όφελος

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟ

επικρατούσε στην Αθήνα

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Η Πόλη-Κράτος και η Εξέλιξη του Πολιτεύματος

- ☐ Πώς δημιουργήθηκε η πόλη-κράτος;
- ☐ Πώς χτίζονταν οι πόλεις;
- ☐ Τι γνωρίζεις για την «οπλιτική φάλαγγα»;
- ☐ Πόσων ειδών πολιτεύματα υπάρχουν;
- ☐ Τι γνωρίζεις για το **αριστοκρατικό** πολίτευμα;
- ☐ Τι γνωρίζεις για το **ολιγαρχικό** πολίτευμα;
- ☐ Τι γνωρίζεις για το **τυραννικό** πολίτευμα;
- ☐ Τι γνωρίζεις για το **δημοκρατικό** πολίτευμα;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΑΡΧΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ (800-479 π.Χ.)

Κεφάλαιο 3ο: Η Σπάρτη

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Οι **Δωριείς** κατέλαβαν τη Λακωνική και ίδρυσαν ένα κράτος με κέντρο τη **Σπάρτη**.

Μετά τους πολέμους, η Σπάρτη απομονώθηκε και έγινε ένα στρατόπεδο.

Οι Σπαρτιάτες, στους οποίους είχε μοιραστεί η γη, είχαν τον κύριο λόγο.

Οι ασχολίες τους ήταν τα πολιτικά πράγματα και η πολεμική τέχνη.

Οι **περίοικοι**, που έμεναν σε οικισμούς γύρω από τη Σπάρτη, ασχολήθηκαν με το εμπόριο.

Οι παλιοί κάτοικοι έγιναν **δούλοι** (είλωτες).

Καλλιεργούσαν τη γη και έδιναν ένα μέρος της παραγωγής στους κτηματίες.

Το πολίτευμα της Σπάρτης ήταν έργο του νομοθέτη Λυκούργου.

Η πόλη είχε δύο **βασιλείς**.

Οι βασιλείς δεν είχαν πολλές αρμοδιότητες.

Ήταν θρησκευτικοί και στρατιωτικοί αρχηγοί.

Οι **πέντε έφοροι** είχαν την εξουσία.

Ήταν υπεύθυνοι για την άμυνα και τις εξωτερικές σχέσεις του κράτους.

Η **γερουσία** ήταν ένα συμβούλιο από 28 άτομα.

Είχαν την ηλικία άνω των εξήντα ετών.

Προετοίμαζαν τα θέματα που δινόντουσαν για έγκριση στην Απέλλα.

Στη λαϊκή αυτή συνέλευση συμμετείχαν Σπαρτιάτες που ήταν άνω των 30 χρονών.

Ο τρόπος ζωής στη Σπάρτη επηρέαζε την αγωγή των **νέων**.

Η πόλη αναλάμβανε τα παιδιά από την ηλικία των επτά ετών.

Ζούσαν όλα μαζί σε ομάδες.

Μάθαιναν να δέχονται τη σκληρή ζωή και τις κακουχίες.

Διδάσκονταν ανάγνωση, γραφή, μουσική και χορό.

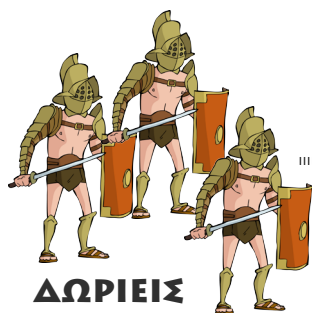
Τα κορίτσια συμμετείχαν ελεύθερα σε πολλές εκδηλώσεις της πόλης.

Έπρεπε και αυτά να αποκτήσουν δυνατό σώμα και χαρακτήρα.

Έτσι θα μπορούσαν στο μέλλον να γίνουν άξιες μητέρες.

Οι Σπαρτιάτες άφησαν ένα υπόδειγμα γενναιότητας, μοναδικό στον κόσμο.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

ΔΩΡΙΕΙΣ

ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

ΕΜΠΟΡΙΟ

ΕΙΛΩΤΕΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΣ

ΟΙ 5 ΕΦΟΡΟΙ

×28=ΓΕΡΟΥΣΙΑ

Παιδιά από 7 ετών:

αγόρια

- ☒ μάθαιναν να δέχονται τη σκληρή ζωή και τις κακουχίες
- ☒ διδάσκονταν ανάγνωση, γραφή, μουσική, χορό

κορίτσια

- ☒ συμμετείχαν ελεύθερα στις εκδηλώσεις της πόλης
- ☒ διδάσκονταν ανάγνωση, γραφή, μουσική, χορό
- ☒ δυνατό σώμα και χαρακτήρα --> άξιες μητέρες

Ερωτήσεις Κατανόησης / Η Σπάρτη

- Πώς ιδρύθηκε η πόλη της Σπάρτης;
- Ποιες ήταν οι ασχολίες των Σπαρτιατών;
- Τι δουλειά έκαναν οι περίοικοι;
- Τι δουλειά έκαναν οι δούλοι;
- Ποιος έφτιαξε το πολίτευμα της Σπάρτης;
- Ποιοι ήταν οι πολιτειακοί θεσμοί;
- Ποια ήταν η δουλειά του κάθε πολιτειακού θεσμού;
- Πώς γινόταν η εκπαίδευση των αγοριών;
- Πώς γινόταν η εκπαίδευση των κοριτσιών;
- Τι άφησαν οι Σπαρτιάτες στον κόσμο;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΑΡΧΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ (800-479 π.Χ.)

Κεφάλαιο 4°: Αθήνα: Από τη Βασιλεία στην Αριστοκρατία

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Το έδαφος της **Αττικής** ήταν φτωχό.

Ελάχιστοι κάτοικοι ασχολήθηκαν με τη γεωργία και την κτηνοτροφία.

Τα παράλια βοήθησαν στην ανάπτυξη της ναυτιλίας και του εμπορίου.

Η **Αττική** έγινε ένα ενιαίο κράτος με έδρα την Αθήνα.

Το έργο αυτό αποδόθηκε στον **Θησέα**.

Τα **Παναθήναια** ήταν η πιο λαμπρή γιορτή της Αθήνας.

Οι Αθηναίοι ήταν Ίωνες.

Αγωνίστηκαν και δημιούργησαν ένα μεγάλο κράτος.

Το πρώτο **πολίτευμα** της Αθήνας ήταν η **βασιλεία**.

Ο τελευταίος βασιλιάς ήταν ο **Κόδρος**.

Θυσιάστηκε για να αποφευχθεί η σύγκρουση με τους Δωριείς.

Στο **αριστοκρατικό** πολίτευμα υπήρχε ο θεσμός του άρχοντα-βασιλιά.

Ο **επώνυμος άρχοντας** ήταν υπεύθυνος για τη σύγκληση της Εκκλησίας του Δήμου.

Ο **πολέμαρχος άρχοντας** ήταν ο αρμόδιος για στρατιωτικά θέματα.

Οι **έξι θεσμοθέτες** ασχολούνταν με δικαστικά θέματα.

Ο **Άρειος Πάγος** ήταν υπεύθυνος για την τήρηση των νόμων.

Η **Εκκλησία του Δήμου** ήταν η συνέλευση όλων των Αθηναίων.

Προβλήματα, όμως, της καθημερινής ζωής προκαλούσαν εντάσεις.

Η εξουσία των ευγενών είχε αρχίσει να αμφισβητείται από τους έμπορους και τους βιοτέχνες.

Όσοι από τους χρεωμένους αγρότες δεν ξεπλήρωναν τα χρέη τους γίνονταν δούλοι.

Ο **Κύλωνας**, θέλησε να πάρει την εξουσία και να γίνει **τύραννος**.

Το κίνημά του απέτυχε και ο ίδιος δραπετεύσε στα Μέγαρα.

Οι οπαδοί του, όμως, θανατώθηκαν.

Το έργο έμεινε στην ιστορία γνωστό ως «**Κυλώνειο άγος**».

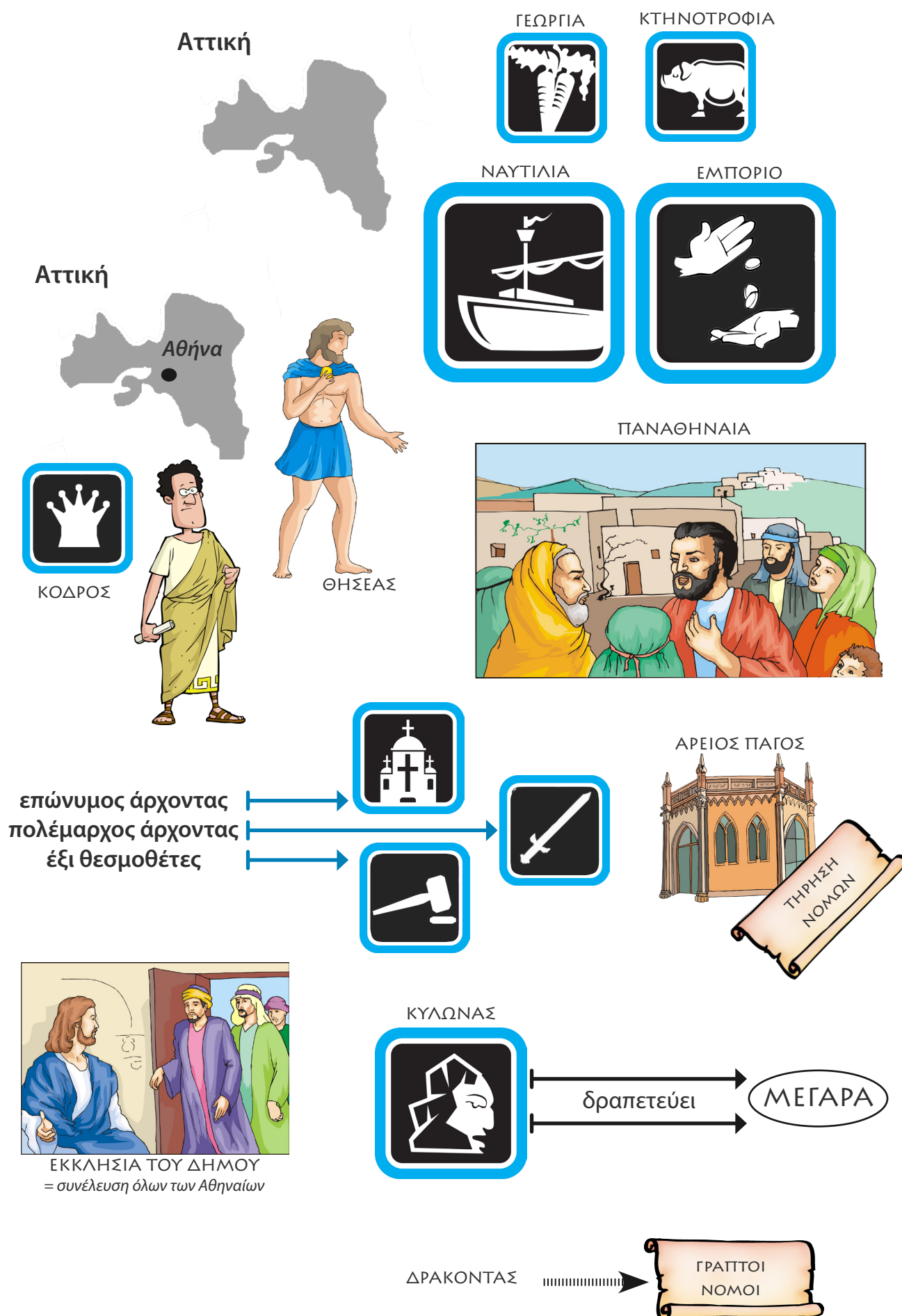
Η αναστάτωση στην **Αθήνα** κορυφώθηκε.

Οι **νόμοι** μέχρι τότε ήταν άγραφοι.

Οι ευγενείς ανέθεσαν στον Δράκοντα να καταγράψει τους νόμους.

Οι νόμοι του Δράκοντα, «γραμμένοι με αίμα», όπως είπαν, ήταν πολύ αυστηροί. Αποτελούσαν μια προσπάθεια να επανέλθει η τάξη και να ησυχάσει ο τόπος.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Αθήνα: Από τη Βασιλεία στην Αριστοκρατία

- ☐ Τι βοήθησε την ανάπτυξη της Αττικής;
- ☐ Ποια πόλη είχε ως έδρα η Αττική;
- ☐ Σε ποιον αποδόθηκε αυτό το έργο;
- ☐ Ποια ήταν η πιο λαμπρή γιορτή των Αθηναίων;
- ☐ Ποιο ήταν το πρώτο πολίτευμα των Αθηναίων;
- ☐ Ποιος ήταν ο τελευταίος τους βασιλιάς και τι του συνέβη;
- ☐ Ποιο ήταν το επόμενο πολίτευμα;
- ☐ Ποια ήταν η δουλειά του κάθε θεσμού;
- ☐ Ποιος έγινε τύραννος και τι του συνέβη;
- ☐ Τι γνωρίζεις για το «Κυλώνειο άγος»;
- ☐ Ποιος έγραψε τους νόμους;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΑΡΧΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ (800-479 π.Χ.)

Κεφάλαιο 5ο: Αθήνα | Πορεία προς τη Δημοκρατία

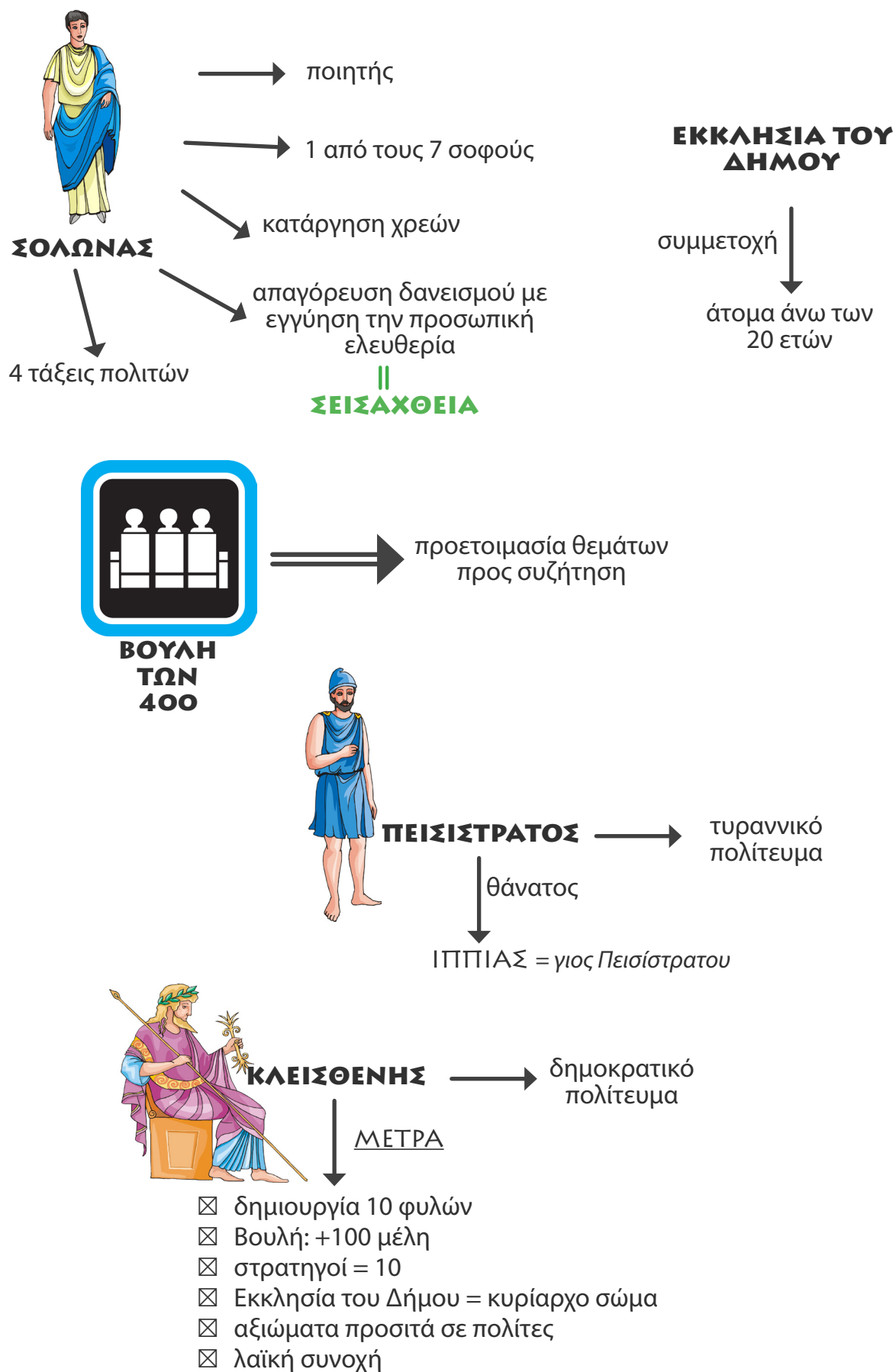
Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Η καταγραφή των νόμων ικανοποίησε ένα μέρος των πολιτών.
 Όμως, πολλοί δεν μπορούσαν να ξεπληρώσουν τα χρέη τους.
 Ο **Σόλωνα**, ποιητής και ένας από τους επτά σοφούς, καταργεί τα χρέη.
 Απελευθέρωσε αυτούς που είχαν γίνει δούλοι λόγω χρεών
 και απαγόρευσε το δανεισμό με εγγύηση την προσωπική του ελευθερία.
 Αυτό ονομάστηκε **σεισάχθεια**.
 Ο Σόλωνα χώρισε τους πολίτες σε **τέσσερις τάξεις**.
 Έθεσε, ως βάση, το εισόδημα και όχι την καταγωγή και όρισε τα αξιώματα.
 Στην **Εκκλησία του Δήμου** έπαιρναν μέρος όσοι
 είχαν συμπληρώσει το εικοστό έτος της ηλικίας τους.
 Η **Βουλή των Τετρακοσίων** προετοίμαζε τα θέματα που συζητούνταν στη συνέλευση.
 Ο Σόλωνα ψήφισε νόμο που στερούσε τα πολιτικά δικαιώματα
 σε όσους δεν έπαιρναν θέση πάνω στα κοινωνικά και πολιτικά θέματα.
 Η γη εξακολουθούσε να είναι στα χέρια λίγων.
 Ζητήθηκε πάλι το μοίρασμα της γης.
 Ο **Πεισίστρατος** επέβαλε το **τυραννικό** πολίτευμα.
 Ο Πεισίστρατος στέρησε από τους Αθηναίους πολλές ελευθερίες.
 Μετά τον θάνατό του, την εξουσία ανέλαβε ο γιος του **Ιππίας**.
 Οι Αθηναίοι τον ανέτρεψαν.
 Θεμελιώθηκε το **δημοκρατικό** πολίτευμα, με αρχηγό τον **Κλεισθένη**.
 Πήρε τα εξής μέτρα:

- ⇒ τη δημιουργία δέκα φυλών, από διαφορετικές περιοχές της **Αττικής**
- ⇒ η αύξηση της Βουλής κατά 100 μέλη (Βουλή των Πεντακοσίων)
- ⇒ αύξησε τον αριθμό των στρατηγών σε δέκα
- ⇒ έκανε κυρίαρχο σώμα την Εκκλησία του Δήμου
- ⇒ έκανε προσιτά στους πολίτες όλα τα αξιώματα
- ⇒ εξασφάλισε τη λαϊκή συνοχή.

Ο **Κλεισθένης** θεωρείται ο θεμελιωτής του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Αθήνα: Πορεία προς τη Δημοκρατία

- ☐ Ποιος είναι ο Σόλωνας;
- ☐ Τι είναι η σεισάχθεια;
- ☐ Ο Σόλωνας, πώς χώρισε τους πολίτες και τι έθεσε ως βάση;
- ☐ Ποιο είναι το έργο της Εκκλησίας του Δήμου;
- ☐ Ποιο είναι το έργο της Βουλής των Τετρακοσίων;
- ☐ Τι ψήφισε ο Σόλωνας;
- ☐ Ποιος είναι ο Πεισίστρατος και ποιο πολίτευμα επέβαλε;
- ☐ Ποιος είναι ο θεμελιωτής του δημοκρατικού πολιτεύματος;
- ☐ Ποια μέτρα πήρε ο Κλεισθένης;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΑΡΧΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ (800-479 π.Χ.)

Κεφάλαιο 6°: Οι Πανελλήνιοι Δεσμοί

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Οι Έλληνες από παλιά ζούσαν χωρισμένοι.

Με την επαφή με τους άλλους λαούς κατάλαβαν την ενότητά τους.

Μιλούσαν σχεδόν όλοι την ίδια γλώσσα.

Λάτρευαν τους ίδιους θεούς.

Επικρατεί πια η ονομασία **Έλληνες**.

Οι αποστάσεις και οι δυσκολίες της ζωής ενίσχυαν το αίσθημα της νοσταλγίας.

Δημιουργήθηκε η ανάγκη εκδηλώσεων πανελλήνιου χαρακτήρα.

Οι **Ολυμπιακοί αγώνες** ήταν η πιο μεγάλη συνάντηση των Ελλήνων.

Οι αγώνες γίνονταν κάθε τέσσερα χρόνια και έπαιρναν μέρος μόνο Έλληνες.

Άρχισαν να τελούνται το 776 π.Χ., έτος.

Οι κήρυκες έτρεχαν σε όλη την Ελλάδα για να ανακοινώσουν την έναρξη των Ολυμπιακών αγώνων.

Σταματούσαν οι πόλεμοι (**εκεχειρία**) και μπορούσαν

οι αντιπροσωπείες των πόλεων να φθάσουν στην Ολυμπία.

Ο αθλητής που νικούσε στεφανωνόταν με κλαδί αγριελιάς.

Η υποδοχή του στην πόλη ήταν θριαμβευτική.

Η είσοδος γινόταν συνήθως πάνω σε άρμα,

από ένα άνοιγμα του τείχους που το γκρέμιζαν συμβολικά.

Στη Σπάρτη, ο ολυμπιονίκης πολέμουσε στη μάχη δίπλα στον βασιλιά.

Η ανάγκη για την πρόβλεψη του μέλλοντος, δημιούργησε τα **μαντεία**.

Το μαντείο των Δελφών ήταν το πιο ονομαστό μαντείο.

Ήταν αφιερωμένο στον **Απόλλωνα**.

Ο θεός έδινε τους χρησμούς μέσω της ιέρειας Πυθίας.

Από τα λόγια της **Πυθίας** συντάσσονταν οι χρησμοί.

Οι απαντήσεις γραφόντουσαν με πλάγιο τρόπο.

Το μαντείο απέκτησε μεγάλη φήμη.

Οι πόλεις που βρίσκονταν γύρω από ένα ιερό δημιουργούσαν ενώσεις.

Ο σκοπός ήταν να ρυθμίζουν θέματα για τη λειτουργία και την ασφάλεια του ιερού.

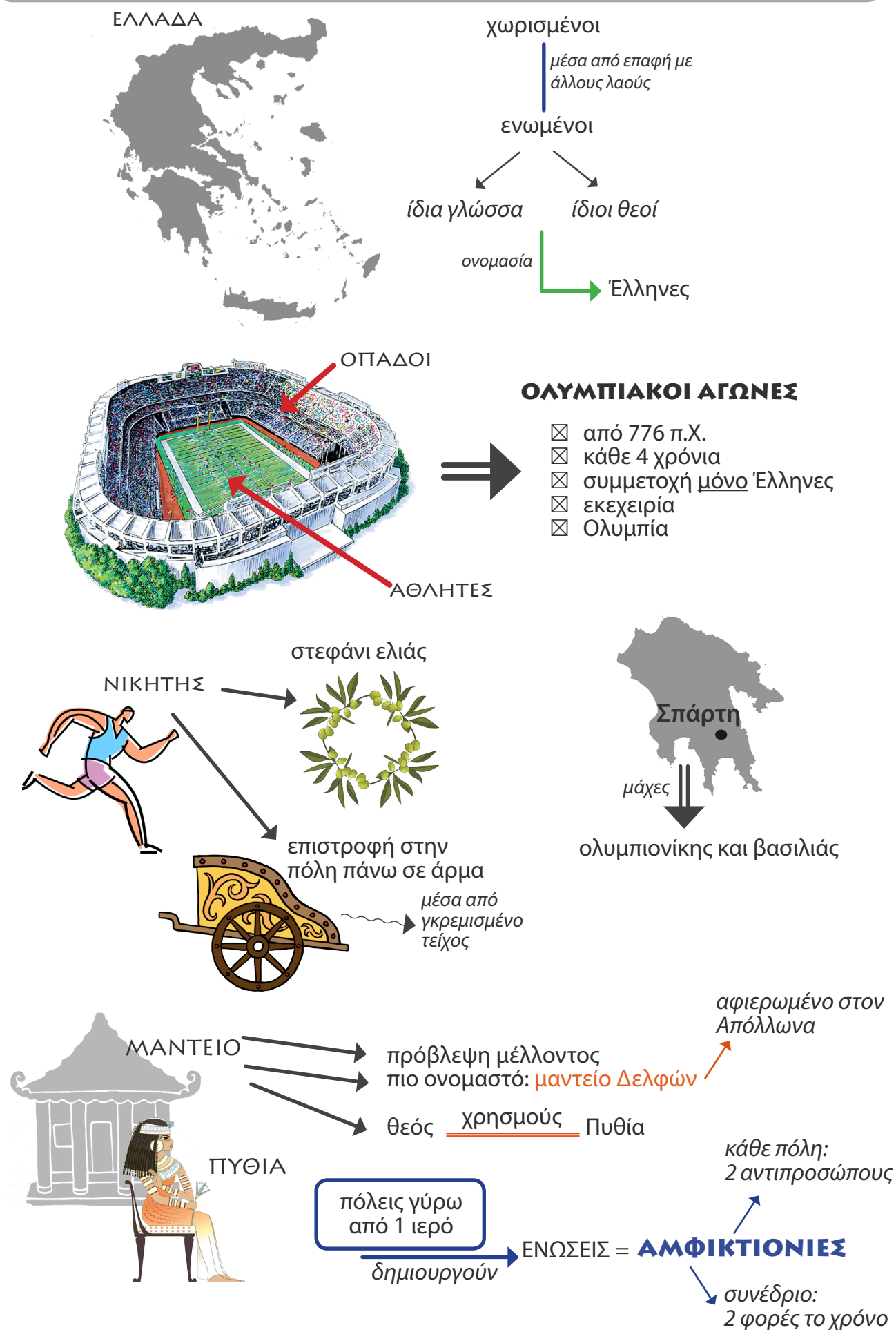
Οι ενώσεις αυτές ονομάζονταν **αμφικτιονίες**.

Κάθε πόλη συμμετείχε στην ένωση με δύο αντιπροσώπους.

Το συνέδριο γινόταν δύο φορές τον χρόνο.

Η πιο γνωστή ήταν η αμφικτιονία των **Δελφών**.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Οι Πανελλήνιοι Δεσμοί

- ☐ Πώς επικράτησε η ονομασία Έλληνες;
- ☐ Για ποιον λόγο δημιουργήθηκαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες;
- ☐ Κάθε πότε γίνονταν οι Ολυμπιακοί Αγώνες και πότε άρχισαν να τελούνται;
- ☐ Πώς γινόταν η ανακοίνωσή τους;
- ☐ Με ποιους τρόπους δοξαζόταν ο ολυμπιονίκης;
- ☐ Τι είναι τα μαντεία;
- ☐ Ποιο ήταν το πιο ονομαστό μαντείο;
- ☐ Τι είναι οι αμφικτιονίες;
- ☐ Ποια ήταν η πιο ονομαστή αμφικτιονία;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

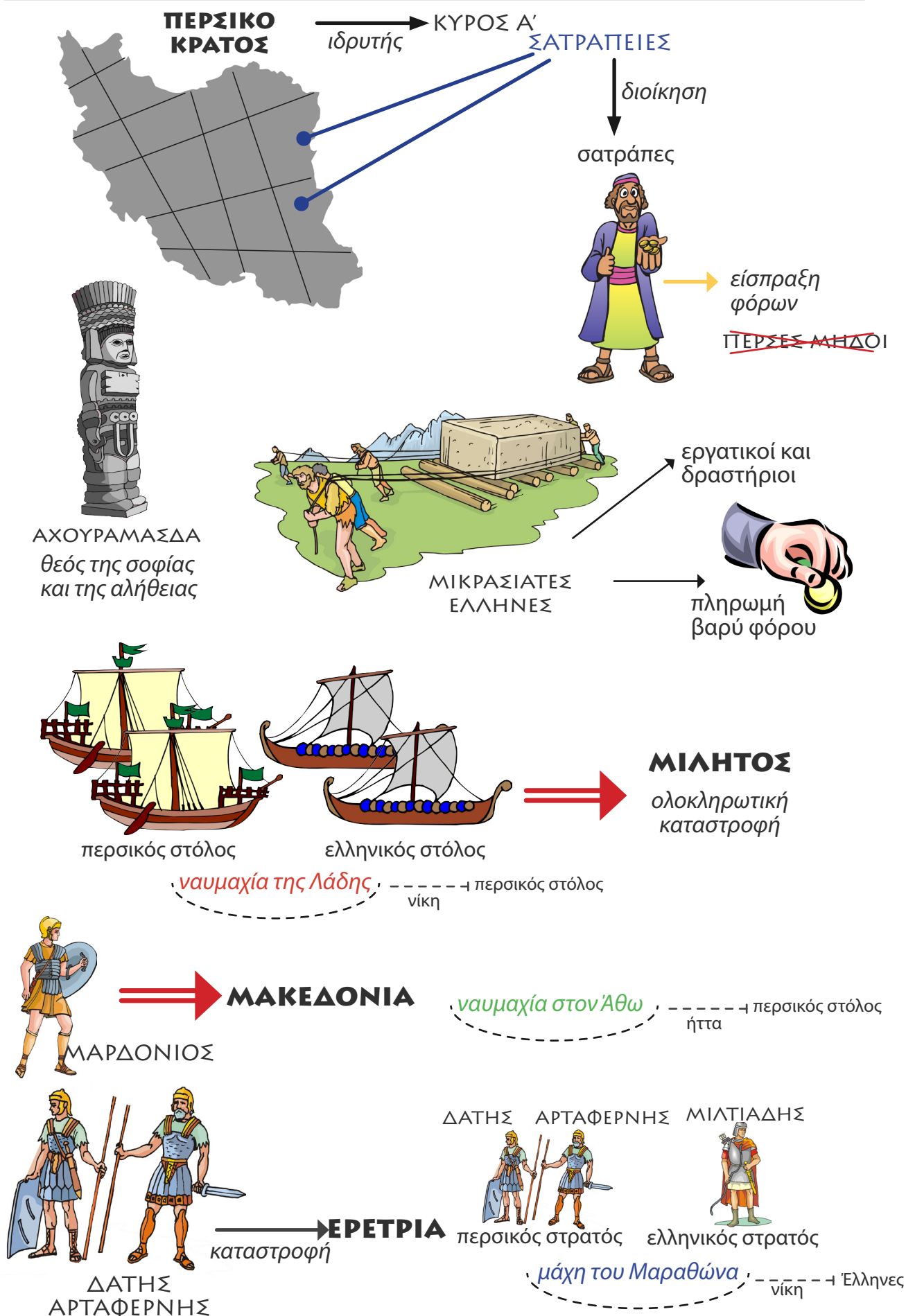
ΑΡΧΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ (800-479 π.Χ.)

Κεφάλαιο 7ο: Πέρσες και Έλληνες | Δύο Κόσμοι συγκρούονται

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Ιδρυτής του **περσικού κράτους** θεωρείται ο Κύρος Α΄.
 Το μεγάλο αυτό κράτος ήταν διαιρεμένο σε **σατραπείες**.
 Τις διοικούσαν οι σατράπες, οι οποίοι ήταν υπεύθυνοι για την είσπραξη των φόρων.
 Από τη φορολογία εξαιρούνταν οι Πέρσες και οι Μήδοι.
 Οι Πέρσες πίστευαν στον Αχουραμάσδα, θεό της σοφίας και της αλήθειας.
 Οι Πέρσες χρησιμοποιούσαν τη **σφηνοειδή γραφή**.
 Οι Έλληνες της Μικράς Ασίας ήταν εργατικοί και δραστήριοι.
 Η ανεξαρτησία τους, όμως, περιορίστηκε από τους Λυδούς και τους Πέρσες.
 Αναγκάστηκαν να πληρώνουν βαρύ φόρο
 και να ακολουθούν τους Πέρσες στις εκστρατείες.
 Η στέρηση της ελευθερίας, οδήγησε τους Μικρασιάτες Έλληνες σε επανάσταση.
 Μόνο οι Αθηναίοι και οι Ερετριείς, βοήθησαν στέλνοντας 25 πλοία.
 Το 494 π.Χ., στη ναυμαχία της Λάδης, ο στόλος τους νικήθηκε.
 Η Μίλητος υπέστη ολοκληρωτική καταστροφή.
 Ο χαμός της Μιλήτου προκάλεσε μεγάλη θλίψη στην Αθήνα.
 Η **Ιωνική επανάσταση** υπήρξε η αφορμή ελληνοπερσικών συγκρούσεων.
 Ο Μαρδόνιος, γαμπρός του βασιλιά Δαρείου, ως επικεφαλής του στρατού
 πέρασε τον Ελλήσποντο και κατευθύνθηκε προς τη Μακεδονία.
 Παράλληλα κινήθηκε και ο περσικός στόλος.
 Μια μεγάλη θαλασσοταραχή κοντά στον Άθω προκάλεσε καταστροφή του στόλου.
 Η μεγάλη σύγκρουση ανάμεσα στους Πέρσες και τους Έλληνες είχε ήδη αρχίσει.
 Ο Δαρείος ήθελε να τιμωρήσει τους Έλληνες της Μικράς Ασίας.
 Οι στρατηγοί, Δάτης και Αρταφέρνης, κατέστρεψαν την Ερέτρια.
 Στη συνέχεια κατευθύνθηκαν στον Μαραθώνα, όπου και στρατοπέδευσαν.
 Οι Αθηναίοι αντιμετώπισαν τους Πέρσες εκεί που είχε γίνει η απόβαση.
 Δέκα χιλιάδες Αθηναίοι και χίλιοι Πλαταιείς έσπευσαν να τους βοηθήσουν.
 Ο στρατηγός Μιλτιάδης παρέταξε το στράτευμά του
 και ενίσχυσε περισσότερο τα άκρα.
 Μόλις δόθηκε το σύνθημα, οι Αθηναίοι, όρμησαν τρέχοντας.
 Οι Πέρσες κυκλώθηκαν και πολλοί υποχώρησαν πανικόβλητοι προς τα καράβια.
 Οι Πέρσες, τελικά, δεν ήταν ακατανίκητοι.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Πέρσες και Έλληνες: Δύο Κόσμοι συγκρούονται

- Ποιος είναι ο ιδρυτής του περσικού κράτους;
- Τι είναι οι σατραπείες και ποια η δουλειά των σατραπών;
- Σε ποιον θεό πίστευαν οι Πέρσες;
- Ποια γραφή χρησιμοποιούσαν οι Πέρσες;
- Γιατί οι Μικρασιάτες Έλληνες οδηγήθηκαν σε μάχη με τους Πέρσες;
- Ποιοι έστειλαν βοήθεια;
- Πού και πότε έγινε η μάχη;
- Τι δημιούργησε θλίψη στους Αθηναίους;
- Ποια ήταν η αφορμή των ελληνοπερσικών συγκρούσεων;
- Ποιος ήταν ο επικεφαλής του στρατού και προς τα πού κατευθύνθηκε;
- Τι συνέβη στον Άθω;
- Τι έκανε ο Δαρείος για να τιμωρήσει τους Έλληνες της Μικράς Ασίας;
- Τι γνωρίζεις για τη μάχη του Μαραθώνα;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΑΡΧΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ (800-479 π.Χ.)

Κεφάλαιο 8°: Η Οριστική Απομάκρυνση της Περσικής Επίθεσης

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Η ήττα των Περσών στον Μαραθώνα δημιούργησε δυσαρέσκεια.

Ο βασιλιάς **Ξέρξης**, γιος του Δαρείου, οργάνωσε την εκστρατεία εναντίον των Ελλήνων.

Ανέλαβε ο ίδιος την αρχηγία.

Ο Ξέρξης προχώρησε μέσω της Θράκης και της Μακεδονίας, χωρίς εμπόδια.

Τον συνόδευε και ο στόλος, πλέοντας στο Αιγαίο.

Οι Έλληνες επέλεξαν να αντιμετωπίσουν τους Πέρσες στα **στενά των Θερμοπυλών**.

Ο ελληνικός στόλος έπλευσε στο Αρτεμίσιο της Εύβοιας.

Ο **Ξέρξης**, φθάνοντας στις Θερμοπύλες, ζήτησε από τον **Λεωνίδα** να παραδώσει τα όπλα.

Η απάντησή του ήταν, «**μολών λαβέ**» (έλα να τα πάρεις).

Οι προσπάθειες των Περσών να αντισταθούν στους Έλληνες απέτυχαν.

Ο Εφιάλτης οδήγησε τους Πέρσες από ένα μονοπάτι στα νώτα των Ελλήνων.

Ο Λεωνίδας έδωσε εντολή στους συμπολεμιστές του να αποχωρήσουν.

Οι 700 Θεσπιείς έπεσαν στη μάχη μαζί με τους 300 Σπαρτιάτες.

Ο Ξέρξης προχώρησε και έφθασε στην Αθήνα.

Ο ελληνικός στόλος άφησε το Αρτεμίσιο και πήγε στο **στενό της Σαλαμίνας**.

Με απόφαση του στρατηγού των Αθηναίων **Θεμιστοκλή**, έγινε η σύγκρουση με τον περσικό στόλο.

Τα ελληνικά πλοία επιτέθηκαν με ορμή και κατάφεραν να νικήσουν.

Ο **Ξέρξης** εγκατέλειψε την Ελλάδα.

Ο στρατηγός **Μαρδόνιος** με τον στρατό του συνέχισε την προσπάθεια.

Ο Μαρδόνιος κατευθύνθηκε προς τη Θεσσαλία για να ξεχειμωνιάσει.

Ο Μαρδόνιος εισέβαλε ξανά στην Αθήνα, η πόλη ήταν έρημη.

Βάδισε τότε προς τις **Πλαταιές**, όπου δόθηκε η μάχη.

Οι Έλληνες με τον Σπαρτιάτη βασιλιά Πausανία πέτυχαν μεγάλη νίκη.

Η μεγάλη σύγκρουση Ελλήνων και **Περσών** είχε λάβει τέλος.

Πολλές ελληνικές πόλεις της Μικράς Ασίας ελευθερώθηκαν.

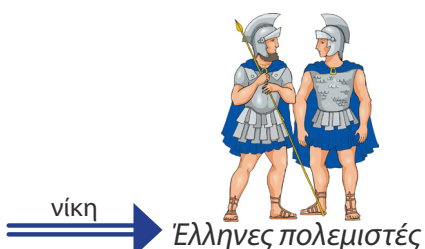
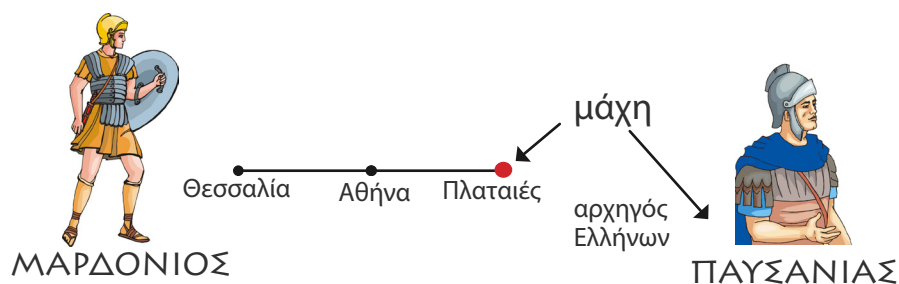
Οι νίκες τόνωσαν την αυτοπεποίθηση των Ελλήνων.

Οι Έλληνες επιδόθηκαν σε έργα ειρήνης και προόδου.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

ΜΑΧΗ ΠΛΑΤΑΙΩΝ

- ✓ ελληνικές πόλεις της Μικράς Ασίας ελευθερώθηκαν
- ✓ τόνωση αυτοπεποίθησης Ελλήνων
- ✓ έργα ειρήνης και προόδου

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Η Οριστική Απομάκρυνση της Περσικής Επίθεσης

- ☐ Ποιος οργάνωσε την εκστρατεία εναντίον των Ελλήνων;
- ☐ Πού προχώρησε ο Ξέρξης και ο στόλος του;
- ☐ Τι γνωρίζεις για τη μάχη στα στενά των Θερμοπυλών;
- ☐ Πού πήγε ο ελληνικός στόλος;
- ☐ Τι γνωρίζεις για τη μάχη στα στενά της Σαλαμίνας;
- ☐ Τι έκανε ο στρατηγός Μαρδόνιος;
- ☐ Τι γνωρίζεις για τη μάχη στις Πλαταιές;
- ☐ Ποια ήταν τα θετικά αποτελέσματα από το τέλος συγκρούσεων Ελλήνων και Περσών;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΑΡΧΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ (800-479 π.Χ.)

Κεφάλαιο 9^ο: Τα Γράμματα

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Την αρχαϊκή εποχή οι ποιητές ασχολούνται με τη διδακτική ποίηση του **Ησίοδου**.

Η **ποίηση** του μιλάει για:

- ⇒ τη δημιουργία του κόσμου
- ⇒ τους θεούς του Ολύμπου
- ⇒ τη ζωή και την ηθική των ανθρώπων.

Κέντρο της ποίησης γίνεται πια η ειρήνη.

Αργότερα επικράτησε η **λυρική ποίηση**.

Ομάδες τραγουδιστών, με τη συνοδεία μουσικής, τραγουδούσαν αυτά τα ποιήματα.

Οι λυρικοί ποιητές ενδιαφέρονταν για τον εσωτερικό ψυχικό κόσμο και τα συναισθήματα των ανθρώπων.

Υμνούσαν τους θεούς και τους αθλητές για τις νίκες τους.

Υμνούσαν τα στρατιωτικά κατορθώματα και τις περιπέτειες.

Περιέγραφαν τις χαρές και τις λύπες του έρωτα της ζωής.

Επαινούσαν τις πολιτικές αρετές.

Σατίριζαν τα ελαττώματα και τις αδυναμίες των ανθρώπων.

Οι ποιητές αυτής της περιόδου ακούστηκαν και διαβάστηκαν με συγκίνηση και θαυμασμό.

Αναπτύσσονται η **φιλοσοφία**, η **αστρονομία**, η **γεωγραφία**, η **μετεωρολογία** και τα **μαθηματικά**.

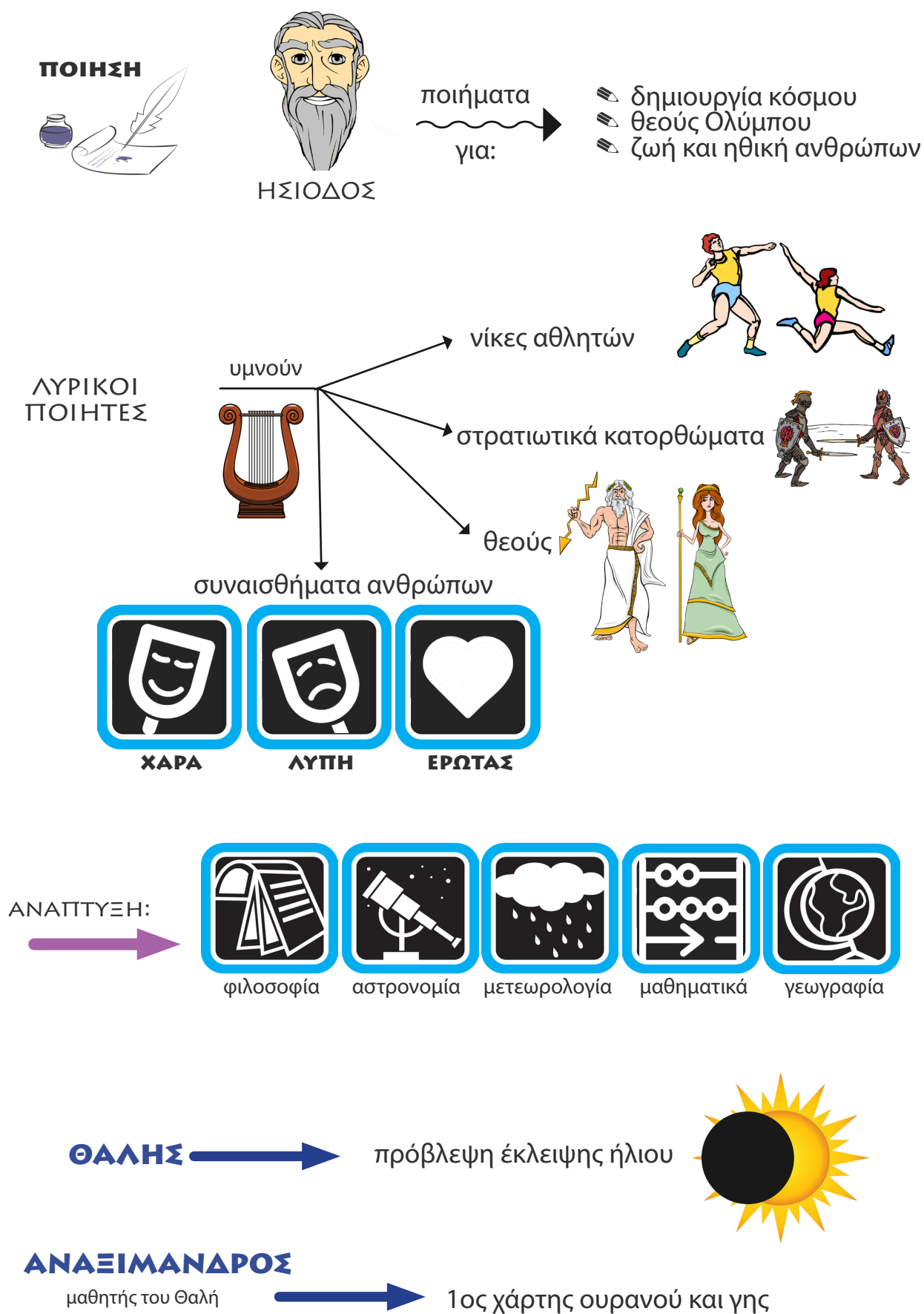
Οι πνευματικοί άνθρωποι προσπαθούν να καταλάβουν με λογικό τρόπο τη δημιουργία του κόσμου και το νόημα της ζωής.

Προσπαθούν να εξηγήσουν τα φυσικά φαινόμενα.

Ο **Θαλής** κατόρθωσε να προβλέψει την έκλειψη του ήλιου.

Ο μαθητής του, **Αναξίμανδρος** κατόρθωσε να σχεδιάσει τον πρώτο χάρτη του ουρανού και της γης.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Τα Γράμματα

- ☐ Με τι ασχολούνται οι ποιητές της αρχαϊκής εποχής;
- ☐ Για ποια θέματα μιλάει η ποίηση του Ησίοδου;
- ☐ Ποια ποίηση επικράτησε, αργότερα;
- ☐ Γιατί ονομάστηκε έτσι η ποίηση;
- ☐ Για ποια θέματα μιλάει η συγκεκριμένη ποίηση;
- ☐ Ποιοι άλλοι κλάδοι αναπτύχθηκαν;
- ☐ Για ποιο λόγο αναπτύχθηκαν οι συγκεκριμένοι κλάδοι;
- ☐ Τι προέβλεψε ο Θαλής;
- ☐ Τι σχεδίασε ο Αναξίμανδρος;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΑΡΧΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ (800-479 π.Χ.)

Κεφάλαιο 10°: Η Τέχνη

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Η **αρχαϊκή περίοδος** χαρακτηρίζεται από το χτίσιμο λίθινων ναών και τη δημιουργία λίθινων αγαλμάτων.

Την εποχή αυτή χτίζονται οι πρώτοι μνημειακοί **ναοί**.

Ο ελληνικός ναός χτίζεται από πέτρα και από μάρμαρο.

Αποτελείται από έναν πρόναο, με δύο κίονες και ένα κυρίως δωμάτιο.

Αν προστεθεί ένα ανοικτό δωμάτιο πίσω και μία κιονοστοιχία γύρω από το κτίριο, οι ναοί γίνονται πιο μεγαλοπρεπείς και πιο εντυπωσιακοί.

Οι ναοί της αρχαϊκής περιόδου χτίζονται σε δύο **ρυθμούς**, οι οποίοι ξεχωρίζουν από τους κίονες.

Ο **δωρικός** είναι κοντός, βαρύς και αυστηρός.

Ο **ιωνικός** είναι ψηλότερος και κομψότερος.

Έχει πλούσια διακόσμηση στο πάνω μέρος του και αναγνωρίζεται από τις έλικες.

Τα αρχιτεκτονικά γλυπτά διακοσμούν το επάνω μέρος των ναών.

Στην Κρήτη δημιουργούνται μεγάλα αγάλματα από ασβεστόλιθο.

Στη Νάξο δημιουργούνται μεγάλα αγάλματα από μάρμαρο.

Έτσι, γεννιέται η μεγάλη **γλυπτική**.

Για την κατασκευή ενός **αγάλματος** εργαζόταν ένας γλύπτης με τους βοηθούς του για έναν τουλάχιστον χρόνο.

Υπήρχαν οι **κούροι** (νεαροί άνδρες) που ήταν ορθοί, γυμνοί, με καλογυμνασμένα σώματα και πλούσια κόμη.

Υπήρχαν οι **κόρες** (νεαρές κοπέλες) που ήταν ορθές, κομψά ντυμένες, καλοχτενισμένες και στολισμένες με κοσμήματα.

Υπήρχαν τα αγάλματα **θεών**, που κρατούσαν σύμβολα της θεϊκής δύναμής τους.

Μεγάλη είναι η άνθηση της κεραμικής.

Ανακαλύπτονται νέες τεχνικές για τη διακόσμηση των **αγγείων**.

Στη **μελανόμορφη τεχνική**, οι μορφές και τα κοσμήματα των χάλκινων αγγείων βάφονται ολόμαυρα πάνω στην κοκκινωπή επιφάνεια των αγγείων.

Στην **ερυθρόμορφη τεχνική** οι μορφές είναι κόκκινες πάνω στη μαύρη γυαλιστερή επιφάνεια των αγγείων.

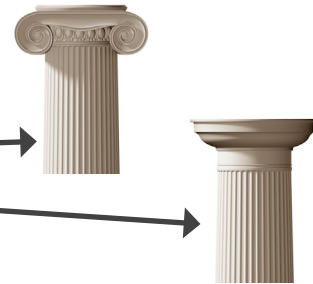
Ανθίζουν η μεταλλοτεχνία, η μικροτεχνία και τα ειδώλια από πηλό και χαλκό.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

ΝΑΟΙ

- ☒ από πέτρα και μάρμαρο
- ☒ πρόναος
- ☒ κολόνες στηρίζουν τη σκεπή
- ☒ ιωνικός ρυθμός
- ☒ δωρικός ρυθμός

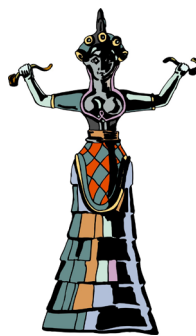

ΚΟΥΡΟΣ

ΑΓΓΛΜΑΤΑ

ΚΟΡΗ

ΘΕΑ

κατασκευή

γλύπτης και βοηθοί
για έναν τουλάχιστον
χρόνο

ΑΝΑΠΤΥΞΗ:

ΚΕΡΑΜΙΚΗ

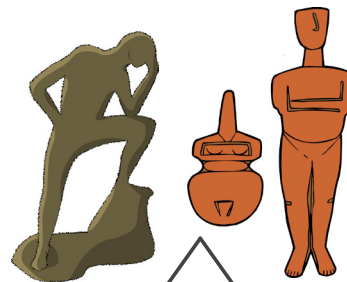
ΕΥΘΡΟΜΟΡΦΗ ΤΕΧΝΙΚΗ
μαύρη επιφάνεια
+
κόκκινες μορφές/κοσμήματα

ΜΕΛΑΝΟΜΟΡΦΗ ΤΕΧΝΙΚΗ
κόκκινη επιφάνεια
+
μαύρες μορφές/κοσμήματα

ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΜΕΤΑΛΛΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΕΙΔΩΛΙΑ

από χαλκό και πηλό

Ερωτήσεις Κατανόησης / Η Τέχνη

- ☐ Από τι χαρακτηρίζεται η αρχαϊκή περίοδος;
- ☐ Πώς περιγράφονται οι μνημειακοί ναοί;
- ☐ Ποιοι είναι οι ρυθμοί της αρχαϊκής περιόδου;
- ☐ Πώς περιγράφεται ο δωρικός ρυθμός;
- ☐ Πώς περιγράφεται ο ιωνικός ρυθμός;
- ☐ Ποια είδη αγαλμάτων κατασκευάζονταν;
- ☐ Πώς περιγράφεται ο κούρος;
- ☐ Πώς περιγράφεται η κόρη;
- ☐ Πώς περιγράφονται οι θεοί;
- ☐ Πώς διακοσμούσαν τα αγγεία;
- ☐ Τι άνθισε, τελευταίως;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

Η ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ (479-431 π.Χ.)

Κεφάλαιο 1ο: Η Συμμαχία της Δήλου - Η Συμμαχία Όργανο της Αθηναϊκής Ηγεμονίας

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Οι πόλεις του Αιγαίου φοβούνται για μια νέα περσική εισβολή. Επειδή ο Παυσανίας κατηγορείται πως είχε επαφές με τον Ξέρξη, η Σπάρτη αρνείται να βοηθήσει τις πόλεις του Αιγαίου. Έτσι, στρέφονται στην Αθήνα.

Η Αθήνα, οι πόλεις του Αρχιπελάγους και τα ιωνικά παράλια, με πρωτοβουλία του Αριστείδη, δημιουργούν μία Συμμαχία στη Δήλο. Όλα τα μέλη της Συμμαχίας έχουν από μία ψήφο στο συνέδριο. Το συνέδριο γίνεται μία φορά τον χρόνο στη Δήλο.

Η Αθήνα κυριαρχεί στη Συμμαχία γιατί είχε την ισχυρότερη ναυτική δύναμη. Οι πόλεις που δεν μπορούν να φέρουν πλοία και άντρες, πληρώνουν φόρο. Δέκα Αθηναίοι, με τον τίτλο του «Ελληνοταμία», συγκεντρώνουν τα χρήματα, τα βάζουν στο ταμείο της Συμμαχίας και τα δίνουν για τη συντήρηση του στόλου. Οι σύμμαχοι ονομάζουν τον Αριστείδη «τον δικαιότερο από όλους τους ανθρώπους» γιατί κανόνιζε το ποσό της εισφοράς για κάθε πόλη με δίκαιο τρόπο. Οι Αθηναίοι έχουν την ηγεμονία, χωρίς να απειλείται η αυτονομία των πόλεων.

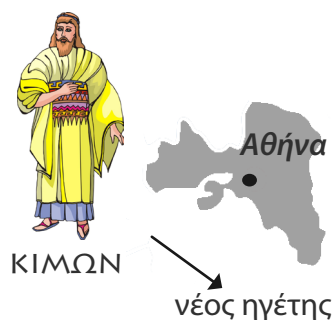
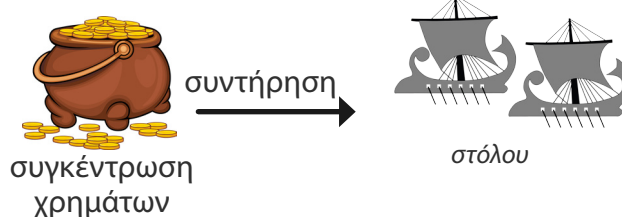
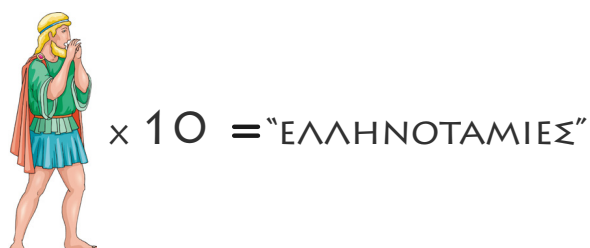
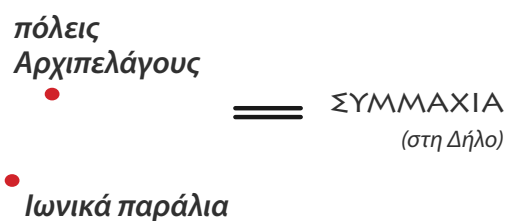
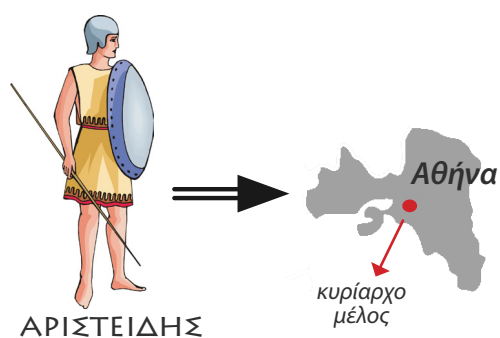
Ο Κίμων, γιος του Μιλτιάδη γίνεται ο νέος ηγέτης της Αθήνας. Τα κύρια σημεία της πολιτικής του είναι:

- ⇒ επέκταση της Συμμαχίας της Δήλου,
- ⇒ συνέχιση του πολέμου κατά των Περσών,
- ⇒ φιλικές σχέσεις με τη Σπάρτη.

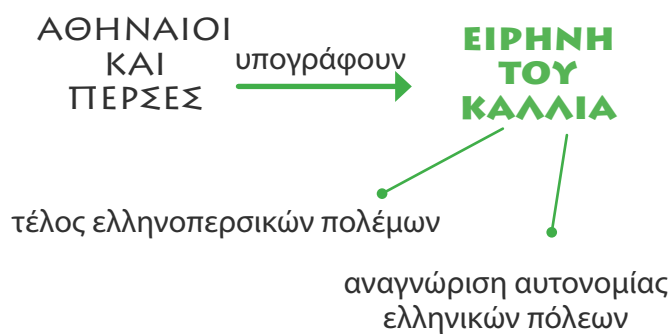
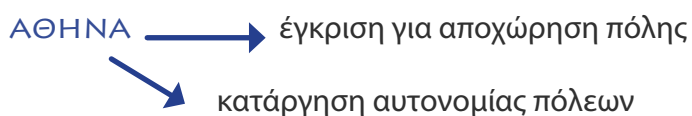
Οι πόλεις της Συμμαχίας, πλέον, ανέρχονται σε 400. Καμιά πόλη δεν μπορούσε να αποχωρήσει χωρίς τη θέληση των Αθηναίων. Η αθηναϊκή ηγεμονία καταργεί την αυτονομία των πόλεων.

Ο Περικλής μεταφέρει το ταμείο της Συμμαχίας στην Ακρόπολη της Αθήνας. Ο φόρος ορίζεται από την αθηναϊκή Εκκλησία του Δήμου. Ανάμεσα στην Αθήνα και τον Πέρση βασιλιά υπογράφεται η Ειρήνη του Καλλία. Έτσι, τερματίζονται οι ελληνοπερσικοί πόλεμοι. Οι Πέρσες αναγνωρίζουν την αυτονομία των ελληνικών πόλεων. Η Συμμαχία της Δήλου δεν είχε πια λόγο ύπαρξης.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

ΠΟΛΕΙΣ ΣΥΜΜΑΧΙΑΣ = 400

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Η Συμμαχία της Δήλου - Η Συμμαχία Όργανο της Αθηναϊκής Ηγεμονίας

- Τι φοβόντουσαν οι πόλεις του Αιγαίου;
- Από ποιους ζήτησαν βοήθεια;
- Ποιος και με ποιους δημιούργησε τη Συμμαχία της Δήλου;
- Τι γνωρίζεις για τη Συμμαχία στη Δήλο;
- Για ποιο λόγο κυριαρχούσε η Αθήνα στη Συμμαχία;
- Πώς ονόμαζαν τους Δέκα Αθηναίους και ποιος ο ρόλος τους;
- Πώς ονόμασαν τον Αριστείδη και γιατί;
- Ποιος ήταν ο νέος ηγέτης της Αθήνας;
- Ποια ήταν τα πιο σημαντικά σημεία της πολιτικής του;
- Για ποιο λόγο άρχισαν να εκδηλώνονται αντιδράσεις μεταξύ των πόλεων της Συμμαχίας;
- Ανάμεσα σε ποιους υπογράφηκε η Ειρήνη του Καλλία;
- Ποιοι ήταν οι όροι της συνθήκης;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

Η ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ (479-431 π.Χ.)

Κεφάλαιο 2ο: Ο Περικλής και το Δημοκρατικό Πολίτευμα

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Στην Αθήνα κυριαρχούν το αριστοκρατικό και το δημοκρατικό πολίτευμα.

Το πολίτευμα που οργάνωσε ο Κλεισθένης, γίνεται δημοκρατικό.

Ο Μιλτιάδης πεθαίνει στη φυλακή.

Ο Θεμιστοκλής πεθαίνει στην εξορία.

Οι κύριοι εκπρόσωποι της νέας πολιτικής γενιάς είναι ο Κίμων και ο Περικλής.

Ο Κίμωνας δέχεται τον εξοστρακισμό

και γίνεται επικεφαλής του στόλου των Αθηναίων εναντίον των Περσών.

Ο Περικλής γίνεται ο πρώτος ανάμεσα στους πολίτες.

Δεν ξεφεύγει από τη δημοκρατική νομιμότητα.

Εμφανίζεται στο πλευρό του Εφιάλτη, ηγέτη του **δημοκρατικού κόμματος**.

Το δημοκρατικό κόμμα διώχνει τον Κίμωνα και παίρνει την εξουσία.

Ο Εφιάλτης και ο Περικλής αγωνίζονται για τη δημοκρατία.

Αφαιρούν από τον Άρειο Πάγο την πολιτική εξουσία και

το αποκλειστικό προνόμιο της απονομής της δικαιοσύνης.

Η δολοφονία του Εφιάλτη και η πολιτική αποδυνάμωση του Κίμωνα,

οδηγούν τον Περικλή να εφαρμόσει το προσωπικό του πολιτικό πρόγραμμα.

Για τον Περικλή **δημοκρατία** σημαίνει:

- ⇒ ισότητα όλων των πολιτών απέναντι στο νόμο,
- ⇒ δυνατότητα για όλους να έχουν μια άνετη ζωή,
- ⇒ οικονομική ενίσχυση για τους απορότερους.

Το **πολιτικό σχέδιο** του Περικλή δίνει τη δυνατότητα:

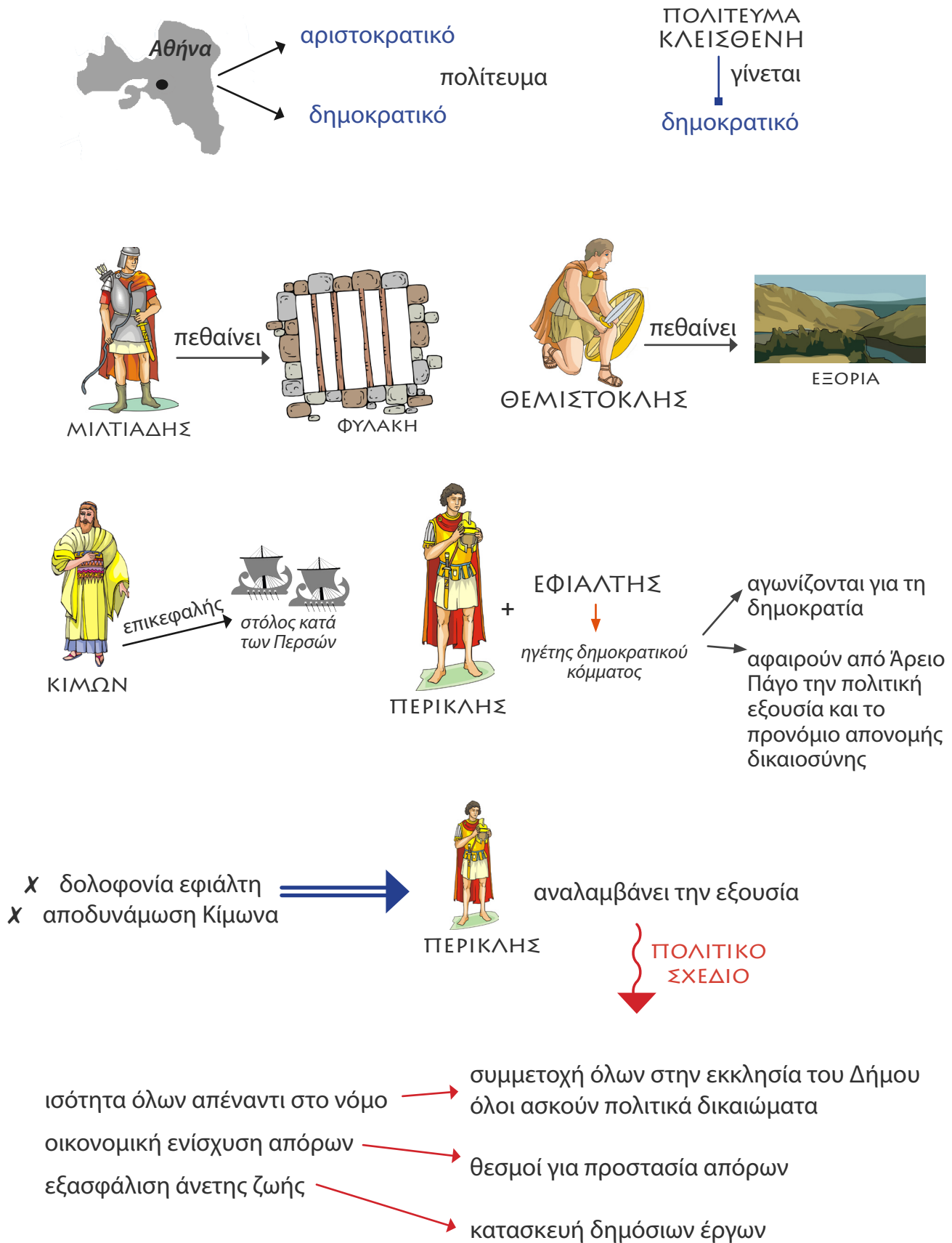
- ⇒ να παρακολουθούν όλοι τις συνεδριάσεις της Εκκλησίας του Δήμου,
- ⇒ να ασκούν όλοι τα πολιτικά τους δικαιώματα,
- ⇒ να αποχτούν πολιτειακά αξιώματα,
- ⇒ να αναπτύσσονται κοινωνικοί θεσμοί για προστασία των απόρων,
- ⇒ να ξαναχτίζονται μεγάλα δημόσια έργα.

Η πόλη της Αθήνας αρχίζει να αλλάζει όψη.

Η Ειρήνη του Καλλία με τους Πέρσες και σύναψη της **Τριακονταετούς Ειρήνης**

με τη Σπάρτη εξασφαλίζει στους Αθηναίους την ειρήνη και την ηρεμία.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Ο Περικλής και το Δημοκρατικό Πολίτευμα

- Ποια πολιτεύματα κυριαρχούν στην Αθήνα;
- Ποιος οργάνωσε το δημοκρατικό πολίτευμα;
- Πού πεθαίνουν ο Μιλτιάδης και ο Θεμιστοκλής;
- Ποιοι είναι οι κύριοι εκπρόσωποι της νέας πολιτικής γενιάς;
- Ποιο ήταν το έργο του Κίμωνα;
- Δίπλα σε ποιον εμφανίζεται ο Περικλής;
- Ποιο είναι το έργο του δημοκρατικού κόμματος;
- Τι οδήγησε τον Περικλή να εφαρμόσει το δικό του δημοκρατικό πρόγραμμα;
- Τι σημαίνει για τον Περικλή η δημοκρατία;
- Ποιο είναι το πολιτικό σχέδιο του Περικλή;
- Ποια είναι αυτά τα οποία εξασφαλίζουν στους Αθηναίους ειρήνη και ηρεμία;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

Η ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ (479-431 π.Χ.)

Κεφάλαιο 3º: Η Λειτουργία του Πολιτεύματος

Δραστηριότητα 1ª Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Το αθηναϊκό πολίτευμα εξελίσσεται και ο δήμος έχει το σύνολο της εξουσίας.

Η **Εκκλησία του Δήμου** αποτελεί τη δομή του αθηναϊκού πολιτεύματος.

Όλοι οι ελεύθεροι πολίτες της Αττικής ήταν μέλη της.

Όλοι οι πολίτες μπορούσαν ελεύθερα να εκφράσουν τη γνώμη τους.

Η Εκκλησία του Δήμου καθόριζε την πορεία της πολιτείας σε όλους τους τομείς.

Η Εκκλησία εκλέγει τα μέλη της Βουλής των Πεντακοσίων με θητεία ενός έτους.

Η Βουλή προετοίμαζε τα κείμενα των νόμων και

η Εκκλησία τα ψήφιζε ή τα απέρριπτε.

Ο Άρειος Πάγος δεν είχε πια δικαίωμα να ελέγχει τη Βουλή.

Οι **Εννέα Άρχοντες** δεν εκλέγονταν, αλλά κληρώνονταν.

Είχαν καθαρά διακοσμητικό αξίωμα.

Οι **Δέκα Στρατηγοί** ήταν οι ανώτατοι άρχοντες.

Το έργο τους αφορά την εσωτερική ασφάλεια της πόλης,

το σχεδιασμό της εξωτερικής πολιτικής και

τη διοίκηση του στρατού και του στόλου.

Στον τομέα της δικαιοσύνης συμβαίνουν ριζοσπαστικές αλλαγές.

Ο Άρειος Πάγος ασχολείται με περιπτώσεις φόνου εκ προμελέτης και εμπρησμού.

Το **πολυμελές λαϊκό δικαστήριο της Ηλιαίας** ασχολείται με άλλες περιπτώσεις.

Οι 6.000 δικαστές εκλέγονταν από την Εκκλησία με θητεία ενός χρόνου.

Η **Ηλιαία** χωριζόταν σε 10 τμήματα.

Το κάθε τμήμα δούλευε σε διαφορετικό δικαστικό τομέα

και αντιπροσώπευε μία από τις δέκα φυλές της Αθήνας.

Η αθηναϊκή Πολιτεία, είχε ανάγκη από χρήματα.

Οι κυριότερες λειτουργίες του **φορολογικού συστήματος** της Αθήνας ήταν:

η τριηραρχία: προσφορά χρημάτων από ιδιώτες για τη συντήρηση πλοίων,

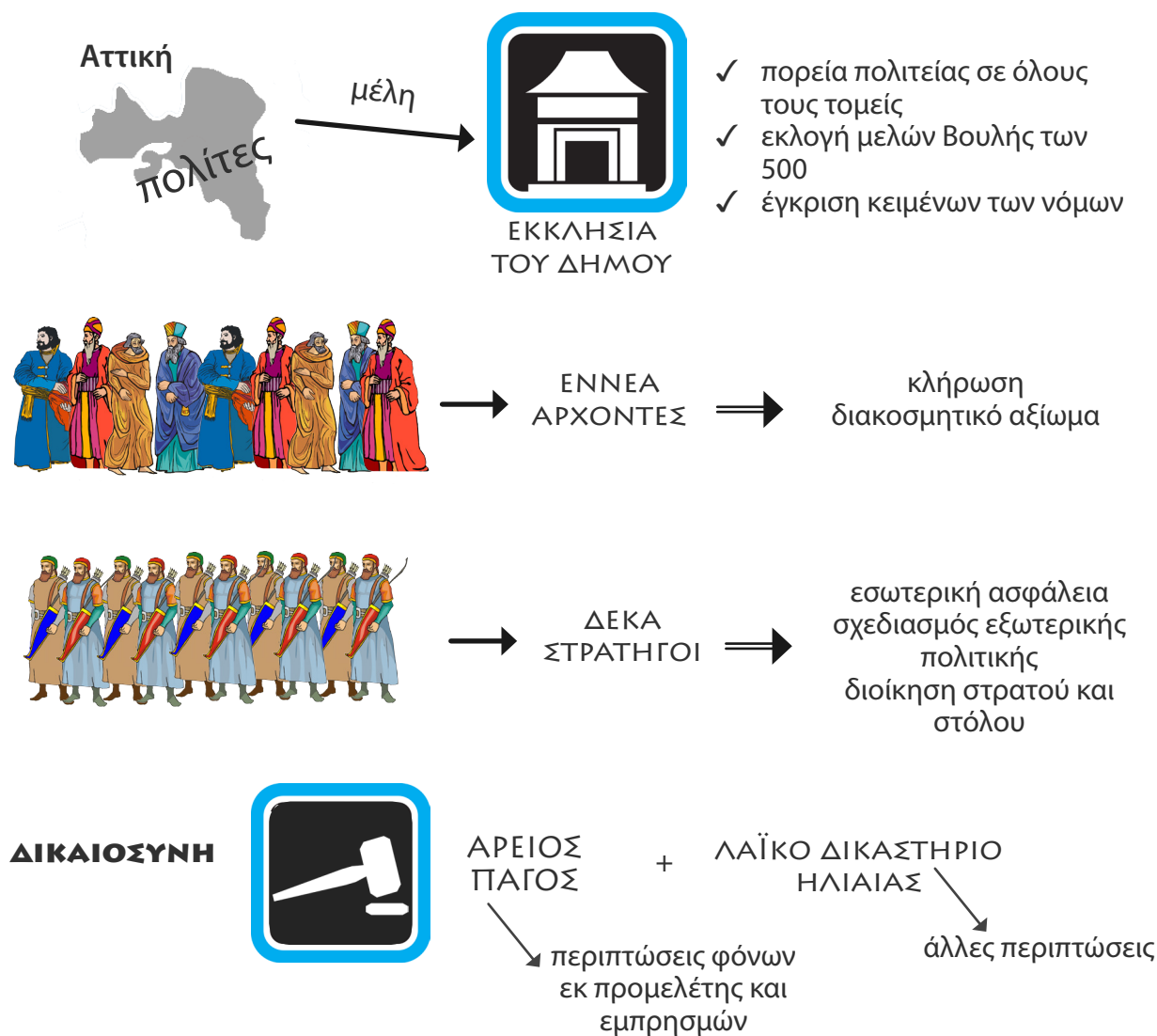
η χορηγία: προσφορά χρημάτων για θεατρικές παραστάσεις που θα έπαιρναν μέρος σε δραματικούς αγώνες,

η γυμνασιαρχία: η καταβολή των εξόδων για να μπορούν οι αθλητές, που θα έπαιρναν μέρος σε «γυμνικούς αγώνες», να τρέφονται και να γυμνάζονται,

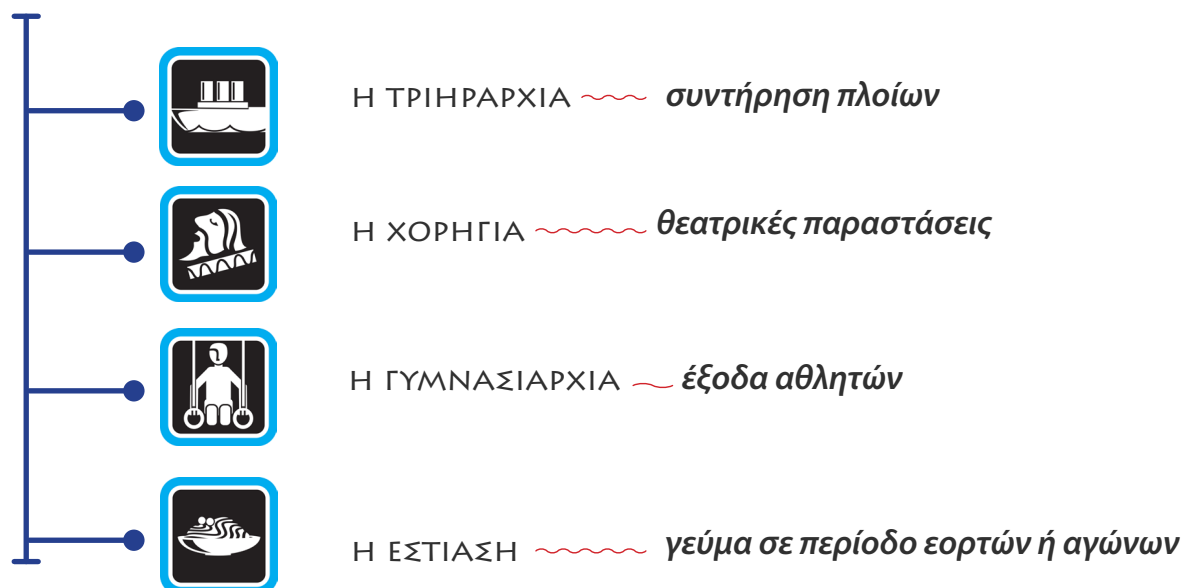
η εστίαση: προσφορά χρημάτων από έναν πλούσιο πολίτη για να μπορούν

τα μέλη της φυλής του να γευματίζουν σε περίοδο εορτών ή αγώνων.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Η Λειτουργία του Πολιτεύματος

- Ποια αποτελεί τη δομή του αθηναϊκού πολιτεύματος;
- Ποιο είναι το έργο της Εκκλησίας του Δήμου;
- Ποιο είναι το έργο της Βουλής των Πεντακοσίων;
- Ποιο είναι το έργο των Εννέα Αρχόντων;
- Ποιο είναι το έργο των Δέκα Στρατηγών;
- Με τι ασχολείται ο Άρειος Πάγος;
- Με τι ασχολείται το πολυμελές λαϊκό δικαστήριο της Ηλιαίας;
- Πώς λειτουργούσε το πολυμελές λαϊκό δικαστήριο της Ηλιαίας;
- Ποιες είναι οι κυριότερες λειτουργίες του φορολογικού συστήματος της Αθήνας;
- Τι είναι το σύστημα της τριηραρχίας;
- Τι είναι το σύστημα της χορηγίας;
- Τι είναι το σύστημα της γυμνασιαρχίας;
- Τι είναι το σύστημα της εστίασης;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

Η ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ (479-431 π.Χ.)

Κεφάλαιο 4ο: Η Συγκρότηση της Αθηναϊκής Κοινωνίας - Η Καθημερινή Ζωή

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Η Αθηναϊκή Κοινωνία αποτελούνταν από τις τρεις μεγάλες κοινωνικές ομάδες.

Οι **Αθηναίοι πολίτες** είχαν την κυρίαρχη δύναμη στην πόλη και την εξουσία.

Όσοι κατάγονταν από πατέρα και μητέρα Αθηναίους, συμμετείχαν στις εργασίες της Εκκλησίας του Δήμου.

Όλοι οι Αθηναίοι πολίτες είχαν τα ίδια δικαιώματα απέναντι στους νόμους.

Οι **μέτοικοι** ήταν πολίτες που ήρθαν στην Αθήνα, για οικονομικούς λόγους.

Ασχολιόντουσαν με το εμπόριο και πλήρωναν το **μετοίκιον**, έναν ειδικό φόρο.

Οι **δούλοι** είχαν την πλειονότητα του αθηναϊκού πληθυσμού.

Ορισμένοι δούλοι εργάζονταν ως υπηρέτες, ως δεσμοφύλακες, ως λογιστές, ως αστυνόμοι και ως εργάτες.

Οι μορφωμένοι δούλοι δούλευαν ως παιδαγωγοί σε σπίτια πλούσιων Αθηναίων.

Η αθηναϊκή κοινωνία αγαπούσε και σεβόταν τους δούλους.

Η μέση αθηναϊκή οικογένεια έμενε σε ένα απλό και μονώροφο σπίτι.

Τα έπιπλα ήταν λιτά και άφηναν πολύ ελεύθερο χώρο στα δωμάτια.

Η **οικοδέσποινα** παρέμενε στο σπίτι και έβγαινε σε θρησκευτικές γιορτές.

Μια γυναίκα μπορούσε να αναλάβει το αξίωμα της **ιέρειας**.

Δεν έπαιρνε μέρος στη δημόσια ζωή, ασχολιόταν με τις οικιακές εργασίες, επέβλεπε τους δούλους και φρόντιζε την ανατροφή των παιδιών.

Το μεγαλύτερο μέρος της ημέρας το περνούσε στο γυναικωνίτη.

Ο **άνδρας** περνούσε το μεγαλύτερο μέρος της ημέρας έξω από το σπίτι.

Όταν δεν ασχολιόταν με την προσωπική του εργασία,

πήγαινε στα γυμναστήρια, στα δημόσια λουτρά και στα κουρεία.

Ήταν ενεργό μέλος στις συνεδριάσεις της Εκκλησίας του Δήμου.

Τα **κορίτσια** έμεναν στο σπίτι και έκαναν οικιακές δουλειές.

Τα **αγόρια** από την ηλικία των επτά χρόνων

πήγαιναν σε ιδιωτικά σχολεία, για να μορφωθούν.

Η **τροφή** της αθηναϊκής οικογένειας ήταν λιτή.

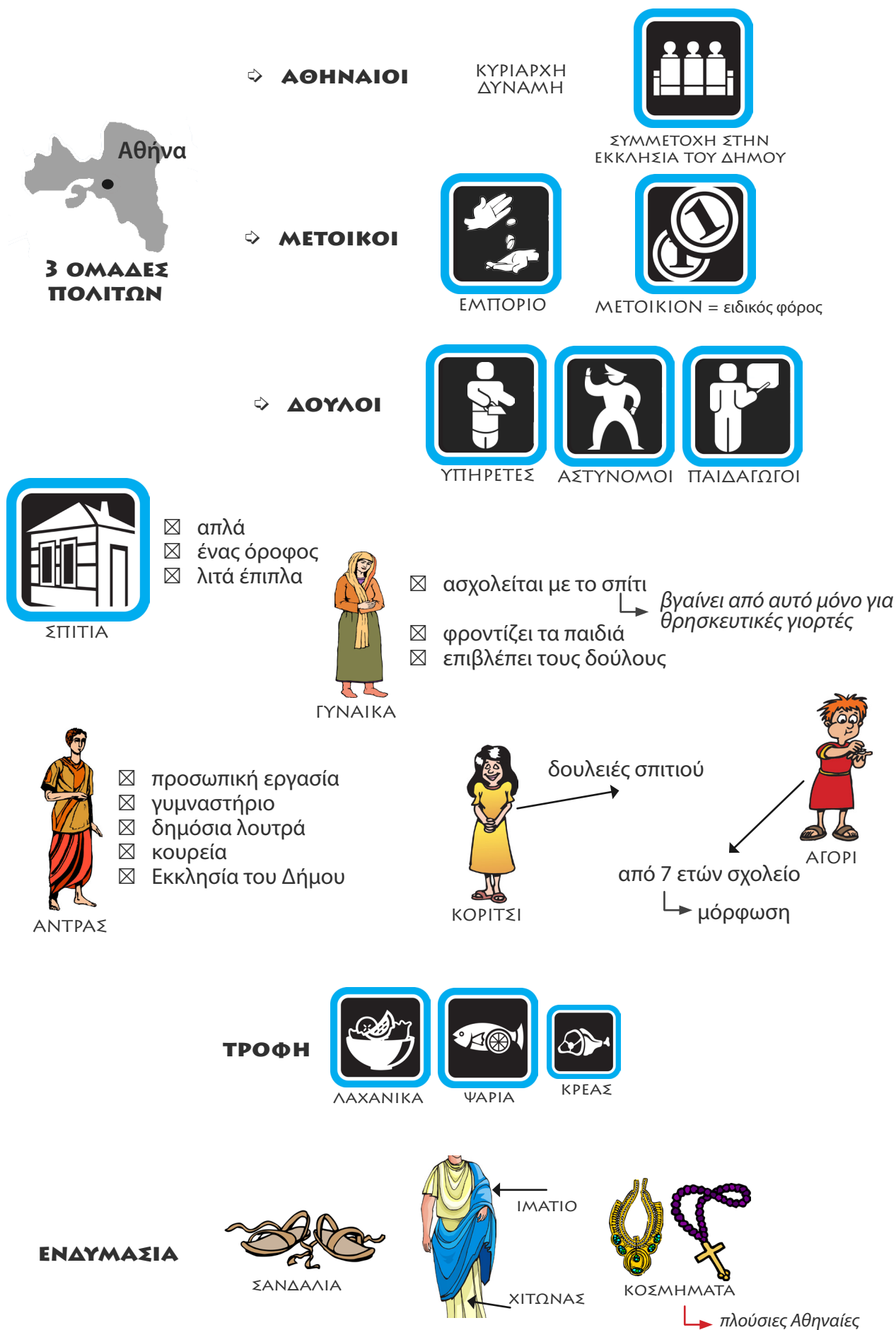
Αποτελούνταν από λαχανικά, ελιές, παστά ψάρια και σπάνια από κρέας.

Η **ενδυμασία** των Αθηναίων ήταν κομψή.

Ο χιτώνας, το ιμάτιο και τα σανδάλια συμπλήρωναν την αμφίεσή τους.

Οι πλούσιες Αθηναίες φορούσαν πολλά κοσμήματα.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Η Συγκρότηση της Αθηναϊκής Κοινωνίας - Η Καθημερινή Ζωή

- ☐ Σε πόσες τάξεις χωριζόταν η Αθηναϊκή Κοινωνία;
- ☐ Ποιοι ήταν οι Αθηναίοι πολίτες;
- ☐ Ποιοι ήταν οι μέτοικοι και με τι ασχολιόντουσαν;
- ☐ Ποιοι ήταν οι δούλοι και με τι ασχολιόντουσαν;
- ☐ Πού έμενε η μέση αθηναϊκή οικογένεια;
- ☐ Πώς ήταν τα έπιπλα;
- ☐ Ποια ήταν η δουλειά της οικοδέσποινας;
- ☐ Ποια ήταν η δουλειά της ιέρειας;
- ☐ Πώς ήταν η ζωή του άνδρα;
- ☐ Τι έκανε το κορίτσι;
- ☐ Τι έκανε το αγόρι;
- ☐ Με τι τρέφονταν οι Αθηναίοι;
- ☐ Τι φορούσαν οι Αθηναίοι και οι Αθηναίες;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

Η ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ (479-431 π.Χ.)

Κεφάλαιο 5ο: Αθήνα | Η Διαδικασία της Μόρφωσης - Ο Αθηναίος και η Εργασία - Η Αθήνα Γιορτάζει

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Οι **εκπαιδευτικοί στόχοι** της αθηναϊκής πολιτείας ήταν η ανάπτυξη του σώματος, του πνεύματος, του καλού γούστου, της ευπρέπειας, της κοινωνικότητας, της μουσικής και της ορθής πολιτικής σκέψης.

Στο σπίτι ο **παιδαγωγός**, ένας μορφωμένος δούλος, βοηθά το παιδί στα μαθήματά του και το συνοδεύει στο σχολείο του.

Στο σχολείο, ο **γραμματιστής** διδάσκει γραφή, ανάγνωση και κατανόηση των ομηρικών επών.

Ο **κιθαριστής** διδάσκει μουσική στο παιδί και ο **παιδοτρίβης** το εκπαιδεύει.

Οι **σοφιστές** διδάσκουν στους εφήβους τη ρητορική, την τέχνη της ορθής έκφρασης και της ικανότητας να πείθουν τον δήμο.

Η **Αθήνα**, ως πνευματικό και καλλιτεχνικό κέντρο του ελληνισμού, βοηθούσε τους νέους να αναπτύξουν τις ικανότητές τους και να αναδείξουν τα ταλέντα τους.

Οι Αθηναίοι **αγρότες** καλλιεργούσαν τα χωράφια τους με τη βοήθεια των δούλων. Η κτηνοτροφία ήταν περιορισμένη.

Οι **τεχνίτες** και οι **αγγειοπλάστες** είχαν τα εργαστήρια και τα μαγαζιά τους ανοιχτά προς το μέρος του δρόμου και μαζεμένα σε μία συγκεκριμένη περιοχή.

Η αύξηση του πληθυσμού οδηγεί στη ραγδαία ανάπτυξη του **εμπορίου**.

Με την ανάπτυξη του εμπορίου, οι μέτοικοι αποκτούν δύναμη και επηρεάζουν τις τύχες της πόλης.

Οι καλλιτέχνες, οι διανοούμενοι και οι πολιτικοί, με τα καλλιτεχνικά τους δημιουργήματα και τις φιλοσοφικές τους θέσεις δικαιολογούν την ονομασία της Αθήνας ως **«χρυσούς αιών»**.

Οι **γιορτές** είχαν άμεση σχέση με την καθημερινότητα των Αθηναίων.

Τα **Παναθήναια** ήταν η πιο λαμπρή γιορτή.

Τελούνταν κάθε τέσσερα χρόνια προς τιμήν της θεάς Αθηνάς.

Τα **Μεγάλα** ή **«εν άστει» Διονύσια** ήταν μια γιορτή προς τιμήν του θεού Διονύσου.

Τα **Ανθεστήρια** ήταν μία άλλη γιορτή αφιερωμένη στον ίδιο θεό.

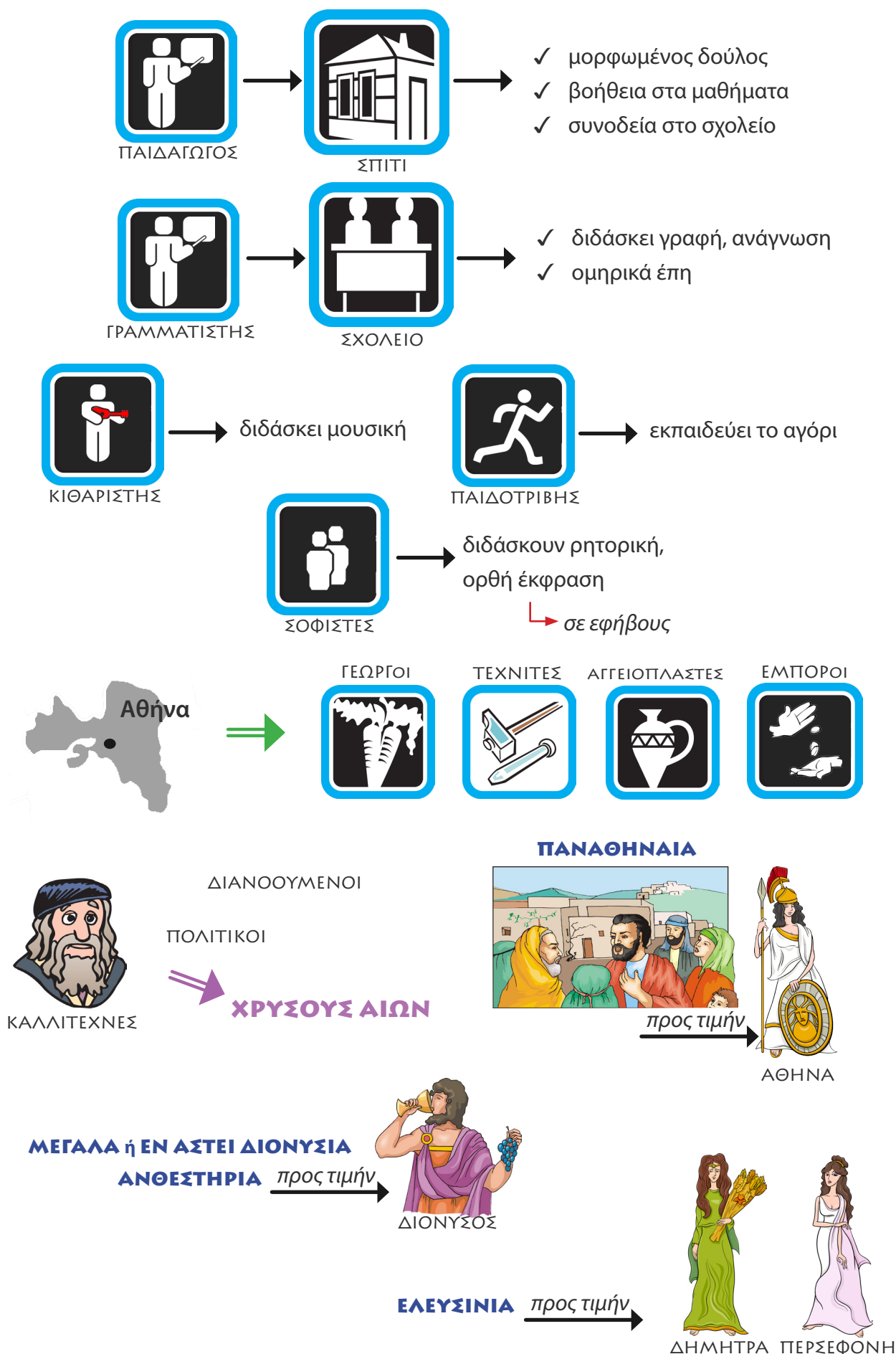
Οι Αθηναίοι δοκίμαζαν το νέο κρασί με χαρούμενη διάθεση.

Τα **Ελευσίνια** ήταν γιορτή αφιερωμένη στη Δήμητρα και στην κόρη της Περσεφόνη.

Τα Ελευσίνια γιορτάζονταν στις αρχές Οκτωβρίου.

Στο ιερό της Δήμητρας στην Ελευσίνα τελούνταν τα Ελευσίνια μυστήρια.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Η Διαδικασία της Μόρφωσης - Ο Αθηναίος και η Εργασία - Η Αθήνα Γιορτάζει

- ☐ Ποιοι ήταν οι εκπαιδευτικοί στόχοι της αθηναϊκής πολιτείας;
- ☐ Ποια ήταν η δουλειά του παιδαγωγού;
- ☐ Ποια ήταν η δουλειά του γραμματιστή;
- ☐ Ποια ήταν η δουλειά του κιθαριστή;
- ☐ Ποια ήταν η δουλειά του παιδοτρίβη;
- ☐ Ποια ήταν η δουλειά των σοφιστών;
- ☐ Πώς χαρακτηρίζεται η πόλη της Αθήνας και γιατί;
- ☐ Ποια ήταν η δουλειά των αγροτών;
- ☐ Πού είχαν οι τεχνίτες και οι αγγειοπλάστες τα μαγαζιά και τα εργαστήρια;
- ☐ Τι οδήγησε την Αθήνα να χαρακτηρίζεται ως «χρυσούς αιών»;
- ☐ Τι έφερε την ανάπτυξη του εμπορίου και ποιοι ωφελήθηκαν;
- ☐ Ποιες είναι οι γιορτές των Αθηναίων;
- ☐ Τι γνωρίζεις για τα Παναθήναια;
- ☐ Τι γνωρίζεις για τα Μεγάλα ή «εν άστει» Διονύσια;
- ☐ Τι γνωρίζεις για τα Ανθεστήρια;
- ☐ Τι γνωρίζεις για τα Ελευσίνια;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΗΓΕΜΟΝΙΚΟΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΚΑΜΨΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ (431-362 π.Χ.)

Κεφάλαιο 1^ο: Τα Αίτια και οι Αφορμές του Πελοποννησιακού Πολέμου
Ο Αρχιδάμειος Πόλεμος (431-421 π.Χ.)

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Η **Αθήνα** στρέφεται προς τη Δύση, το Ιόνιο και την Αδριατική.

Η Κόρινθος, σύμμαχος της Σπάρτης έρχεται σε σύγκρουση με την Αθήνα, γιατί απειλούνται τα οικονομικά της συμφέροντα.

Η πολιτειακή διαφορά της Αθήνας με τη Σπάρτη θα φέρει προβλήματα.

Η **πρώτη αφορμή** του πολέμου ήταν η συμμετοχή των Αθηναίων στη διαμάχη ανάμεσα στην Κέρκυρα και την Κόρινθο.

Οι Κορίνθιοι αφαιρούν την Ποτίδαια από την Αθηναϊκή συμμαχία.

Σε αντίποινα ο Περικλής απαγορεύει στα πλοία των Μεγαρέων να παραμένουν στα λιμάνια της Αθηναϊκής συμμαχίας και να κάνουν εμπόριο.

Η Σπάρτη, η Κόρινθος και τα Μέγαρα πιστεύουν πως η μόνη λύση είναι ο πόλεμος.

Ο **Πελοποννησιακός πόλεμος** ξεκίνησε το 431 π.Χ.

Κράτησε σχεδόν 27 χρόνια και διακρίνεται σε τρεις φάσεις:

- ⇒ Αρχιδάμειος πόλεμος
- ⇒ Σικελική εκστρατεία
- ⇒ Δεκελεικός πόλεμος

Η εισβολή των Θηβαίων στην Πλάταια ήταν ο πρόλογος του πολέμου.

Ο βασιλιάς της Σπάρτης Αρχίδαμος, με τον στρατό του λεηλατεί την Αττική και ο πληθυσμός της καταφεύγει μέσα στην οχυρωμένη πόλη.

Μια μολυσματική ασθένεια εξοντώνει τον πληθυσμό της Αθήνας.

Θύμα της ήταν και ο ίδιος ο Περικλής.

Η κατάληψη του μικρού νησιού Σφακτηρία στην Πύλο από τους Αθηναίους και η σύλληψη πολλών Σπαρτιατών, οδηγούν τη Σπάρτη, να ζητήσει ειρήνη.

Οι Αθηναίοι, όμως, απορρίπτουν την πρόταση.

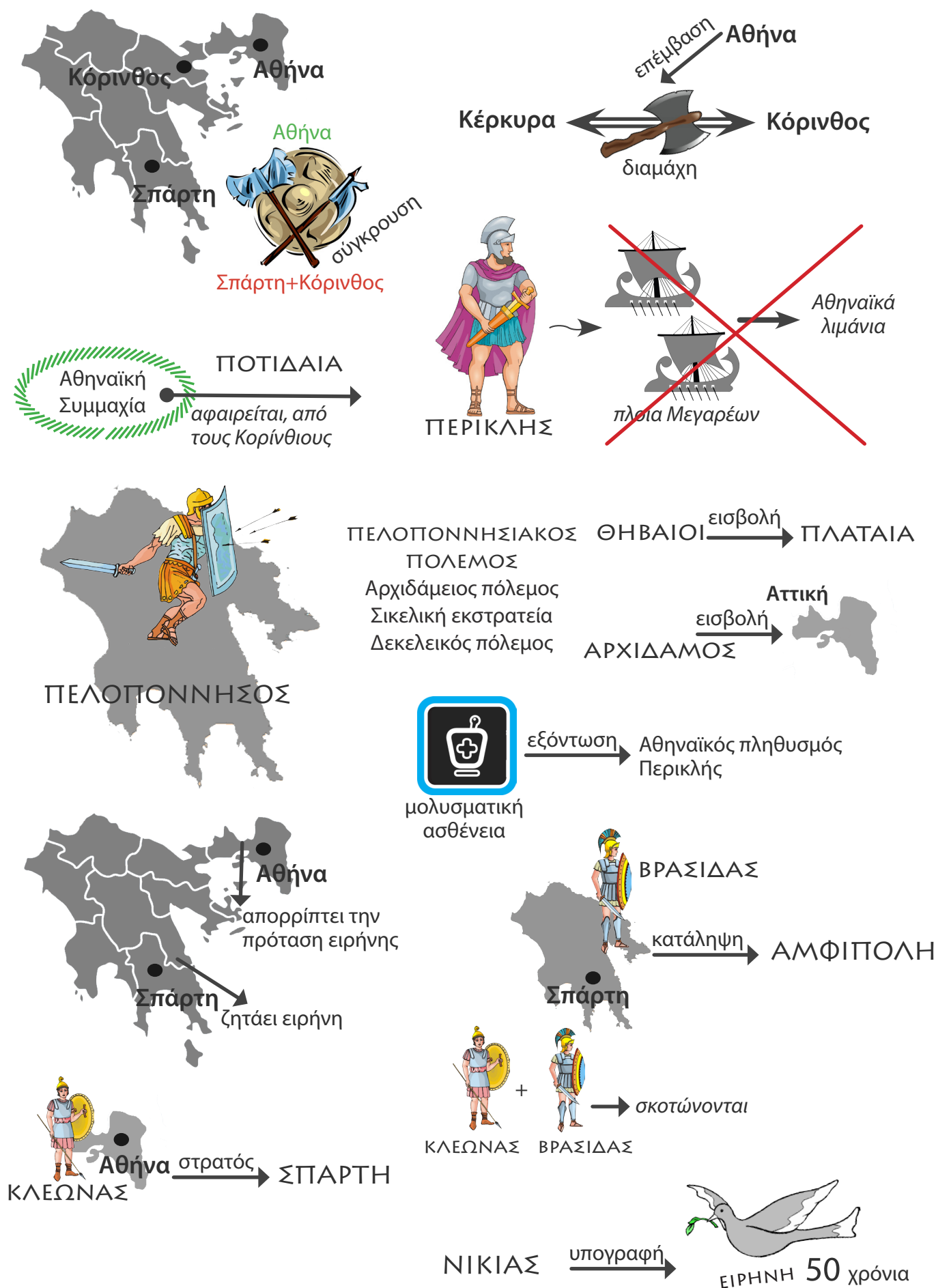
Ο Σπαρτιάτης στρατηγός **Βρασίδας** καταλαμβάνει την Αμφίπολη.

Οι Αθηναίοι αντιδρούν και στέλνουν στρατό με τον πολιτικό **Κλέωνα**.

Οι δύο στρατηγοί, **Βρασίδας** και **Κλέων** σκοτώνονται.

Με τον **Νικία**, αρχηγό του αριστοκρατικού κόμματος στην Αθήνα, υπογράφεται ειρήνη για πενήντα χρόνια.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Τα Αίτια και οι Αφορμές του Πελοποννησιακού Πολέμου - Ο Αρχιδάμειος Πόλεμος (431-421 π.Χ.)

- ☐ Προς τα πού στρέφεται η Αθήνα;
- ☐ Για ποιο λόγο η Κόρινθος έρχεται σε σύγκρουση με την Αθήνα;
- ☐ Ποια ήταν η πρώτη αφορμή του πολέμου;
- ☐ Ποια πόλη αφαιρεί η Κόρινθος από την Αθηναϊκή συμμαχία;
- ☐ Τι έκανε ο Περικλής;
- ☐ Ποιες πόλεις πιστεύουν πως η μόνη λύση είναι ο πόλεμος;
- ☐ Πότε ξεκίνησε ο Πελοποννησιακός πόλεμος;
- ☐ Πόσο κράτησε και σε ποιες φάσεις διακρίνεται;
- ☐ Ποιος ήταν ο πρόλογος του πολέμου;
- ☐ Ποιος ήταν ο βασιλιάς της Σπάρτης και τι έκανε;
- ☐ Ποιους εξόντωσε η μολυσματική ασθένεια;
- ☐ Τι οδήγησε τη Σπάρτη να ζητήσει ειρήνη από τους Αθηναίους;
- ☐ Ποιος ήταν ο Σπαρτιάτης στρατηγός και τι έκανε;
- ☐ Ποιον στέλνουν οι Αθηναίοι;
- ☐ Ποιοι σκοτώνονται;
- ☐ Ποιος ήταν ο αρχηγός του αριστοκρατικού κόμματος της Αθήνας και τι υπέγραψε;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΗΓΕΜΟΝΙΚΟΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΚΑΜΨΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ (431-362 π.Χ.)

Κεφάλαιο 2ο: Η Εκστρατεία στη Σικελία (415-413 π.Χ.)

Ο Δεκελεικός Πόλεμος (413-404 π.Χ.)

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Ο **Αλκιβιάδης**, φιλόδοξος πολιτικός των Αθηνών, πείθει την Εκκλησία του Δήμου να οργανώσει εκστρατεία εναντίον της Σικελίας.

Η Εκκλησία του Δήμου ορίζει αρχηγούς της εκστρατείας, τον Αλκιβιάδη, τον Νικία και τον Λάμαχο.

Όταν ο στόλος τους έφθασε στη Σικελία, στην Αθήνα ξέσπασε πολιτική κρίση.

Ο Αλκιβιάδης και οι φίλοι του είχαν κατηγορηθεί για ιεροσυλία των **ερμαϊκών στηλών**.

Οι ερμαϊκές στήλες ήταν οδοδείκτες στους δρόμους και τις πλατείες της πόλης.

Η Εκκλησία ζήτησε την επιστροφή του Αλκιβιάδη από τη Σικελία.

Ο Αλκιβιάδης φοβήθηκε πως θα πεθάνει και πήγε στη Σπάρτη.

Εκεί προτείνει στους Σπαρτιάτες να στείλουν στρατό στη Σικελία.

Οι Σπαρτιάτες, με στρατηγό το Γύλιππο, οδηγούν την Αθήνα στην καταστροφή.

Οι **Πέρσες** ξαναεμφανίζονται στο Αιγαίο.

Ο Αλκιβιάδης συμβουλεύει, πλέον, τους Πέρσες

να διατηρήσουν τον πόλεμο ανάμεσα σε Αθήνα και Σπάρτη.

Οι Πέρσες δίνουν χρήματα στους Σπαρτιάτες για να διεκδικήσουν

από τους Αθηναίους την κυριαρχία τους στο Αιγαίο.

Ο στρατηγός Λύσανδρος, αναλαμβάνει την ηγεσία του σπαρτιατικού στρατού.

Οι Αθηναίοι φωνάζουν τον Αλκιβιάδη για να αντιμετωπίσει τον Λύσανδρο.

Ο αθηναϊκός στόλος χάνει στο νότιο ακρωτήριο της Σάμου.

Στις Αργινούσες ο αθηναϊκός στόλος με αρχηγό τον Κόνωνα νικά τους Σπαρτιάτες.

Ο Λύσανδρος καταστρέφει τα αθηναϊκά πλοία στους Αιγός Ποταμούς.

Η συνεχής εξάντληση των Αθηναίων, τους αναγκάζει να ζητήσουν ειρήνη.

Οι Σπαρτιάτες συγκαλούν **συνέδριο** στη Σπάρτη και αποφασίζουν:

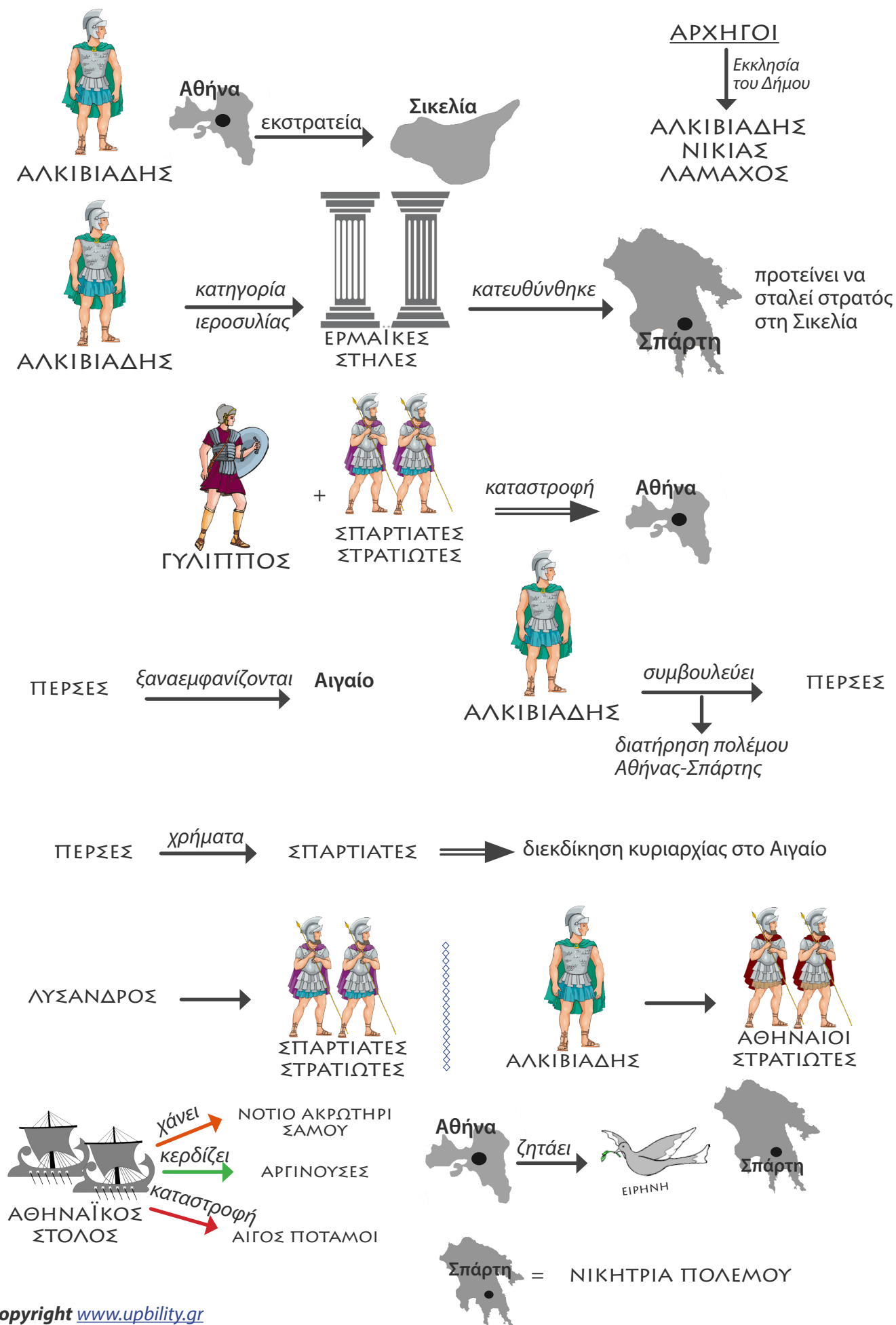
- ⇒ οι Αθηναίοι να κρατήσουν μόνο 12 πλοία,
- ⇒ να κατεδαφιστούν τα Μακρά τείχη και τα τείχη του Πειραιά,
- ⇒ να επιστρέψουν όλοι οι πολιτικοί εξόριστοι,
- ⇒ να έχουν κοινούς εχθρούς και φίλους.

Η νικήτρια του πολέμου είναι η Σπάρτη,

αλλά ολόκληρη η Ελλάδα φαίνεται εξαντλημένη.

Ο πόλεμος αυτός επέτρεψε στους Πέρσες να έχουν λόγο σε ελληνικά ζητήματα.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Η Εκστρατεία στη Σικελία (415-413 π.Χ.) - Ο Δεκελεικός Πόλεμος (413-404 π.Χ.)

- Ποιος είναι ο πολιτικός των Αθηνών και τι οργανώνει;
- Ποιους ορίζει αρχηγούς της εκστρατείας η Εκκλησία του Δήμου;
- Τι έγινε στην Αθήνα, όταν ο στόλος έφθασε στη Σικελία;
- Για ποιο πράγμα κατηγορήθηκε ο Αλκιβιάδης;
- Τι είναι οι ερμαϊκές στήλες;
- Τι ζήτησε η Εκκλησία του Δήμου και τι αποφάσισε ο Αλκιβιάδης;
- Τι πρότεινε ο Αλκιβιάδης στους Σπαρτιάτες;
- Ποιος οδήγησε την Αθήνα στην καταστροφή;
- Πού ξαναεμφανίστηκαν οι Πέρσες;
- Τι συμβουλεύει ο Αλκιβιάδης τους Πέρσες και τι αποφασίζουν;
- Ποιος αναλαμβάνει την ηγεσία του σπαρτιατικού στρατού και ποιον στέλνουν οι Αθηναίοι για να τον αντιμετωπίσουν;
- Σε ποιο σημείο έχασε ο αθηναϊκός στόλος;
- Πού και με ποιον ο αθηναϊκός στόλος νίκησε τους Σπαρτιάτες;
- Ποιος κατέστρεψε τα αθηναϊκά πλοία και πού;
- Τι αποφασίστηκε στο συνέδριο στη Σπάρτη;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΗΓΕΜΟΝΙΚΟΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΚΑΜΨΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ (431-362 π.Χ.)

Κεφάλαιο 3ο: Η Ηγεμονία της Σπάρτης | Μια Κυριαρχία σε Αμφισβήτηση

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Οι **Σπαρτιάτες** υποστήριξαν τα ολιγαρχικά κόμματα, τοποθέτησαν φρουρά με επικεφαλή έναν Σπαρτιάτη αρμοστή και επέβαλαν φόρους.

Στην **Αθήνα**, οι **Τριάκοντα τύραννοι**, με ηγέτη τον **Κριτία**, αναλαμβάνουν την εξουσία του ολιγαρχικού καθεστώτος.

Οι Αθηναίοι, με ηγέτη τον **Θρασύβουλο** επιστρέφουν το δημοκρατικό καθεστώς.

Η εκστρατεία του **Κύρου** εναντίον του αδερφού του **Αρταξέρξη**, για το θρόνο, οδηγεί τους Έλληνες να πιστεύουν πως το περσικό κράτος ήταν σάπιο.

Ο στρατός του **Κύρου** με 13.000 Έλληνες, ανάμεσά τους και 700 Σπαρτιάτες, νίκησε στα **Κούναξα**, αλλά ο ίδιος σκοτώθηκε.

Οι **Μύριοι**, Έλληνες μισθοφόροι, με τον Σπαρτιάτη **Κλέαρχο** και τον Αθηναίο **Ξενοφώντα** διέσχισαν το περσικό κράτος και έφθασαν στον **Πόντο**.

Οι Πέρσες, μετά την αποτυχία της εκστρατείας, απαίτησαν την υποταγή των ελληνικών πόλεων της **Ιωνίας**.

Οι πόλεις ζητούν βοήθεια από τη Σπάρτη.

Οι Σπαρτιάτες, με ηγέτη τον **Αγησίλαο**, αποφασίζουν την περσική συντριβή.

Όμως, οι Πέρσες δίνουν χρήματα στους Θηβαίους, στους Αργείους, στους Κορίνθιους και στους Αθηναίους για να πολεμήσουν τη **Σπάρτη**.

Αυτές οι πόλεις δημιουργούν τον **αντισπαρτιατικό συνασπισμό**.

Οι Σπαρτιάτες, με τον **Αγησίλαο** νικούν το στρατό στην Κορώνεια.

Ο Αθηναίος στρατηγός **Κόνων** σχεδιάζει και κατασκευάζει πλοία και συντρίβει το σπαρτιατικό στόλο στην **Κνίδα**.

Μετά τη ναυμαχία επιστρέφει στην Αθήνα και χτίζει τα τείχη των Αθηνών.

Οι ελληνικές πόλεις αναζητούν πλέον την ειρήνη.

Ο Σπαρτιάτης **Ανταλκίδας** με το βασιλιά **Αρταξέρξη** προτείνουν ένα σχέδιο ειρήνης.

Οι Σπαρτιάτες αναλαμβάνουν την εφαρμογή των όρων της ειρήνης.

Όλες οι πόλεις δέχτηκαν, ακόμα και τον όρο που ήθελε τους Πέρσες διαιτητές των ελληνικών θεμάτων.

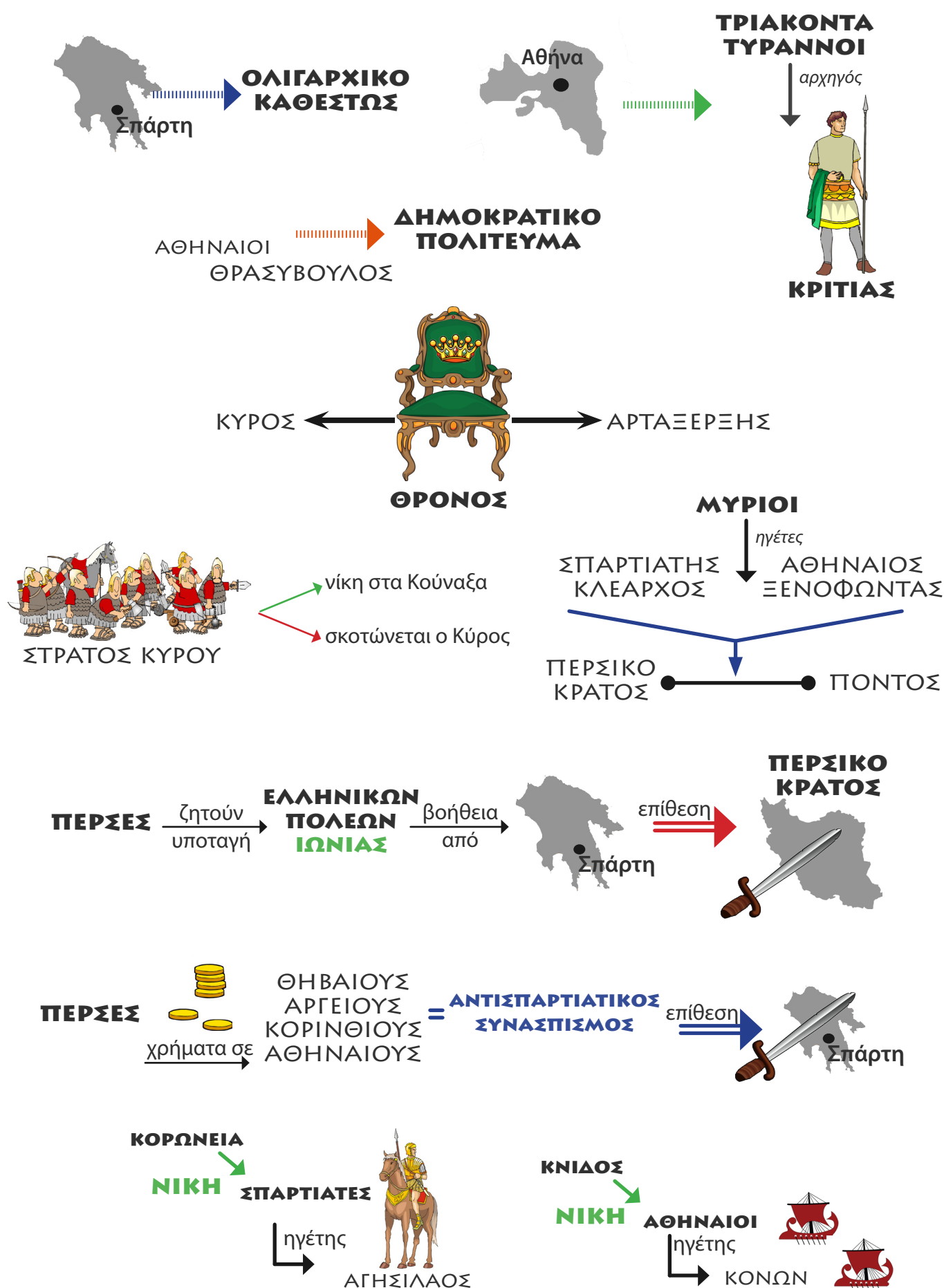
Η **Ανταλκίδειος ειρήνη** δεν έφερε τη γαλήνη στον ελληνικό κόσμο.

Σε συνέδριο που συγκαλείται στην Αθήνα,

ναυτικές και νησιωτικές πόλεις οργάνωσαν τη **Β' Αθηναϊκή συμμαχία**.

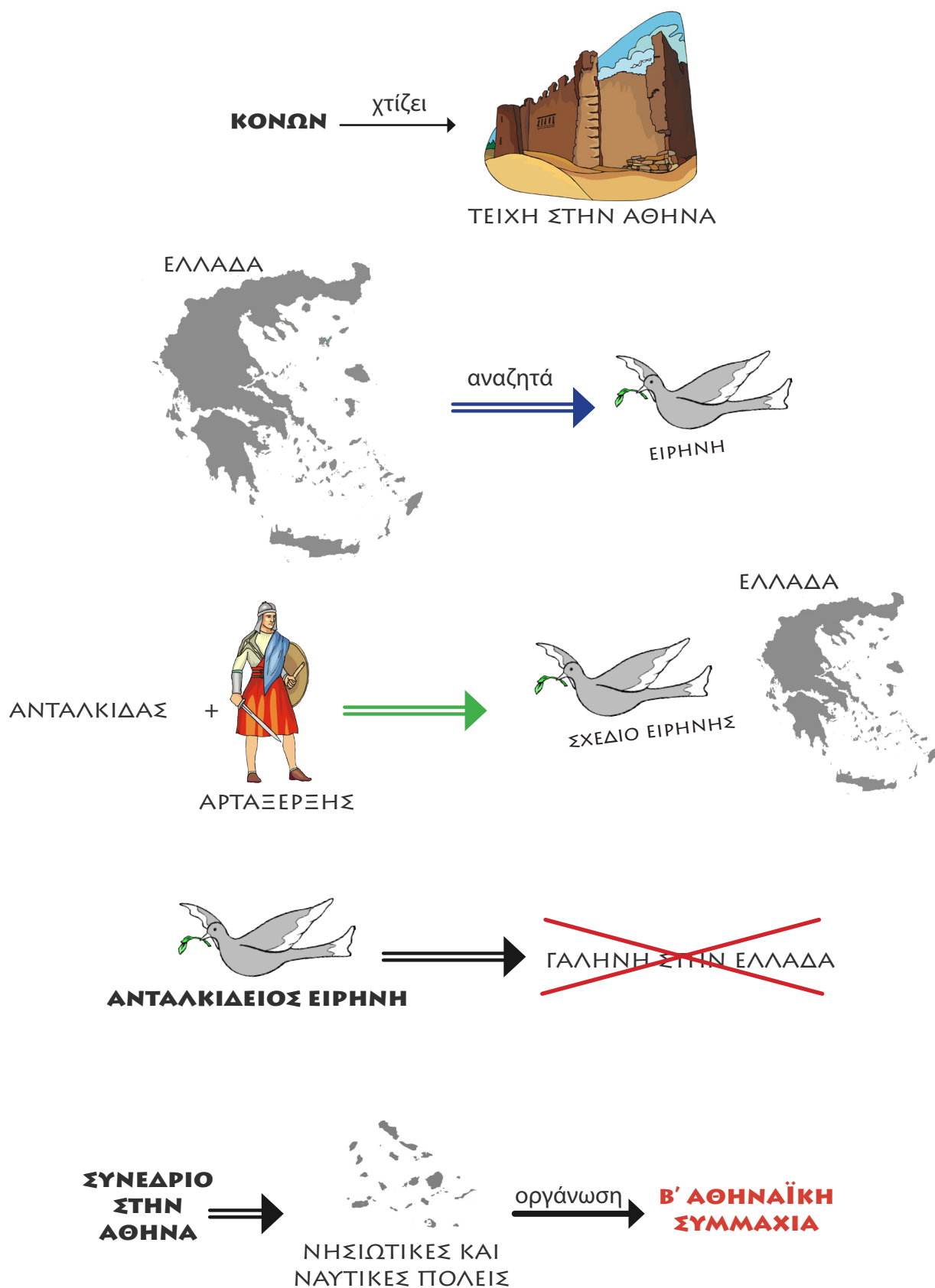
Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

(σελ. 1/2)

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

(σελ. 2/2)

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Η Ηγεμονία της Σπάρτης: Μια Κυριαρχία σε Αμφισβήτηση

- ☐ Τι έκαναν οι Σπαρτιάτες;
- ☐ Στην Αθήνα, ποιοι αναλαμβάνουν την εξουσία του ολιγαρχικού καθεστώτος;
- ☐ Ποιοι επέστρεψαν το δημοκρατικό καθεστώς;
- ☐ Τι οδήγησε τους Έλληνες να πιστέψουν πως το περσικό κράτος ήταν σάπιο;
- ☐ Πόσους πολεμιστές είχε ο στρατός του Κύρου;
- ☐ Πού δόθηκε η μάχη και τι έπαθε ο Κύρος;
- ☐ Με ποιους οι Μύριοι διέσχισαν το περσικό κράτος και πού έφθασαν;
- ☐ Τι απαίτησαν οι Πέρσες μετά την αποτυχία της εκστρατείας;
- ☐ Από ποιους ζήτησαν βοήθεια οι πόλεις της Ιωνίας;
- ☐ Τι έκαναν οι Πέρσες;
- ☐ Τι είναι ο αντισπαρτιατικός συνασπισμός;
- ☐ Με ποιον και πού νικούν οι Σπαρτιάτες το στρατό;
- ☐ Τι έκανε ο Αθηναίος στρατηγός Κόνων;
- ☐ Τι αναζητούν οι ελληνικές πόλεις και ποιοι προτείνουν το σχέδιο;
- ☐ Πώς ονομάστηκε η ειρήνη και τι έφερε;
- ☐ Πώς δημιουργήθηκε η Β' Αθηναϊκή συμμαχία;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΗΓΕΜΟΝΙΚΟΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΚΑΜΨΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΟΛΕΩΝ (431-362 π.Χ.)

Κεφάλαιο 4ο: Η Κυριαρχία της Θήβας στην Ελλάδα

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Στον Πελοποννησιακό πόλεμο, η **Θήβα** ήταν με το μέρος της Σπάρτης.

Αργότερα, όμως, πήγε εναντίον της Σπάρτης.

Στην πόλη ξεκινούν διαμάχες ανάμεσα σε αριστοκρατικούς και δημοκρατικούς.

Ο Πελοπίδας και ο Επαμεινώνδας, υποστηρικτές του δημοκρατικού πολιτεύματος οδηγούν τη Θήβα στο κέντρο των ιστορικών εξελίξεων.

Η Σπάρτη, με στρατιωτική επέμβαση παραδίδει την εξουσία στους ολιγαρχικούς.

Οι Θηβαίοι δημοκρατικοί και ο Πελοπίδας αποκαθιστούν το δημοκρατικό πολίτευμα.

Ο Πελοπίδας, συγκροτεί τον **Ιερό Λόχο**.

Ο Ιερός Λόχος αποτελείται από 300 άνδρες.

Οι άνδρες είναι στενοί φίλοι και πρόθυμοι να δώσουν τη ζωή τους για τη Θήβα.

Ο Πελοπίδας, ο Επαμεινώνδας και ο στρατός των Θηβαίων

συγκρούονται με τους Σπαρτιάτες και τους νικούν.

Στα Λεύκτρα της Βοιωτίας, ο στρατός των Σπαρτιατών διαλύεται.

Ο βασιλιάς Κλεόμβροτος, επικεφαλής του σπαρτιατικού στρατεύματος, σκοτώνεται.

Ο Επαμεινώνδας, με τη λοξή φάλαγγα, οδήγησε τους Θηβαίους στη νίκη.

Οργανώνει εκστρατεία στην Πελοπόννησο και φθάνει μέχρι τη Λακωνική.

Ιδρύει τη Μεγαλόπολη και την κάνει πρωτεύουσα της Αρκαδικής συμπολιτείας.

Η Θήβα δρα προς τη Θεσσαλία, όπου σε μια μάχη ο Πελοπίδας σκοτώνεται.

Ο Επαμεινώνδας ξεκινά μια νέα εκστρατεία στην Πελοπόννησο.

Απειλούσε και τη Σπάρτη, η οποία είχε υποστηρικτή το βασιλιά Αγησίλαο.

Οι Θηβαίοι νίκησαν στη μάχη στη Μαντίνεια, αλλά ο Επαμεινώνδας σκοτώθηκε.

Μετά τον θάνατό του, οι Θηβαίοι εγκατέλειψαν την Πελοπόννησο.

Αληθινό χάος επικράτησε στις ελληνικές πόλεις.

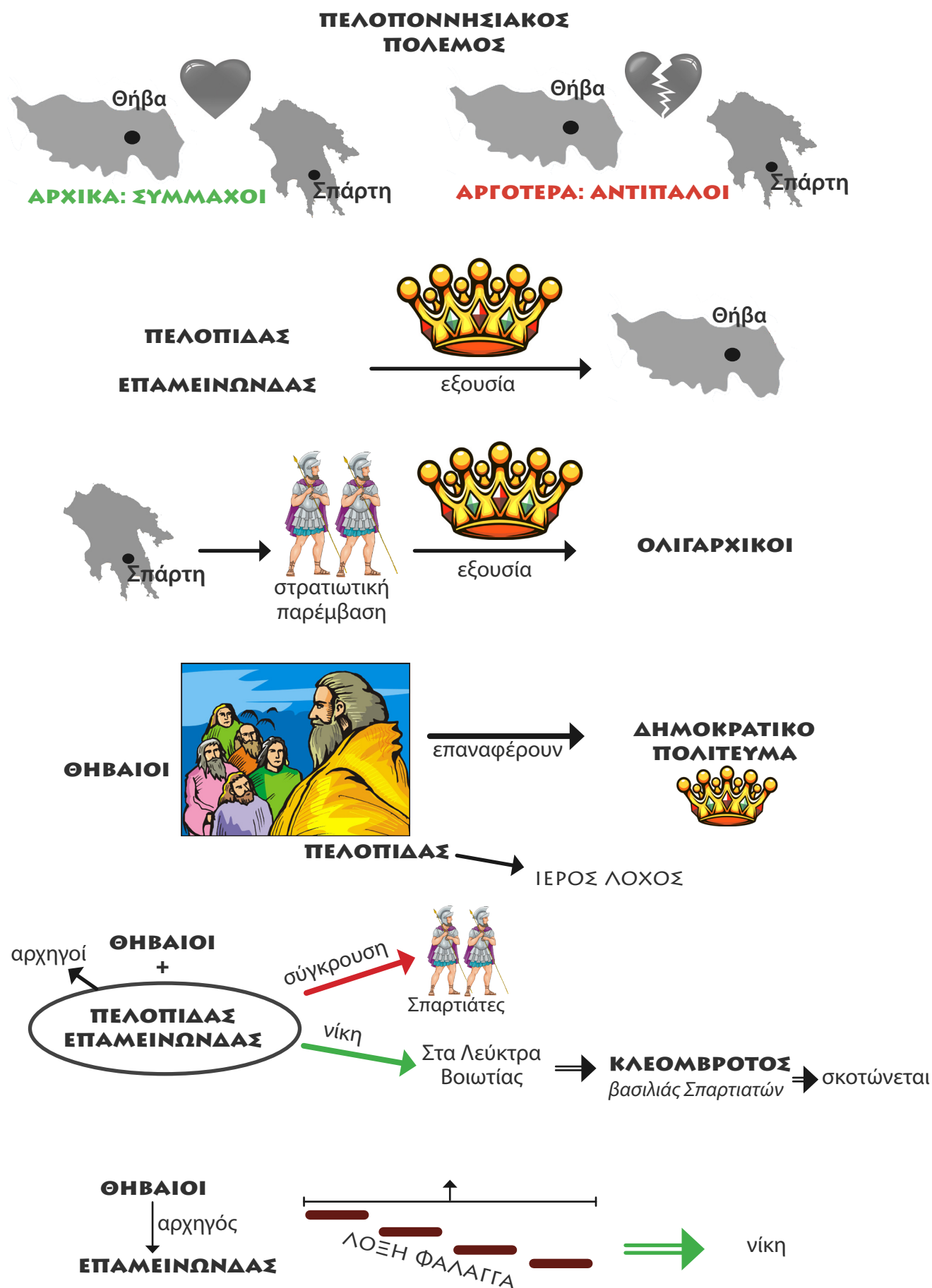
Καμιά πόλη δεν ήταν πλέον σε θέση να διεκδικήσει την ηγεμονία στην Ελλάδα.

Σύντομα, όμως, άλλες καινούριες ελληνικές δυνάμεις,

θα οδηγήσουν τον ελληνισμό σε νέα ιστορική πορεία.

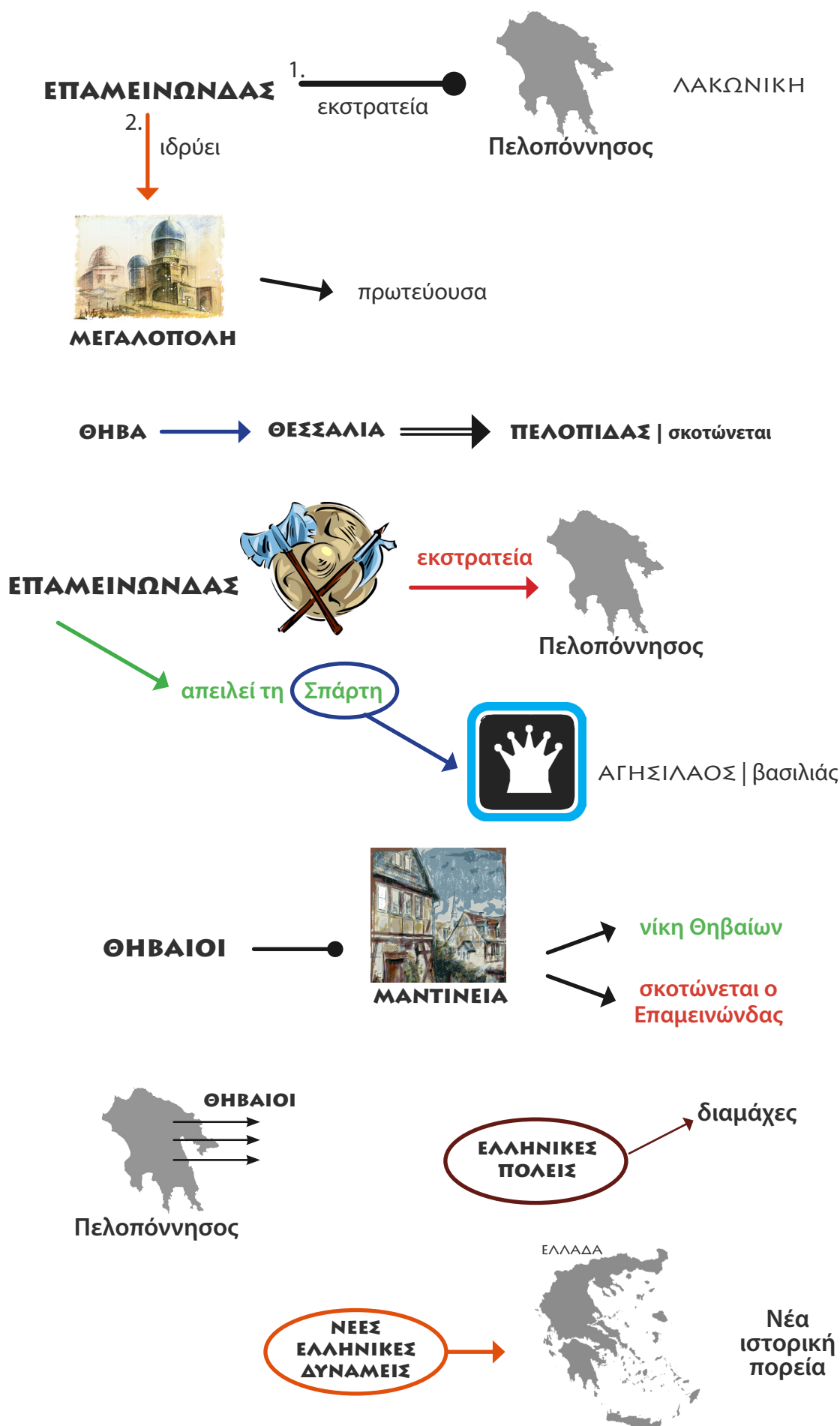
Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

(σελ. 1/2)

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

(σελ. 2/2)

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Η Κυριαρχία της Θήβας στην Ελλάδα

- Ποιες ήταν οι σχέσεις της Θήβας πριν και μετά τον Πελοποννησιακό πόλεμο με τη Σπάρτη;
- Ανάμεσα σε ποιους ξεκινούν οι διαμάχες;
- Ποιοι οδήγησαν τη Θήβα στο κέντρο των ιστορικών εξελίξεων;
- Σε ποιους παραδίδει η Σπάρτη την εξουσία και με ποιον τρόπο;
- Τι έκανε ο Πελοπίδας;
- Τι ήταν ο Ιερός Λόχος;
- Ποιοι νίκησαν τους Σπαρτιάτες;
- Πού διαλύεται ο στρατός των Σπαρτιατών;
- Ποιος σκοτώνεται στη μάχη;
- Ποιος οδήγησε τους Θηβαίους στη νίκη;
- Τι οργάνωσε και τι ίδρυσε ο Επαμεινώνδας;
- Προς τα πού δρα η Θήβα και ποιος σκοτώνεται σε μάχη;
- Τι ξεκίνησε ο Επαμεινώνδας, μετά το θάνατο του Πελοπίδα και ποια πόλη απείλησε;
- Σε ποια μάχη νίκησαν οι Θηβαίοι και ποιος σκοτώθηκε;
- Τι συνέβη μετά το θάνατο του Επαμεινώνδα;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

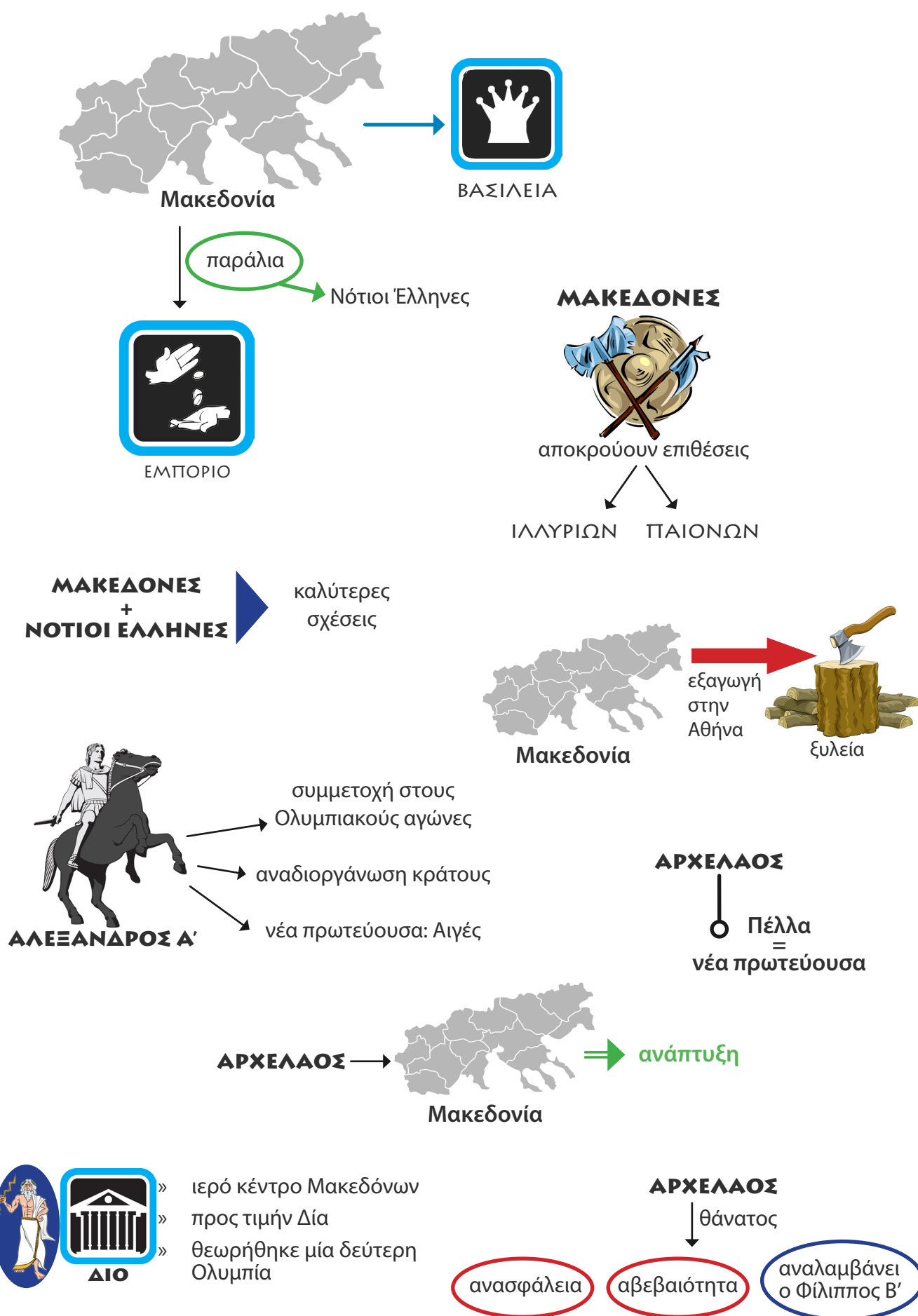
Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Κεφάλαιο 1ο: Το Κράτος της Μακεδονίας

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Οι **Μακεδόνες** έζησαν απομονωμένοι στο βόρειο τμήμα της χώρας.
 Διατήρησαν το θεσμό της βασιλείας.
 Τα παράλιά τους, γέμισαν από τους νότιους Έλληνες.
 Εκείνοι ανέπτυξαν εμπορικές σχέσεις με τους κατοίκους.
 Οι Μακεδόνες απέκτησαν πολεμική πείρα να αποκρούουν τις επιθέσεις των γειτόνων τους, των Ιλλυριών και των Παιόνων.
 Αυτές οι αποκρούσεις είχαν θετική επιρροή στη ζωή των νότιων Ελλήνων.
 Οι σχέσεις τους με τους Μακεδόνες βελτιώθηκαν μετά την απόκρουση των Περσών.
 Οι **Αθηναίοι** εισήγαγαν ξυλεία από τη Μακεδονία, απαραίτητο υλικό για τη ναυπηγική.
 Ο **Αλέξανδρος Α΄** έπαιξε σημαντικό ρόλο στην αναδιοργάνωση του κράτους.
 Ο ίδιος έλαβε μέρος στους Ολυμπιακούς αγώνες.
 Είναι αυτός που, την παραμονή της μάχης των **Πλαταιών**, πλησίασε το ελληνικό στράτευμα και ανακοίνωσε την απόφαση του **Μαρδόνιου** για τη σύγκρουση.
 Αργότερα, ο **Αλέξανδρος** οργάνωσε το πεζικό και το ιππικό των Μακεδόνων και πέτυχε την επέκταση των ορίων του κράτους του.
 Πρωτεύουσα του κράτους ήταν οι **Αιγές**, όπου εκεί ενταφιάζονταν οι βασιλείς.
 Ο βασιλιάς **Αρχέλαος** μετέφερε την έδρα του κράτους στην **Πέλλα**.
 Στα χρόνια της βασιλείας του, η **Μακεδονία** είδε μεγάλη ανάπτυξη.
 Το **Δίο**, το ιερό κέντρο των Μακεδόνων, ήταν μια δεύτερη **Ολυμπία**.
 Εκεί συγκεντρώνονταν οι Μακεδόνες για να τιμήσουν τους Ολύμπιους θεούς.
 Τιμούσαν, ιδιαίτερα, τον Δία, από τον οποίο πήρε και το όνομα η πόλη.
 Στην αυλή του **Αρχέλαου** βρέθηκαν σπουδαίοι πνευματικοί άνθρωποι.
 Ανάμεσά τους ήταν και ο **Ευριπίδης**.
 Ο θάνατος του **Αρχέλαου** προκάλεσε ανασφάλεια και αβεβαιότητα.
 Αυτό κράτησε μέχρι τη στιγμή που πήρε την εξουσία ο **Φίλιππος Β΄**.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.**Ερωτήσεις Κατανόησης / Το Κράτος της Μακεδονίας**

- Πού ζούσαν οι Μακεδόνες και ποιον θεσμό διατήρησαν;
- Από ποιους γέμισαν τα παράλια και ποιες ήταν οι σχέσεις τους;
- Γιατί οι Μακεδόνες απέκτησαν πολεμική πείρα;
- Σε τι βοήθησαν οι εχθρικές αποκρούσεις των Μακεδόνων;
- Τι εισήγαγαν οι Αθηναίοι από τη Μακεδονία και για ποιον λόγο;
- Ποιος έπαιξε σημαντικό ρόλο στην αναδιοργάνωση του κράτους;
- Ποιος ήταν ο Αλέξανδρος Α΄;
- Ποια ήταν η πρωτεύουσα του κράτους του;
- Ποιος και πού μετέφερε αργότερα την έδρα του κράτους;
- Τι εμφάνισε η Μακεδονία στα χρόνια της βασιλείας του Αρχέλαου;
- Ποιο ήταν το ιερό κέντρο των Μακεδόνων και τι έκαναν εκεί;
- Ποιοι βρέθηκαν στην αυλή του Αρχέλαου;
- Τι προκάλεσε ο θάνατος του Αρχέλαου;
- Ποιος πήρε την εξουσία;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

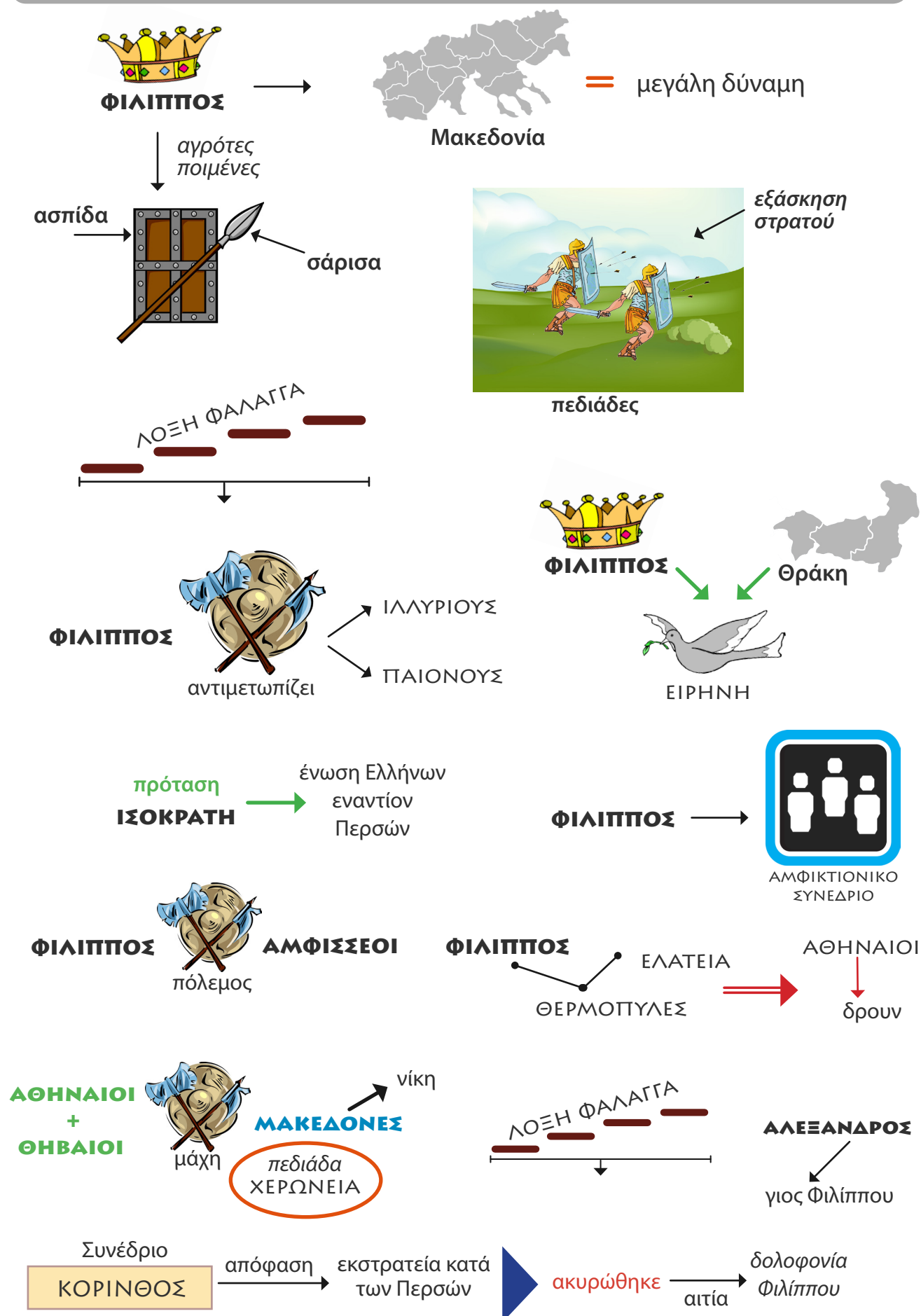
Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Κεφάλαιο 2ο: Το Κράτος της Μακεδονίας Επεκτείνεται

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Ο βασιλιάς **Φίλιππος** επιθυμούσε να κάνει τη Μακεδονία μια μεγάλη δύναμη. Μάζεψε τους αγρότες και τους ποιμένες, τους έδωσε μια μικρή ασπίδα και ένα μακρύ δόρυ, τη **σάρισα**. Η παραταγμένη μακεδονική φάλαγγα φαινόταν ως ένα κινούμενο φρούριο. Οι πεδιάδες διευκόλυναν τη συντήρηση και την εξάσκηση του ιππικού. Ο μακεδονικός στρατός εξελίχθηκε σε πανίσχυρη δύναμη. Ο **Φίλιππος** εφάρμοσε τη **λοξή φάλαγγα** με μεγάλη επιτυχία. Έστρεψε τον εχθρό στο σημείο που εκείνος επιθυμούσε και στη συνέχεια δημιουργούσε κυκλωτική κίνηση. Ο Φίλιππος αντιμετώπισε με επιτυχία τις επιδρομές των Ιλλυριών και των Παιόνων. Ανέπτυξε καλές σχέσεις με τη Θράκη. Εξασφάλισε σχετική ειρήνη στα σύνορα του κράτους. Οι ελληνικές πόλεις του νότου είχαν αρχίσει να παρακμάζουν. Οι συνεχείς και πολύχρονες συγκρούσεις προκάλεσαν καταστροφές και πόνο. Άρχισε να γίνεται συζήτηση για ειρήνη και ένωση των Ελλήνων. Ο ρήτορας και δάσκαλος, Ισοκράτης προτείνει στον Φίλιππο να ενώσει τους Έλληνες και να στραφεί εναντίον των Περσών. Ο **Φίλιππος** ήθελε πολύ να επεμβαίνει στα θέματα της νότιας Ελλάδας. Η ευκαιρία του δόθηκε στο **αμφικτιονικό συνέδριο**. Κηρύχθηκε πόλεμος εναντίον των Αμφισσέων και ο **Φίλιππος** ορίστηκε αρχιστράτηγος. Όταν ο **Φίλιππος** πέρασε τις Θερμοπύλες και παρέμεινε στην Ελάτεια, οι Αθηναίοι ταραχθηκαν και αποφάσισαν να δράσουν. Ο στρατός των Αθηναίων και των Θηβαίων παρατάχθηκε στην πεδιάδα της Χαιρώνειας, απέναντι από τον στρατό των Μακεδόνων. Στη μάχη που ακολούθησε οι Μακεδόνες νίκησαν. Ο **Φίλιππος** εφάρμοσε με επιτυχία τη λοξή φάλαγγα. Διακρίθηκε και ο γιος του Αλέξανδρος, μόλις 18 χρονών. Σε συνέδριο στην Κόρινθο αποφασίστηκε, η εκστρατεία εναντίον των Περσών με αρχηγό τον **Φίλιππο**. Η εκστρατεία όμως ακυρώθηκε γιατί τον επόμενο χρόνο ο **Φίλιππος** δολοφονήθηκε.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Το Κράτος της Μακεδονίας Επεκτείνεται

- ☐ Τι επιθυμούσε ο βασιλιάς Φίλιππος;
- ☐ Τι αποφάσισε να κάνει;
- ☐ Τι είναι η σάρισα;
- ☐ Σε τι διευκόλυναν οι πεδιάδες;
- ☐ Σε τι εξελίχθηκε ο μακεδονικός στρατός;
- ☐ Τι εφάρμοσε ο Φίλιππος και τι ακριβώς είναι;
- ☐ Ποιους αντιμετώπισε με επιτυχία ο Φίλιππος;
- ☐ Ποιες ήταν οι σχέσεις του Φίλιππου με τη Θράκη;
- ☐ Τι άρχισε να γίνεται στις ελληνικές πόλεις του νότου;
- ☐ Ποιος ήταν ο Ισοκράτης και τι πρότεινε στο Φίλιππο;
- ☐ Τι ήθελε να κάνει ο Φίλιππος και πότε του δόθηκε η ευκαιρία;
- ☐ Σε ποια μάχη ορίστηκε ο Φίλιππος αρχιστράτηγος;
- ☐ Για ποιο λόγο ταραχθηκαν οι Αθηναίοι και τι αποφάσισαν να κάνουν;
- ☐ Πού παρατάχθηκε ο στρατός των Αθηναίων και των Θηβαίων;
- ☐ Τι εφάρμοσε ο Φίλιππος και νίκησαν οι Μακεδόνες;
- ☐ Ποιος διακρίθηκε;
- ☐ Τι αποφασίστηκε στο συνέδριο της Κορίνθου;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Κεφάλαιο 3^ο: Αλέξανδρος. Η Κατάσταση της Ανατολής

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Μετά τη δολοφονία του Φιλίππου, ο **Αλέξανδρος** γίνεται βασιλιάς της Μακεδονίας.

Μαθητής του Αριστοτέλη, διαβάζει **Πίνδαρο**, **Ηρόδοτο**, **Θουκυδίδη** και λατρεύει τον **Όμηρο**.

Όνειρά του είναι η διάλυση της περσικής δύναμης και η διάδοση του ελληνικού πνεύματος σε όλο τον κόσμο.

Με το που γίνεται βασιλιάς, ο **Αλέξανδρος**, συγκαλεί το Συνέδριο της Κορίνθου.

Ονομάζεται από αυτό "στρατηγός αυτοκράτορας" των Ελλήνων.

Ταχτοποιεί όλες τις πολιτικές εκκρεμότητες στην Ελλάδα και προετοιμάζεται για την εκστρατεία εναντίον της Περσίας.

Βασιλιάς της Περσίας ήταν ο **Δαρείος** ο Γ' ο Κοδομανός.

Προσπαθεί και αυτός να αναδιοργανώσει το περσικό κράτος.

Ο **Αλέξανδρος** επιταχύνει την εκστρατεία.

Ξεκινά από την Πέλλα, με στρατιωτική δύναμη 40.000 ανδρών.

Η πρώτη σύγκρουση γίνεται στον Γρανικό ποταμό.

Η δεύτερη σύγκρουση γίνεται στην πεδιάδα της Ισσού.

Και στις δύο μάχες οι Έλληνες νικούν και ο **Αλέξανδρος** γίνεται κυρίαρχος.

Ο **Αλέξανδρος**, αφού κατέκτησε τη Φοινίκη, πηγαίνει στην Αίγυπτο.

Εκεί ιδρύει την **Αλεξάνδρεια**.

Η πόλη αυτή έγινε το οικονομικό και πολιτισμικό κέντρο της Μεσογείου.

Στα Γαυγάμηλα της Μηδείας, ο **Αλέξανδρος** νικάει τον περσικό στρατό.

Το περσικό κράτος διαλύεται και ο **Δαρείος** δολοφονείται.

Ο **Αλέξανδρος** καταλαμβάνει όλες τις μεγάλες περσικές πόλεις και γίνεται ο νόμιμος διάδοχος του Πέρση βασιλιά.

Οι Μακεδόνες κυριαρχούν, πια, σε όλη την περσική αυτοκρατορία.

Ο μακεδονικός στρατός κατευθύνεται προς τον Ινδό ποταμό.

Ο **Αλέξανδρος** δίνει μάχες στον Υδάσπη και στον Ύφαση και νικάει.

Η επιθυμία του είναι να φθάσει στον Γάγγη ποταμό.

Όμως, ο εξαντλημένος στρατός του αρνείται να τον ακολουθήσει.

Ο Αλέξανδρος αναγκάζεται να επιστρέψει στα Σούσα.

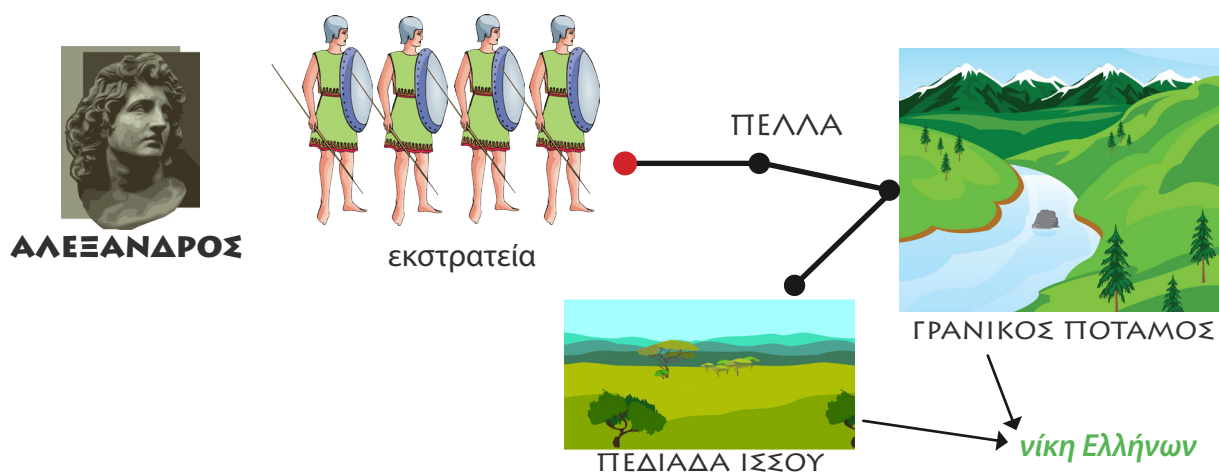
Τον επόμενο χρόνο πεθαίνει στη Βαβυλώνα.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

(σελ. 1/2)

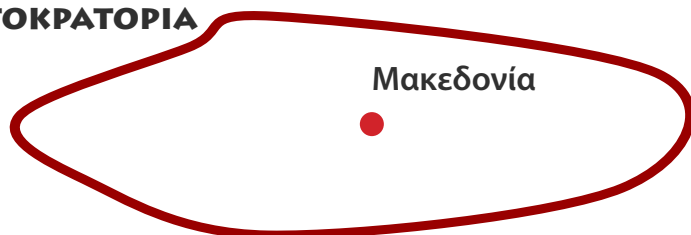
Συνέδριο Κορίνθου
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ = στρατηγός αυτοκράτορας

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

(σελ. 2/2)

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

Μακεδονία

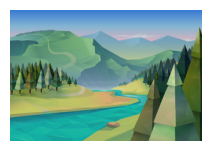
- ☒ Αλέξανδρος | διάδοχος
- Πέρση βασιλιά
- ☒ Μακεδόνες | κυριαρχούν

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

στρατός

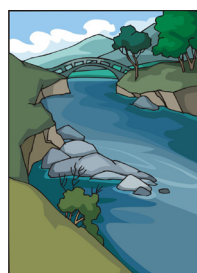
ΙΝΔΟΣ
ΠΟΤΑΜΟΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

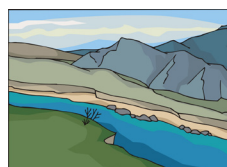

μάχες

ΥΔΑΣΠΗΣ
ΠΟΤΑΜΟΣ

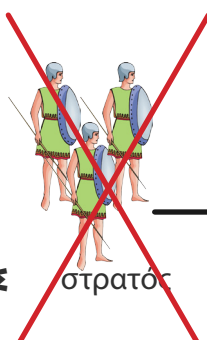
ΥΦΑΣΗΣ
ΠΟΤΑΜΟΣ

νίκη
Μακεδόνων

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

στρατός

ΓΑΓΓΗΣ ΠΟΤΑΜΟΣ

επιστροφή
ΣΟΥΣΑ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

πεθαίνει

ΒΑΒΥΛΩΝΑ

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Αλέξανδρος. Η Κατάσταση της Ανατολής

- Ποιος γίνεται ο βασιλιάς της Μακεδονίας;
- Ποιος ήταν ο Αλέξανδρος, τι διάβαζε και τι λάτρευε;
- Ποια ήταν τα όνειρα του Αλέξανδρου;
- Με το που έγινε βασιλιάς, ο Αλέξανδρος, τι συγκάλεσε και πώς ονομάστηκε;
- Ο Αλέξανδρος, τι ταχτοποίησε και για ποιο πράγμα προετοιμάστηκε;
- Ποιος ήταν ο βασιλιάς της Περσίας και τι προσπάθησε να κάνει;
- Από πού ξεκίνησε ο Αλέξανδρος για την εκστρατεία και με πόσους άνδρες;
- Πού δόθηκαν οι πρώτες μάχες και ποιο ήταν το αποτέλεσμα;
- Πού πηγαίνει ο Αλέξανδρος και τι ιδρύει;
- Τι έγινε η Αλεξάνδρεια;
- Πού συντρίβει ο Αλέξανδρος τον περσικό στρατό;
- Ποια ήταν τα αποτελέσματα αυτής της εκστρατείας;
- Πού κατευθύνεται ο μακεδονικός στρατός;
- Πού δίνει τις επόμενες μάχες ο Αλέξανδρος και ποιο ήταν το αποτέλεσμα;
- Ποια ήταν η επιθυμία του Αλεξάνδρου;
- Γιατί ο στρατός του δεν τον ακολούθησε και πού επιστρέφει;
- Πού πεθαίνει ο Αλέξανδρος;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Κεφάλαιο 4ο: Το Έργο του Αλεξάνδρου

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Το **κράτος** του **Αλεξάνδρου** ξεκινάει από την **Αδριατική** έως τον **Ινδό** ποταμό και από την **Κασπία** έως την **Αίγυπτο**.

Ο **Αλέξανδρος** κατάλαβε πως για να κυβερνηθεί αυτό το κράτος, έπρεπε να βρεθεί μια πολιτική, αποδεκτή από όλους τους λαούς.

Η αρχή της νέας πολιτικής ξεκινάει από το **στρατό**.

Νεαροί Πέρσες εντάσσονται στο στρατό, με εκπαίδευση στη μακεδονική πολεμική τακτική και στα ελληνικά γράμματα.

Ο **Αλέξανδρος** ήθελε να φέρεται στους κατοίκους ως ένας καλός ηγεμόνας.

Η μεγαλύτερη προσφορά του στον πολιτισμό είναι οι πόλεις που ίδρυσε.

Στις νέες **Αλεξάνδρειες** εγκαταστάθηκαν Έλληνες στρατιώτες, Έλληνες από όλη την **Ελλάδα** και τη **Μικρά Ασία**.

Σε αυτές τις πόλεις αναπτύχθηκε η ελληνική **παιδεία**, η **γλώσσα** και ο **τρόπος ζωής**.

Ο ελληνικός πολιτισμός απλώνεται στα βάθη της **Ανατολής**.

Στην προσπάθεια του **Αλεξάνδρου** να αναμείξει τους λαούς της Ασίας και της Ελλάδας, επιτρέπει τους **μεικτούς γάμους** και παντρεύεται τη **Ρωξάνη**.

Όταν ο στρατός του επιστρέφει από την **Ινδία**, οι στρατηγοί του και οι στρατιώτες παντρεύονται Περσίδες σε μια λαμπρή τελετή.

Οργανώνει, επίσης, τη **διδασκαλία** των ελληνικών για 40.000 παιδιά της **Περσίας**.

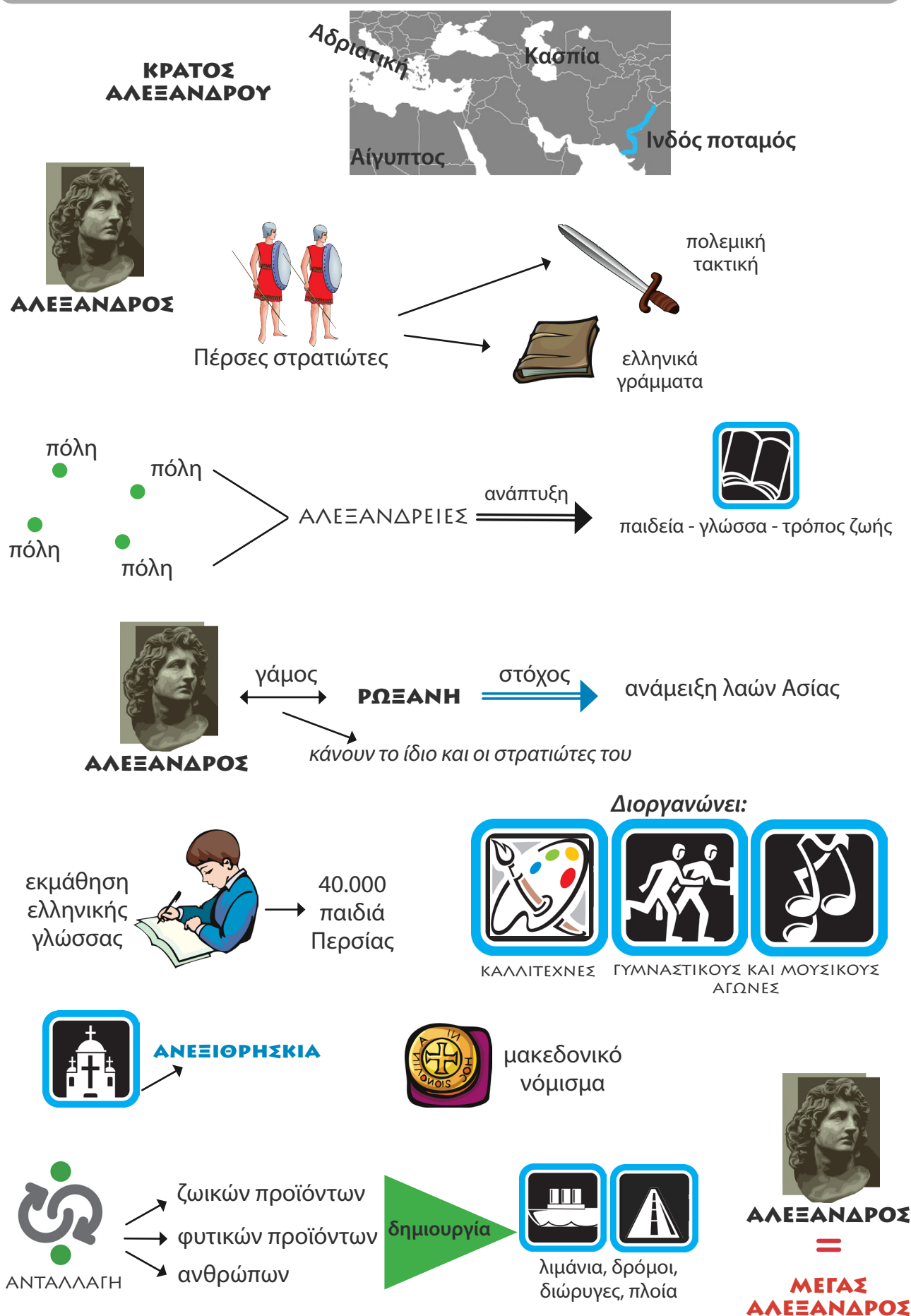
Καλεί **καλλιτέχνες**, οργανώνει γυμναστικούς και μουσικούς **αγώνες** και αποδέχεται την **ανεξιθρησκία**, να πιστεύει κανείς ό,τι θέλει.

Επιτρέπει τις **ανταλλαγές** ζωικών ή φυτικών προϊόντων και ανθρώπων δημιουργώντας δρόμους, διώρυγες, λιμάνια και πλοία.

Επιβάλλει στην αυτοκρατορία ένα κοινό **νόμισμα**, το μακεδονικό νόμισμα.

Η ιστορία ονόμασε τον **Αλέξανδρο** ως "**Μέγα**" Αλέξανδρο γιατί αποδέχτηκε την ισότητα όλων των λαών.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Το Έργο του Αλεξάνδρου

- Από πού αρχίζει και ως που τελειώνει το κράτος του Αλεξάνδρου;
- Τι έπρεπε να κάνει ο Αλέξανδρος για να κυβερνηθεί σωστά το κράτος;
- Από πού ξεκίνησε ο Αλέξανδρος;
- Πώς ήθελε ο Αλέξανδρος να φέρεται στους κατοίκους;
- Ποια ήταν η μεγαλύτερη προσφορά του στον πολιτισμό και πώς τις ονόμασε;
- Ποιοι εγκαταστάθηκαν στις νέες Αλεξάνδρειες;
- Τι αναπτύχθηκε σε αυτές τις πόλεις;
- Μέχρι πού απλώνεται ο ελληνικός πολιτισμός;
- Τι επέτρεψε ο Αλέξανδρος και για ποιον λόγο;
- Ποια άλλα πράγματα οργάνωσε και επέτρεψε ο Αλέξανδρος;
- Τι επέβαλλε;
- Γιατί η ιστορία τον ονόμασε "Μέγα";

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

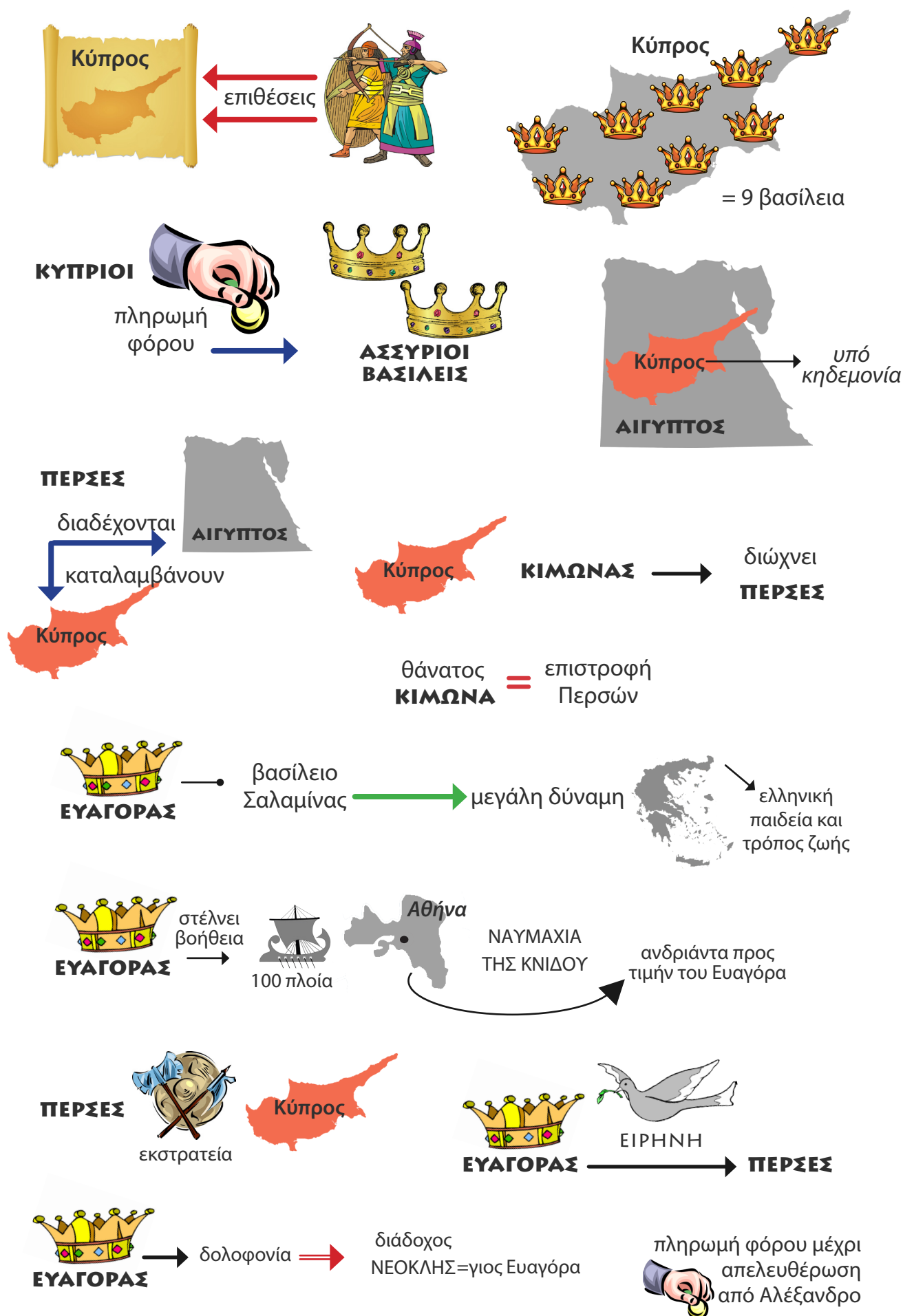
Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Κεφάλαιο 5^ο: Οι Τύχες της Κύπρου

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Η **Κύπρος** αποτέλεσε στόχο διάφορων λαών και δεχόταν τις εχθρικές τους επιθέσεις. Ήταν χωρισμένη σε εννέα βασιλεια και αντιμετώπιζε μόνη της τους εξωτερικούς κινδύνους. Για να αποφύγει τις βίαιες επιθέσεις των επιδρομέων, τους πλήρωνε φόρο. Έτσι δεν έχανε τη διοικητική της αυτονομία. Όταν πήραν την εξουσία οι βασιλείς των Ασσυρίων, η Κύπρος πλήρωνε τους φόρους της και διατηρούσε την ανεξαρτησία της. Την περίοδο αυτή γνώρισε μεγάλη οικονομική ανάπτυξη. Η Κύπρος βρίσκεται κάτω από την κηδεμονία της Αιγύπτου. Οι Πέρσες διαδέχθηκαν τους Αιγυπτίους. Κατά τη διάρκεια της **Ιωνικής επανάστασης**, η Κύπρος προσπάθησε να ξεφύγει από τον περσικό ζυγό, αλλά δεν το κατόρθωσε. Η εκστρατεία του Κίμωνα συνέβαλε στην απομάκρυνση των Περσών από την Κύπρο. Όμως, όταν πέθανε ο Κίμωνας, οι Πέρσες επέστρεψαν, αλλά τα κυπριακά βασίλεια συνέχισαν να είναι αυτόνομα. Ο Ευαγόρας ανεβαίνει στο θρόνο του κυπριακού βασιλείου της Σαλαμίνας. Το βασίλειο της Σαλαμίνας απέκτησε μεγάλη δύναμη. Οι άνδρες πρόσφεραν εθελοντικές υπηρεσίες στο στρατό, για να υπερασπίζονται την πατρίδα τους. Με τον καιρό, ο Ευαγόρας γίνεται κύριος όλης της Κύπρου. Φρόντισε να επαναφέρει την ελληνική παιδεία, τον ελληνικό τρόπο ζωής και τα ελληνικά θρησκευτικά ήθη. Ο Ευαγόρας είχε πολύ καλές σχέσεις με την Αθήνα. Βοήθησε με 100 πλοία τον αθηναϊκό στόλο στη ναυμαχία της Κνίδου. Οι Αθηναίοι, για να τον ευχαριστήσουν, του έστησαν ανδριάντα στην αγορά. Οι Πέρσες ξεκινούν εκστρατεία εναντίον της Κύπρου. Ο Ευαγόρας, τελικά, κάνει ειρήνη με τους Πέρσες. Υποχρεώνεται να πληρώνει φόρο, χωρίς να τεθεί σε κίνδυνο η εξουσία του. Ο Ευαγόρας δολοφονείται και τον διαδέχεται ο γιος του Νεοκλής. Η Κύπρος για να διατηρήσει την αυτονομία της, συνέχιζε να πληρώνει φόρο στους Πέρσες, μέχρι την απελευθέρωσή της από τον Αλέξανδρο.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Οι Τύχες της Κύπρου

- Τι αποτέλεσε η Κύπρος και πώς ήταν χωρισμένη;
- Τι έκανε για να αποφύγει η Κύπρος βίαιες επιθέσεις των επιδρομέων και τι κέρδιζε από αυτό;
- Τι συνέβη στην Κύπρο, όταν πήραν την εξουσία οι βασιλείς των Ασσυρίων;
- Κάτω από ποιας πόλης την κηδεμονία βρίσκεται η Κύπρος και ποιοι τους διαδέχθηκαν;
- Τι προσπάθησε να κάνει η Κύπρος κατά τη διάρκεια της Ιωνικής επανάστασης;
- Σε τι συνέβαλε η εκστρατεία του Κίμωνα και τι συνέβη όταν πέθανε;
- Ποιος ανέβηκε στο θρόνο του κυπριακού βασιλείου της Σαλαμίνας;
- Τι απέκτησε το βασίλειο της Σαλαμίνας και τι έκαναν οι άνδρες του;
- Τι έγινε ο Ευαγόρας και τι φρόντισε να επαναφέρει;
- Με ποιους είχε καλές σχέσεις ο Ευαγόρας και σε τι τους βοήθησε;
- Τι έκαναν οι Αθηναίοι, για να τον ευχαριστήσουν;
- Ποιοι ξεκινούν εκστρατεία εναντίον της Κύπρου;
- Τι αναγκάστηκε να κάνει ο Ευαγόρας;
- Όταν δολοφονείται ο Ευαγόρας, ποιος τον διαδέχτηκε;
- Τι συνέχισε να κάνει η Κύπρος μέχρι την απελευθέρωσή της και ποιος την απελευθέρωσε;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΟΙ ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΝ ΚΛΑΣΙΚΗ ΕΠΟΧΗ

Κεφάλαιο 1^ο: Τα Γράμματα

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Το σημαντικότερο δημιούργημα των κλασικών γραμμάτων είναι η **ιστορία**.

Ο **Ηρόδοτος**, πατέρας της ιστορίας, αφηγείται τους μηδικούς πολέμους, χρησιμοποιώντας και **μυθολογικά** στοιχεία.

Ο Έλληνας ιστορικός, **Θουκυδίδης**, προσπαθεί να ανακαλύψει τα πραγματικά αίτια των ιστορικών γεγονότων.

Ο **Θουκυδίδης** είναι ο θεμελιωτής της επιστημονικής ιστορικής έρευνας.

Ο **Θουκυδίδης** όπως και ο **Ξενοφώντας** ο Αθηναίος δεν αποφεύγουν να σχολιάσουν με προσωπικές απόψεις τα ιστορικά γεγονότα.

Οι **φιλόσοφοι**, ο **Σωκράτης** και ο μαθητής του, **Πλάτωνας**, συμβάλλουν σημαντικά στην παιδαγωγική και ρητορική επιστήμη.

Ο **Σωκράτης** θεωρείται ο πατέρας της **διαλεκτικής μεθόδου** και της **ενάρετης ζωής**.

Ο **Πλάτωνας** συνέχισε την ηθική διδασκαλία του Σωκράτη.

Πίστευε πως η ζωή των ανθρώπων πρέπει να κατευθύνεται από το καλό, το ωραίο και το ηθικό.

Μαθητής του **Πλάτωνα** υπήρξε ο **Αριστοτέλης**.

Ο **Αριστοτέλης** ανέπτυξε τη **φιλοσοφία**, την **ιατρική**, τη **βοτανική**, τη **ζωολογία**, την **αστρονομία**, τη **γεωγραφία**, την **οικονομία**, την **πολιτική**.

Ο μαθητής του **Αριστοτέλη**, **Ιπποκράτης** θα συνεχίσει την ιατρική έρευνα και θα ιδρύσει την πρώτη μεγάλη ιατρική σχολή στην Ελλάδα.

Κατά τον **4^ο αιώνα**, αναπτύσσεται και η τέχνη της **ρητορικής**.

Οι ρήτορες, ο **Λυσίας**, ο **Ισοκράτης**, ο **Δημοσθένης** και ο **Ισαίος**, ανήκαν σε διαφορετικά πολιτικά κόμματα και υπερασπίστηκαν με πάθος τις απόψεις τους.

Το **θέατρο** είναι από τα πιο σημαντικά δημιουργήματα της κλασικής περιόδου.

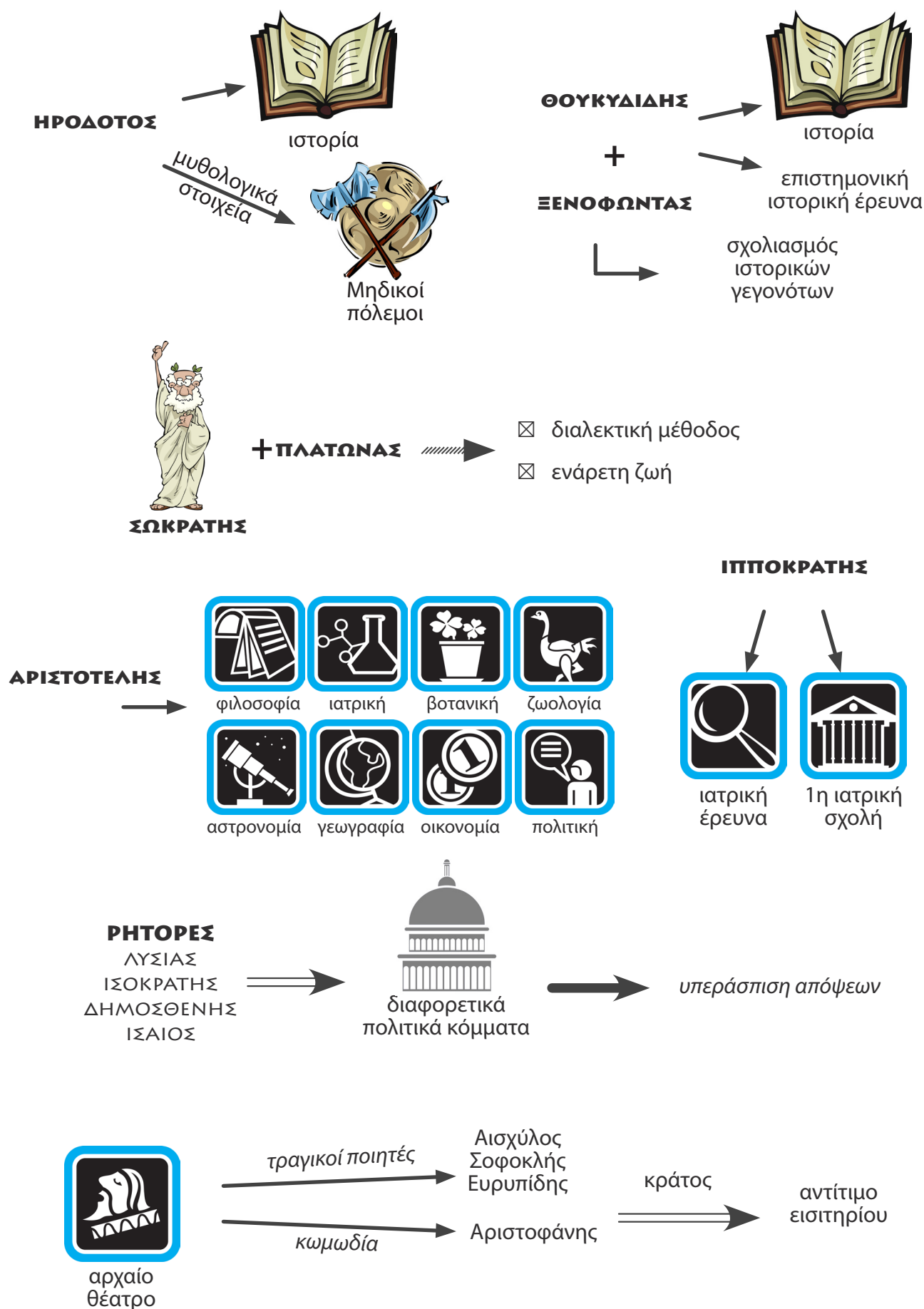
Ο **Αισχύλος**, ο **Σοφοκλής** και ο **Ευριπίδης** είναι οι τρεις κορυφαίοι **τραγικοί** ποιητές της αρχαιότητας.

Στην **κωμωδία** διακρίθηκε ο **Αριστοφάνης**.

Οι πολίτες έπαιρναν από το κράτος το αντίτιμο του εισιτηρίου για να παρακολουθήσουν τις παραστάσεις.

Μέσα από τα θεατρικά έργα, οι πολίτες μάθαιναν να ακολουθούν το δρόμο της σύνεσης και της αρετής.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Τα Γράμματα

- Ποιο είναι το σημαντικότερο δημιούργημα των κλασικών γραμμάτων;
- Ποιος είναι ο πατέρας της Ιστορίας και τι αφηγείται;
- Ποιος είναι ο θεμελιωτής της επιστημονικής ιστορικής έρευνας και τι προσπαθεί να ανακαλύψει;
- Τι κάνουν ο Θουκυδίδης και ο Ξενοφώντας;
- Ποιοι είναι οι φιλόσοφοι και πού συμβάλλουν σημαντικά;
- Τι θεωρείται ο Σωκράτης και ποιος συνέχισε το έργο του;
- Τι πίστευε ο Πλάτωνας;
- Ποιος ήταν ο μαθητής του Πλάτωνα και με τι ασχολήθηκε;
- Ποιος ήταν ο μαθητής του Αριστοτέλη και με τι ασχολήθηκε;
- Ποια τέχνη αναπτύσσεται τον 4ο αιώνα;
- Ποιοι ήταν οι πιο σημαντικοί ρήτορες εκείνης της εποχής;
- Ποιο αποτελεί από τα πιο σημαντικά δημιουργήματα της κλασικής περιόδου;
- Ποιοι ήταν οι τραγικοί ποιητές;
- Ποιος διακρίθηκε στην κωμωδία;
- Τι έπαιρναν οι πολίτες από το κράτος και τι μάθαιναν μέσα από τα θεατρικά έργα;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΟΙ ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΝ ΚΛΑΣΙΚΗ ΕΠΟΧΗ

Κεφάλαιο 2ο: Οι Τέχνες

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Βασικά γνωρίσματα της **κλασικής τέχνης** είναι το μέτρο, η αρμονία και το κάλλος.

Θεοί, ήρωες και άνθρωποι παρουσιάζονται ως τέλεια όντα, μακριά από τον πόνο, τα βάσανα της ζωής και της πραγματικότητας.

Η τέχνη της κλασικής εποχής διακρίνεται σε τρεις περιόδους.

Στην **πρώιμη κλασική** τέχνη ή τέχνη του αυστηρού ρυθμού, οι μορφές παρουσιάζονται πιο βαριές και δυνατές.

Κατά την **ώριμη κλασική** περίοδο, οι μορφές παρουσιάζονται σε ήρεμες στάσεις και τα γυναικεία αγάλματα αναδεικνύουν την ομορφιά των σωμάτων.

Στην **ύστερη κλασική** εποχή, οι μορφές παρουσιάζονται πιο ελεύθερα στον χώρο, με πολύ πιο έντονη την έκφραση των συναισθημάτων και με πιο περιποιημένα χτενίσματα και όμορφα ρούχα.

Η κλασική τέχνη του 5^{ου} και του 4^{ου} αιώνα είχε θέματα από τη μυθολογία, τη Γιγαντομαχία, την Αμαζονομαχία, την Κενταυρομαχία και τη θρησκευτική ζωή.

Γεγονότα ή πρόσωπα απεικονίζονταν σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως για πολίτες που πρόσφεραν στην πόλη τους ή για πολεμικά γεγονότα.

Στην **ύστερη κλασική** περίοδο αρχίζουν να στήνονται πορτρέτα σημαντικών πολιτών, πολιτικών και πνευματικών ανθρώπων σε δημόσιους χώρους.

Στα **ερυθρόμορφα αγγεία** απεικονίζονταν σκηνές από την καθημερινή ζωή στο σπίτι, στο σχολείο, στο γυμναστήριο και στο εργαστήριο.

Η **κλασική τέχνη** επηρέασε έντονα την ευρωπαϊκή και παγκόσμια τέχνη.

Οι Ευρωπαίοι αρχιτέκτονες, ακόμα και σήμερα, χρησιμοποιούν στα οικοδομικά τους έργα στοιχεία από τις δωρικές, τις ιωνικές και τις κορινθιακές κιονοστοιχίες.

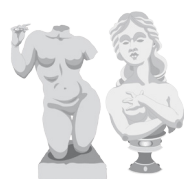
Στη **γλυπτική**, στη **ζωγραφική** και στη **μικροτεχνία**,

οι μεγάλοι δημιουργοί εμπνέονται από τα κλασικά αγάλματα και ανάγλυφα.

Αυτή η τάση απομίμησης της κλασικής τέχνης ονομάστηκε **κλασικισμός**.

Τα κλασικά έργα που μιμούνται οι δημιουργοί λέγονται **κλασικιστικά**.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

ΚΛΑΣΙΚΗ ΕΠΟΧΗ

μέτρο
αρμονία
κάλλος

~~πόνος
βάσανα~~

3 ΠΕΡΙΟΔΟΙ

**ΠΡΩΙΜΗ
ΚΛΑΣΙΚΗ ΤΕΧΝΗ**

- ✓ αυστηρός ρυθμός
- ✓ βαριές-δυνατές μορφές

**ΩΡΙΜΗ
ΚΛΑΣΙΚΗ ΤΕΧΝΗ**

- ✓ ήρεμες μορφές
- ✓ ομορφιά γυναικείου σώματος

**ΥΣΤΕΡΗ
ΚΛΑΣΙΚΗ ΤΕΧΝΗ**

- ✓ έκφραση συναισθημάτων
- ✓ περιποιημένα χτενίσματα
- ✓ όμορφα ρούχα

**ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΤΕΧΝΗΣ
4ΟΥ ΚΑΙ 5ΟΥ ΑΙΩΝΑ**

ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΖΩΗ

ΓΙΓΑΝΤΟΜΑΧΙΑ

ΚΕΝΤΑΥΡΟΜΑΧΙΑ

ΑΜΑΖΟΝΟΜΑΧΙΑ

ΠΟΡΤΡΕΤΑ

σημαντικών πολιτών,
πολιτικών, πνευματικών
ανθρώπων

σε δημόσιους χώρους

ΕΡΥΘΡΟΜΟΡΦΑ ΑΓΓΕΙΑ

- ✓ σκηνές από καθημερινή ζωή
- ✓ σπίτι, σχολείο, γυμναστήριο, εργαστήριο

ΚΙΟΝΟΣΤΟΙΧΙΑ

δωρική ιωνική κορινθιακή

ΚΛΑΣΙΚΙΣΜΟΣ

ΓΛΥΠΤΙΚΗ

ΜΙΚΡΟΤΕΧΝΙΑ

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

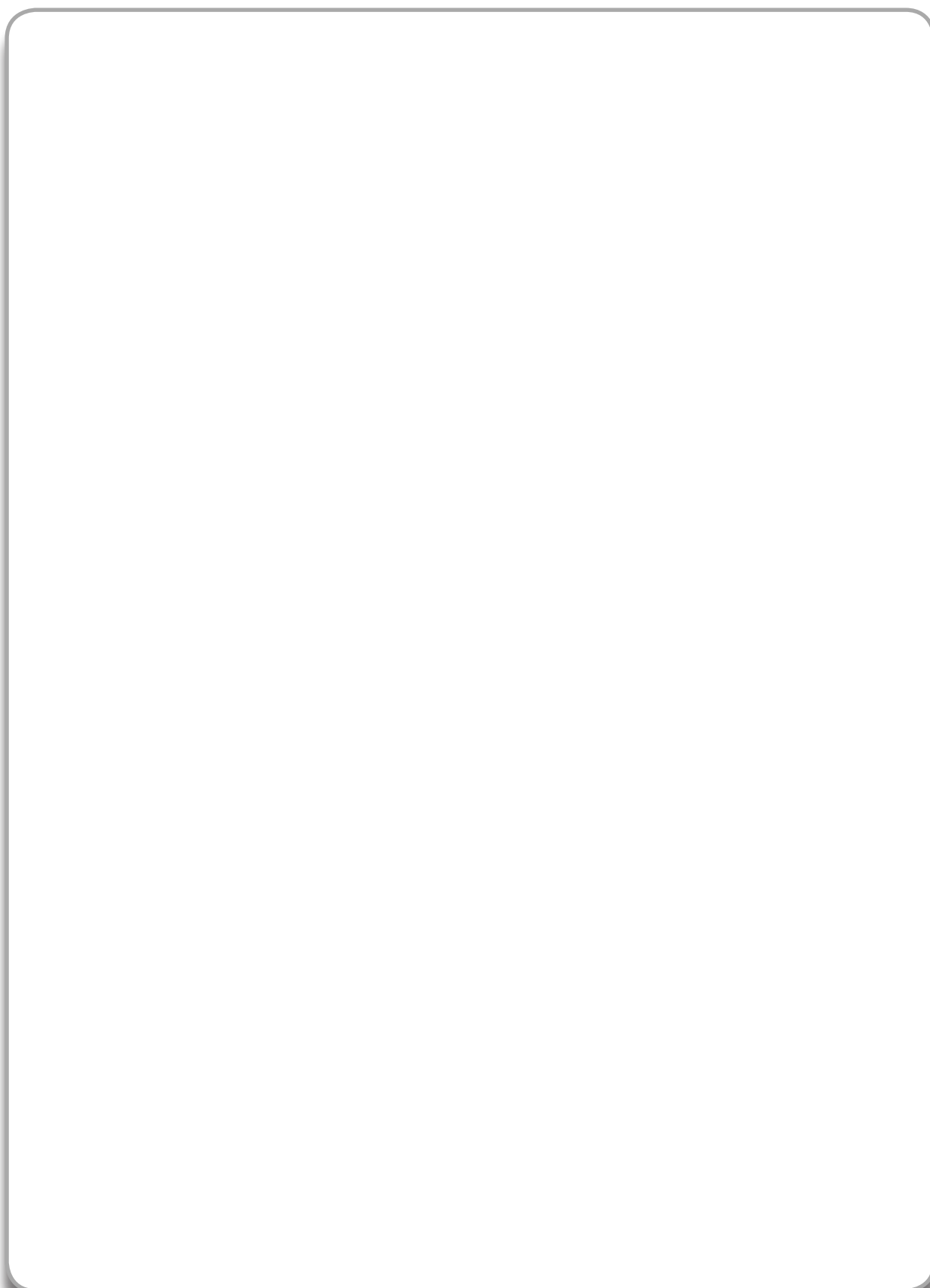
= απομίμηση κλασικής τέχνης
(κλασικιστικά έργα)

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Οι Τέχνες

- Ποια είναι τα βασικά γνωρίσματα της Κλασικής Τέχνης;
- Πώς παρουσιάζονται οι Θεοί, οι ήρωες και οι άνθρωποι;
- Σε πόσες και σε ποιες περιόδους διακρίνεται η τέχνη της κλασικής εποχής;
- Πώς παρουσιάζονται οι μορφές στην πρώιμη κλασική τέχνη;
- Πώς παρουσιάζονται οι μορφές στην ώριμη κλασική τέχνη;
- Πώς παρουσιάζονται οι μορφές στην ύστερη κλασική τέχνη;
- Ποια θέματα είχε η κλασική τέχνη του 5ου και του 4ου αιώνα;
- Τι αρχίζει να γίνεται στην ύστερη κλασική περίοδο;
- Τι απεικονίζουν τα ερυθρόμορφα αγγεία;
- Ποιους επηρέασε η κλασική τέχνη;
- Με τι ασχολούνται οι μεγάλοι δημιουργοί και από πού εμπνέονται;
- Τι ονομάστηκε κλασικισμός;
- Ποια έργα λέγονται κλασικιστικά;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΟΙ ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΝ ΚΛΑΣΙΚΗ ΕΠΟΧΗ

Κεφάλαιο 3ο: Η Αρχιτεκτονική των Κλασικών Χρόνων

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Τον 5^ο και 4^ο αιώνα σε ολόκληρο τον ελληνικό χώρο

κτίζονται λαμπροί **ναοί** και δημόσια **κτίρια**.

Ο γλύπτης **Καλλίμαχος** ανακαλύπτει το **κορινθιακό κιονόκρανο** που μοιάζει με αγκαθωτό καλάθι και εμφανίζεται στο εσωτερικό των κτιρίων.

Πάνω στην **Ακρόπολη** της **Αθήνας** κτίζονται τα λαμπρότερα κτίρια, όπως τα **Προπύλαια**, η μεγαλοπρεπής είσοδος της Ακρόπολης.

Κτισμένα σύμφωνα με το σχέδιο του αρχιτέκτονα **Μνησικλή**, συνδυάζουν κίονες του δωρικού και ιωνικού ρυθμού, έχουν πέντε εισόδους για την πρόσβαση ζώων και ανθρώπων στο ιερό, και από την κεντρική μεγάλη πόρτα θα περνούσε και το καράβι του πλοίου στο οποίο ήταν απλωμένος ο πέπλος της θεάς.

Την ίδια περίοδο κτίστηκε και ο **Παρθενώνας**, με αρχιτέκτονες τους **Ικτίνο** και **Καλλικράτη**.

Ο δωρικός αυτός ναός αποτέλεσε ιδιαίτερο γνώρισμα της αθηναϊκής δημοκρατίας. Επίσης, έγινε ονομαστός και για τη γλυπτική του διακόσμηση από τον **Φειδία**.

Ο **ναός της Αθηνάς Νίκης**, στην Ακρόπολη, χτίστηκε βάσει σχεδίων του **Καλλικράτη**, σε ιωνικό ρυθμό.

Την ίδια εποχή κτίστηκε και το **Ερέχθειο**, από τους κομψότερους ιωνικούς ναούς.

Από τον 5^ο αιώνα αρχίζουν να κτίζονται τα αρχαία **θέατρα** με λίθο.

Το πιο ονομαστό είναι το θέατρο της **Επιδάουρου**.

Τα αρχαία θέατρα είναι κτισμένα αμφιθεατρικά, στην πλαγιά ενός λόφου.

Τα καθίσματα του θεάτρου, το **κοίλον**, τα οποία σχηματίζονται με οριζόντιους διαδρόμους, τα **διαζώματα**, διαιρούνταν σε δύο μέρη ανάλογα το ύψος και με στενές σκάλες ακτινωτά σε **κερκίδες**.

Οι διάδρομοι διευκόλυναν την ταχύτερη πρόσβαση των θεατών.

Απέναντι από τα καθίσματα, υπάρχει ο επίπεδος κυκλικός χώρος, η **ορχήστρα**.

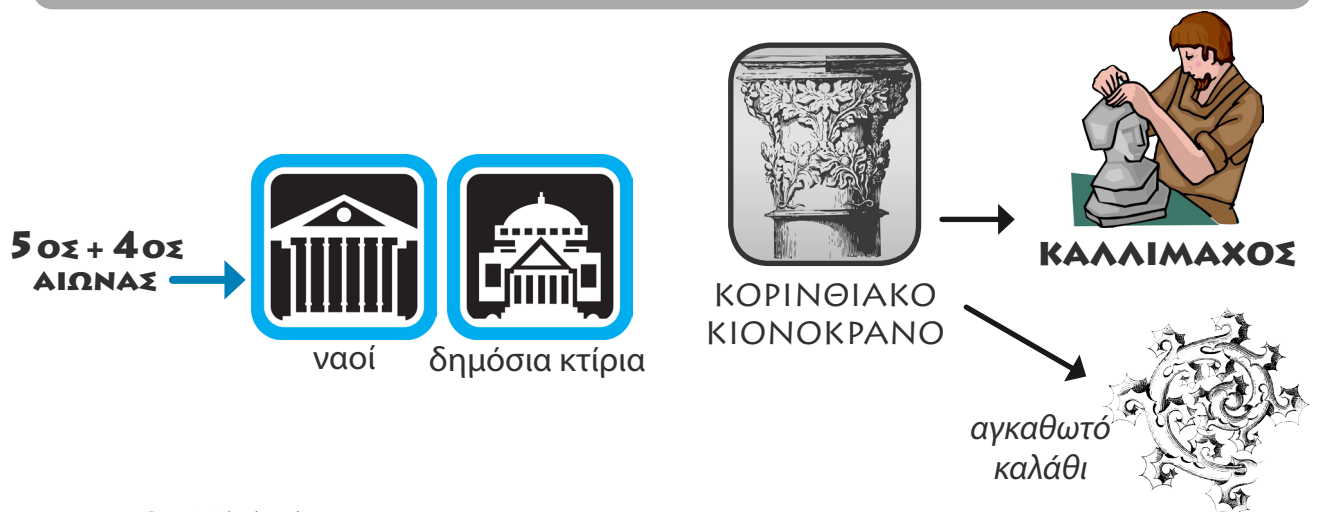
Εκεί εμφανίζονταν οι πρωταγωνιστές των έργων και ο χορός.

Πίσω από την ορχήστρα υπάρχει ένα κτίσμα, η **σκηνή**, όπου εμφανίζονταν οι από μηχανής θεοί.

Μπροστά στη σκηνή, στο **προσκήνιο**, τοποθετούνταν τα σκηνικά του θεάτρου, ενώ δεξιά και αριστερά σχηματίζονταν, μικροί χώροι, τα **παρασκήνια**.

Στο θέατρο οδηγούσαν οι πύλες και οι διάδρομοι, οι **πάροδοι**.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

ΠΡΟΠΥΛΑΙΑ

- ☒ αρχιτέκτονας: Μνησικλής
- ☒ είσοδος Ακρόπολης
- ☒ δωρικός και ιωνικός ρυθμός
- ☒ 5 εισοδοί
- ☒ 1 κεντρική είσοδος

ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ

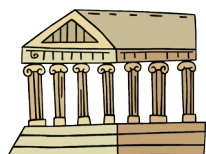

αρχιτέκτονες

ΙΚΤΙΝΟΣ
ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ

γλύπτης-
διακοσμητής

ΦΕΙΔΙΑΣ

ΝΑΟΣ ΑΘΗΝΑΣ
ΝΙΚΗΣ

αρχιτέκτονας
→ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ

ΑΚΡΟΠΟΛΗ
ΑΘΗΝΑΣ

ΕΡΕΧΘΕΙΟ

ΑΡΧΑΙΑ
ΘΕΑΤΡΑ

ΘΕΑΤΡΟ
ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ

κτισμένο

- ✓ με λίθο
- ✓ αμφιθεατρικά
- ✓ στην πλαγιά λόφου

ΔΙΑΖΩΜΑΤΑ
οριζόντιοι διάδρομοι
ανάμεσα στα καθίσματα

ΚΟΙΛΟΝ
καθίσματα

ΠΑΡΟΔΟΙ
είσοδοι θεάτρου

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΠΡΟΣΚΗΝΙΟ
σκηνικά θεάτρου

ΟΡΧΗΣΤΡΑ

- ✓ κυκλικός χώρος
- ✓ εμφανίζονται οι
πρωταγωνιστές

ΣΚΗΝΗ

εμφάνιση από
μηχανής θεών

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Η Αρχιτεκτονική των Κλασικών Χρόνων

- Τι χτίζονται τον 5ο και 4ο αιώνα;
- Ποιος ανακάλυψε το κορινθιακό κιονόκρανο, με τι μοιάζει και πού εμφανίζεται;
- Πού κτίζονται τα λαμπρότερα κτίρια;
- Ποιο είναι το πιο λαμπρό κτίριο;
- Πώς ήταν κτισμένα αυτά τα κτίρια;
- Ποιο κτίριο χτίστηκε την ίδια περίοδο , από ποιους και τι αποτέλεσε;
- Ποιος διακόσμησε τον Παρθενώνα;
- Ποιος ναός χτίστηκε βάση σχεδίων του Καλλικράτη και σε τι ρυθμό;
- Ποιος άλλος ναός χτίστηκε την ίδια περίοδο;
- Τι αρχίζει να χτίζεται τον 5ο αιώνα;
- Ποιο είναι το πιο ονομαστό θέατρο;
- Πώς ήταν κτισμένα τα αρχαία θέατρα;
- Πού ήταν η ορχήστρα και ποιοι εμφανίζονταν;
- Πού ήταν η σκηνή και ποιοι εμφανίζονταν;
- Τι ήταν το προσκήνιο και τα παρασκήνια και πού ακριβώς βρίσκονταν;
- Τι ήταν οι πάροδοι;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΟΙ ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΗΝ ΚΛΑΣΙΚΗ ΕΠΟΧΗ

Κεφάλαιο 4°: Η Γλυπτική και η Ζωγραφική των Κλασικών Χρόνων

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Οι **καλές τέχνες** στον ελληνικό χώρο ακμάζουν.

Στην Ολυμπία, στην Ακρόπολη και στους Δελφούς ήρθαν στην επιφάνεια αριστουργηματικά αγάλματα και ανάγλυφα.

Το **μάρμαρο** και ο **ορείχαλκος** αποτελούν τα κυριότερα υλικά της **γλυπτικής**.

Για τα αγάλματα των θεών χρησιμοποιούσαν το **ελεφαντοστό** για τα γυμνά μέρη και **φύλλα από χρυσάφι** για τα ενδύματά τους.

Τέτοια αγάλματα ήταν το άγαλμα της Αθηνάς στον Παρθενώνα και του Δία στην Ολυμπία, έργα του Φειδία.

Τους κούρους, αντικαθιστούν τα αγάλματα γυμνών αθλητών, πολεμιστών και ηρώων, άλλοτε ντυμένοι και άλλοτε γυμνοί.

Πολύ συχνές είναι οι μυθολογικές μορφές, ανδρών και γυναικών, ιδιαίτερα του Ηρακλή και των θεών του Ολύμπου.

Τις κομψές κόρες με τα λεπτά ιωνικά ρούχα, αντικαθιστούν οι ηρωίδες της μυθολογίας με βαρύ, μάλλινο και δωρικό πέπλο.

Τα αρχαία κείμενα και οι επιγραφές έφεραν στην επιφάνεια μεγάλα ονόματα **καλλιτεχνών** των κλασικών χρόνων.

Οι πίνακες των μεγάλων ζωγράφων αφορούσαν μυθολογικά θέματα και στόλιζαν τα δημόσια κτίρια.

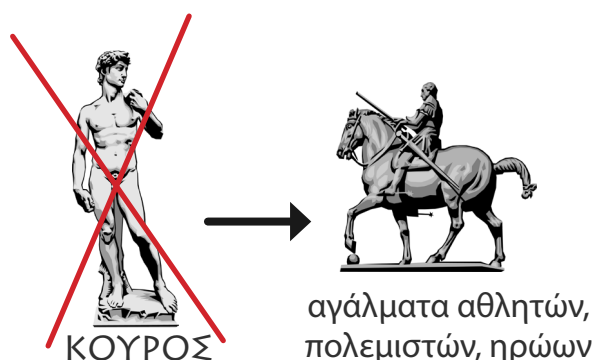
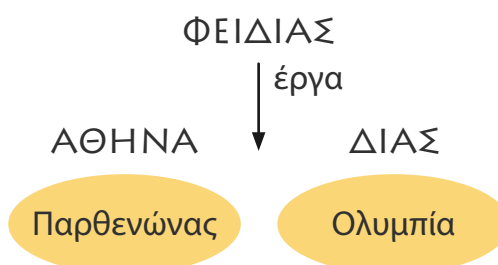
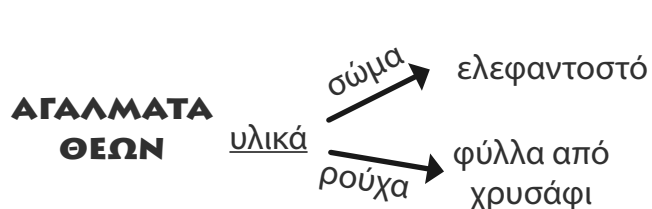
Οι πίνακες επηρέασαν και τους ζωγράφους των ερυθρόμορφων αθηναϊκών αγγείων.

Έτσι και στην **αγγειογραφία** διαπερνά το μεγαλόπρεπο και συγκρατημένο ύφος της κλασικής τέχνης.

Χάρη στις παραστάσεις των αγγείων, ιδιαίτερα του 5^{ου} αιώνα, έχουμε τη δυνατότητα να σχηματίσουμε μια εικόνα για τη ζωγραφική.

Θαυμάσιες, επίσης, είναι και οι τοιχογραφίες των μακεδονικών τάφων της Βεργίνας που χρονολογούνται τον 4^ο αιώνα.

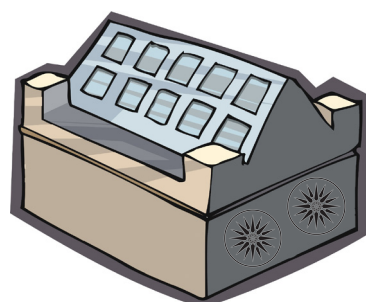
Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

μυθολογικά θέματα
στόλιζαν δημόσια κτίρια

μεγαλόπρεπο ύφος
κλασικής τέχνης

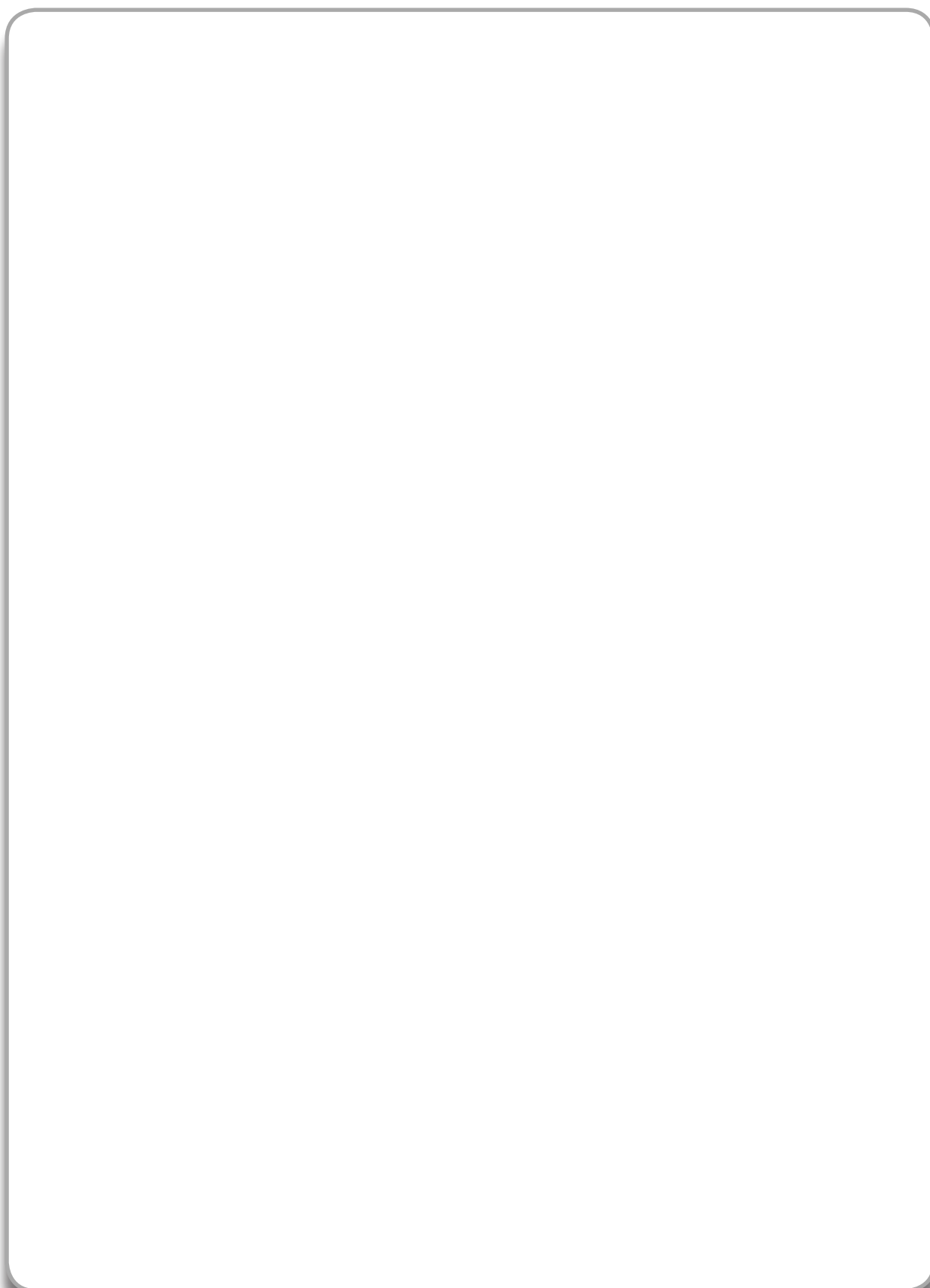
μακεδονικός τάφος
Βεργίνας

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Η Γλυπτική και η Ζωγραφική των Κλασικών Χρόνων

- Ποιες τέχνες ακμάζουν στον Ελλαδικό χώρο;
- Σε ποιες περιοχές εμφανίστηκαν αριστουργηματικά αγάλματα και ανάγλυφα;
- Ποια ήταν τα κυριότερα υλικά της γλυπτικής;
- Τι υλικά χρησιμοποιούσαν για τα αγάλματα των θεών;
- Ποια αγάλματα αντικαθιστούν τους κούρους;
- Ποιες μυθολογικές μορφές είναι ιδιαίτερα συχνές;
- Ποια αγάλματα αντικαθιστούν τις κόρες;
- Τι έφεραν στην επιφάνεια τα αρχαία κείμενα και οι επιγραφές;
- Τι αφορούσαν οι πίνακες των μεγάλων ζωγράφων και τι στόλιζαν;
- Ποιους επηρέασαν οι πίνακες αυτοί;
- Τι διαπερνά στην αγγειογραφία;
- Τι δυνατότητα έχουμε σήμερα χάρη στις παραστάσεις των αγγείων του 5ου αιώνα;
- Τι ανακαλύφθηκε στη Βεργίνα;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

Κεφάλαιο 1^ο: Τα Ελληνιστικά Βασίλεια

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Ο [Αλέξανδρος](#) πέθανε χωρίς να αφήσει διάδοχο.

Ο ετεροθαλής αδελφός του, [Φίλιππος Αρριδαίος](#) δεν είχε τα προσόντα, οπότε δεν μπορούσε να κυβερνήσει το κράτος.

Το ίδιο ίσχυε και για τον γιο του Αλέξανδρο, που στο μεταξύ είχε γεννηθεί.

Η σύγκρουση των διαδόχων ήταν άγρια.

Η πιο αποφασιστική μάχη έγινε στην Ιψό.

Η αυτοκρατορία του [Αλέξανδρου](#) διασπάστηκε.

Προέκυψαν τα κράτη της [Μακεδονίας](#), της [Θράκης](#), της [Συρίας](#) και της [Αιγύπτου](#).

Ο στρατηγός [Πτολεμαίος](#) ίδρυσε το κράτος της [Αιγύπτου](#).

Η ζωή ήταν βασισμένη σε ελληνικά πρότυπα και η διοίκηση στο σύστημα Φαραώ.

Μεγάλη πρόοδος έδειξε η πρωτεύουσα του κράτους, η [Αλεξάνδρεια](#).

Η θέση της και το ευχάριστο κλίμα της προσέλκυαν πολλούς ανθρώπους.

Τα αιγυπτιακά υαλικά και αλάβαστρα, το σιτάρι και ο πάπυρος ήταν περιζήτητα.

Μεγάλη φήμη απέκτησε η Βιβλιοθήκη, με 700.000 βιβλία.

Ο [Σέλευκος](#) ίδρυσε το κράτος της [Συρίας](#).

Μετέφερε την πρωτεύουσα από τη [Βαβυλώνα](#) στην [Αντιόχεια](#).

Η επικράτεια διαιρέθηκε σε 25 σατραπείες και τις διοικούσαν στρατηγοί.

Η επίσημη γλώσσα του κράτους ήταν η ελληνική.

Το κράτος της [Θράκης](#) διαλύθηκε γρήγορα.

Η περιοχή της [Περγάμου](#) που παραχωρήθηκε από τον [Σέλευκο](#) στον [Φιλέταιρο](#), εξελίχθηκε σε ανεξάρτητο κράτος και απέκτησε μεγάλη δύναμη.

Η πρωτεύουσα ήταν κτισμένη κλιμακωτά πάνω σε λόφο,

τον οποίο στόλιζε η ακρόπολη, ένα θρησκευτικό και πολιτισμικό κέντρο.

Από τα ιδρύματα ξεχώριζε η Βιβλιοθήκη, που είχε κάποτε 200.000 βιβλία.

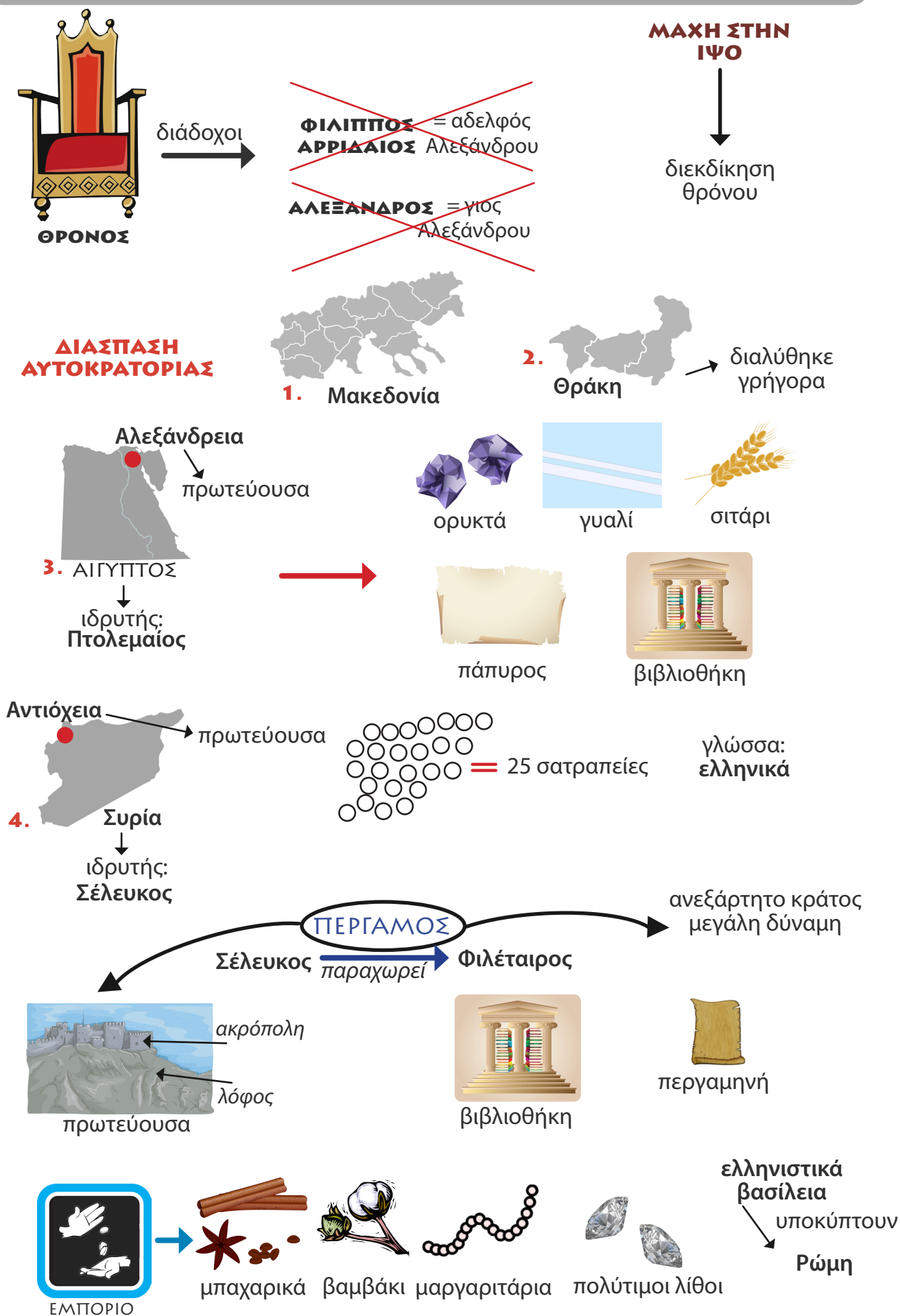
Στην [Πέργαμο](#) ανακαλύφθηκε μια νέα γραφική ύλη, η περγαμηνή, από κατεργασμένο δέρμα ζώου.

Με την ίδρυση νέων κρατών αναπτύχθηκε το εμπόριο.

Τα μπαχαρικά, το βαμβάκι, τα μαργαριτάρια και οι πολύτιμοι λίθοι έγιναν περιζήτητα.

Τα ελληνιστικά βασίλεια άρχισαν να χάνουν τη δύναμή τους και υπέκυψαν τελικά στη [Ρώμη](#), τη νέα δύναμη της Δύσης.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Τα Ελληνιστικά Βασίλεια

- Ποιοι δεν είχαν τα προσόντα να κυβερνήσουν το κράτος, όταν πέθανε ο Αλέξανδρος;
- Πού δόθηκε η μάχη για τη διαδοχή;
- Όταν διασπάστηκε η αυτοκρατορία του Αλέξανδρου, ποια κράτη προέκυψαν;
- Ποιος ίδρυσε το κράτος της Αιγύπτου;
- Πού ήταν βασισμένες η ζωή των πολιτών και η διοίκηση του κράτους;
- Ποια πόλη έδειξε μεγάλη πρόοδο και για ποιον λόγο;
- Ποια υλικά ήταν περιζήτητα και ποια απέκτησε μεγάλη φήμη;
- Ποιος ίδρυσε το κράτος της Συρίας και τι έκανε;
- Πώς ήταν χωρισμένη η επικράτεια και ποιοι διοικούσαν;
- Ποια ήταν η επίσημη γλώσσα του κράτους;
- Ποιο κράτος διαλύθηκε γρήγορα;
- Ποια περιοχή παραχωρήθηκε στον Φιλέταιρο και σε τι εξελίχθηκε;
- Πού ήταν χτισμένη η Πρωτεύουσα και ποιο ίδρυμα ξεχώριζε;
- Τι ανακαλύφθηκε στην Πέργαμο;
- Τι αναπτύχθηκε με την ίδρυση νέων κρατών;
- Ποια ήταν η τύχη των ελληνιστικών κρατών;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

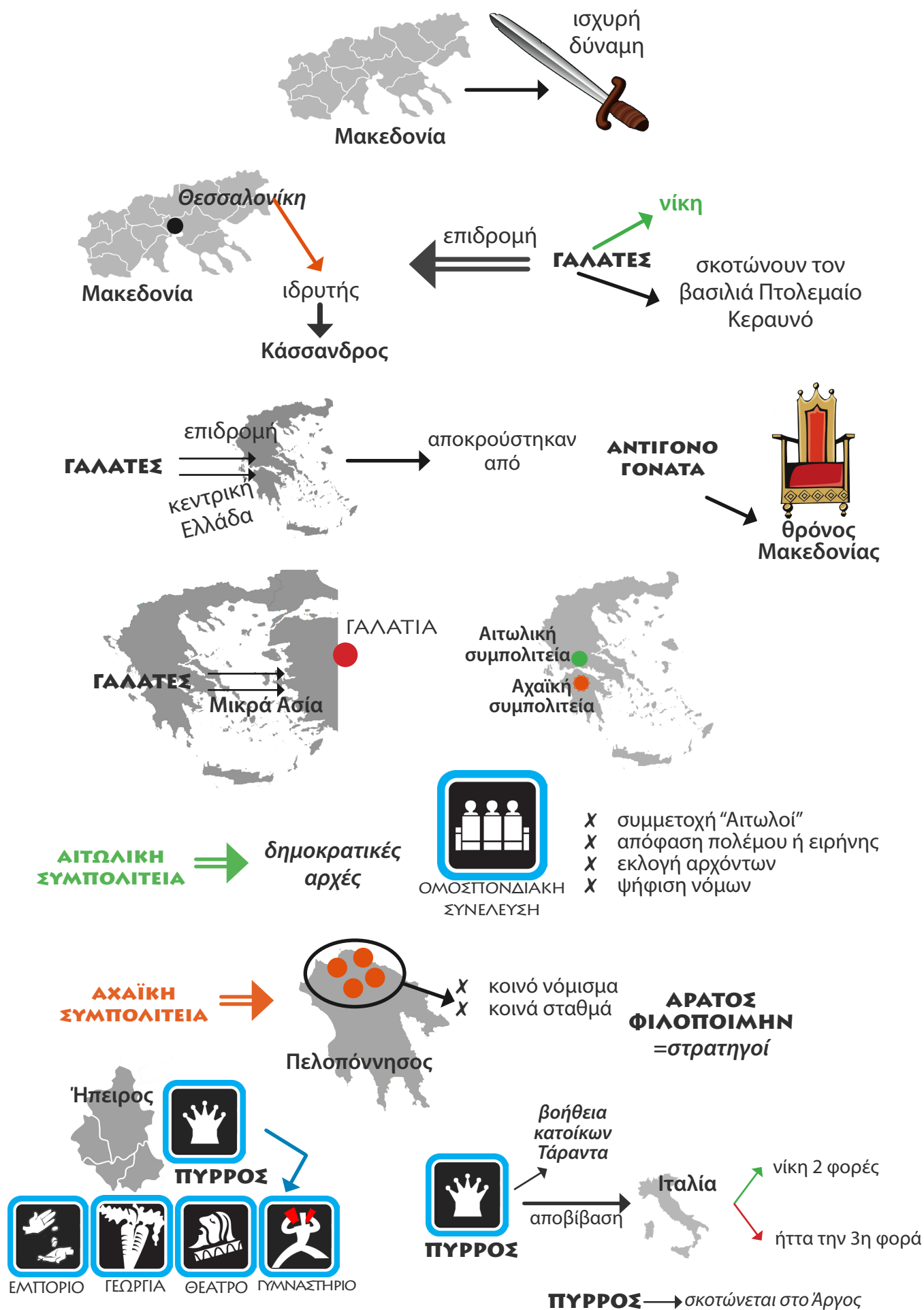
ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

Κεφάλαιο 2ο: Η Κατάσταση στον Ελλαδικό Χώρο

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Το βασίλειο της [Μακεδονίας](#) συνέχιζε να είναι μια ισχυρή δύναμη. Ήταν από το πιο δημοκρατικά βασίλεια και η ανάπτυξή του ήταν ραγδαία. Ο [Κάσσανδρος](#) ίδρυσε τη [Θεσσαλονίκη](#), η οποία ώθησε το εμπόριο. Το κράτος δοκιμάστηκε σκληρά από την επιδρομή των Γαλατών. Οι Γαλάτες νίκησαν τον μακεδονικό στρατό και σκότωσαν τον βασιλιά [Πτολεμαίο Κεραυνό](#). Στη συνέχεια εισέβαλαν και λεηλάτησαν την [κεντρική Ελλάδα](#). Αποκρούστηκαν και αναγκάστηκαν να υποχωρήσουν. Ο [Αντίγονος Γονατάς](#) κατάφερε να απομακρύνει τους [Γαλάτες](#) και κατέλαβε τον θρόνο της [Μακεδονίας](#). Οι Γαλάτες πέρασαν στη Μικρά Ασία και εγκαταστάθηκαν στη [Γαλατία](#). Στον ελλαδικό χώρο δημιουργήθηκαν δύο συμπολιτείες, σε μια προσπάθεια των κατοίκων να αντιμετωπίσουν τα προβλήματά τους. Η [Αιτωλική](#) συμπολιτεία αποτελεί μια συνένωση πόλεων με δημοκρατικές αρχές. Στην ομοσπονδιακή συνέλευση λάμβαναν μέρος όσοι ήταν «Αιτωλοί». Η συνέλευση αποφάσιζε για πόλεμο ή ειρήνη, εξέλεγε τους άρχοντες και ψήφιζε τους νόμους. Η [Αχαϊκή](#) συμπολιτεία είναι η ένωση τεσσάρων πόλεων της [βόρειας Πελοποννήσου](#). Οι πόλεις χρησιμοποιούσαν κοινό νόμισμα και κοινά σταθμά. Οι στρατηγοί [Άρατος](#) και [Φιλοποίμην](#) κατέλαβαν μεγάλη προσπάθεια για την ανάπτυξη της Αχαϊκής πολιτείας. Ο [Φιλοποίμην](#), για τη στάση που κράτησε απέναντι στους Ρωμαίους, ονομάστηκε «ο τελευταίος Έλληνας». Στην [Ήπειρο](#), ο βασιλιάς [Πύρρος](#) επιθυμούσε την ανάπτυξη του κράτους. Ανάπτυξε το εμπόριο και τη γεωργία, ίδρυσε νέες πόλεις με θέατρα και γυμναστήρια και κάλεσε στην αυλή του πολλούς πνευματικούς ανθρώπους. Ήθελε να δημιουργήσει στη [Δύση](#) μια μεγάλη αυτοκρατορία. Οι κάτοικοι του [Τάραντα](#) ζήτησαν βοήθεια για να αντιμετωπίσουν τους Ρωμαίους. Ο [Πύρρος](#) αποβιβάστηκε στην [Ιταλία](#) και νίκησε δύο φορές τους Ρωμαίους, την τρίτη ηττήθηκε και γύρισε στην πατρίδα του. Στράφηκε στον [ελληνικό νότο](#) και σκοτώθηκε στο [Άργος](#).

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Η Κατάσταση στον Ελλαδικό Χώρο

- ☐ Πώς ήταν το βασίλειο της Μακεδονίας;
- ☐ Ποιος ίδρυσε τη Θεσσαλονίκη, ποιον τομέα βοήθησε η ίδρυσή της και ποιος λαός την απείλησε;
- ☐ Τι έκαναν οι Γαλάτες;
- ☐ Ποιος απομάκρυνε τους Γαλάτες και τι κατέλαβε;
- ☐ Από πού πέρασαν οι Γαλάτες και πού εγκαταστάθηκαν;
- ☐ Για ποιον λόγο δημιουργήθηκαν δύο συμπολιτείες, στον ελλαδικό χώρο;
- ☐ Τι γνωρίζεις για την Αιτωλική συμπολιτεία;
- ☐ Τι γνωρίζεις για την Αχαϊκή συμπολιτεία;
- ☐ Ποιοι στρατηγοί βοήθησαν στην ανάπτυξη της Αχαϊκής πολιτείας;
- ☐ Πώς ονομάστηκε ο Φιλοποίμην;
- ☐ Ποιος ήταν ο βασιλιάς της Ηπείρου και τι επιθυμούσε να κάνει;
- ☐ Τι ακριβώς έκανε για την ανάπτυξη του κράτους;
- ☐ Ποιοι ζήτησαν βοήθεια από τον βασιλιά Πύρρο για την αντιμετώπιση των Ρωμαίων;
- ☐ Ποιες ήταν οι κινήσεις του Πύρρου;
- ☐ Πού σκοτώθηκε;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

Κεφάλαιο 3^ο: Το Ρωμαϊκό Κράτος αποκτά μεγάλη δύναμη

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Ο ιταλικός κόσμος ενώνεται και με κέντρο τη **Ρώμη**, έγινε **κοσμοκράτειρα**.

Το πρώτο **πολίτευμα** της Ρώμης ήταν η **βασιλεία**.

Όταν οι ευγενείς ανέτρεψαν τον βασιλιά,

το πολίτευμα έγινε **δημοκρατικό**.

Οι δύο **ύπατοι**, οι οποίοι εκλέγονταν για έναν χρόνο,

είχαν μεγάλη εξουσία σε πολιτικά και στρατιωτικά θέματα.

Η **Σύγκλητος** ήταν ένα συμβουλευτικό σώμα με ισόβια μέλη.

Οι πολίτες διακρίνονταν σε πατρίκιους και πληβείους.

Οι **πατρίκιοι** προέρχονταν από παλιές οικογένειες γαιοκτημόνων.

Οι **πληβείοι** ανήκαν στα φτωχότερα κοινωνικά στρώματα.

Οι Ρωμαίοι κυριαρχούσαν στον ιταλικό βορρά και στον νότο,

και τέλος στην πόλη των **Συρακουσών**.

Οι Συρακούσιοι κατάφεραν να αποκρούουν τις ρωμαϊκές επιθέσεις.

Οι **Ρωμαίοι** θέλησαν να κυριαρχήσουν στη **Δυτική Μεσόγειο** και στη **Σικελία**

και έτσι συγκρούστηκαν με τους **Καρχηδόνιους**.

Οι δύο αντίπαλοι πολέμησαν σε στεριά και θάλασσα δύο περίπου αιώνες.

Ο στρατηγός των **Καρχηδονίων**, **Αννίβας**, θέλησε να πολεμήσει

τους Ρωμαίους μέσα στην ίδια τους τη χώρα.

Οι ρωμαϊκές στρατιές προσπάθησαν να εμποδίσουν

την πορεία του **Αννίβα**, αλλά καταστράφηκαν.

Ο **Καρχηδόνιος** στρατηλάτης πέτυχε σημαντική νίκη στις **Κάννες**,

δημιουργώντας πανικό στους κατοίκους της **Ρώμης**.

Όταν οι ρωμαϊκές αρχές αποβιβάστηκαν στην **Αφρική**,

οι **Καρχηδόνιοι** κάλεσαν τον **Αννίβα** να επιστρέψει.

Στη μάχη που δόθηκε στη **Ζάμα**, οι Ρωμαίοι με ηγέτη τον **Σκιπίωνα** βγήκαν νικητές.

Η **Καρχηδόνα** καταστράφηκε ολοσχερώς.

Οι αδελφοί **Γάιος** και **Τιβέριος** θέλησαν να αναπτύξουν το κράτος της Ρώμης.

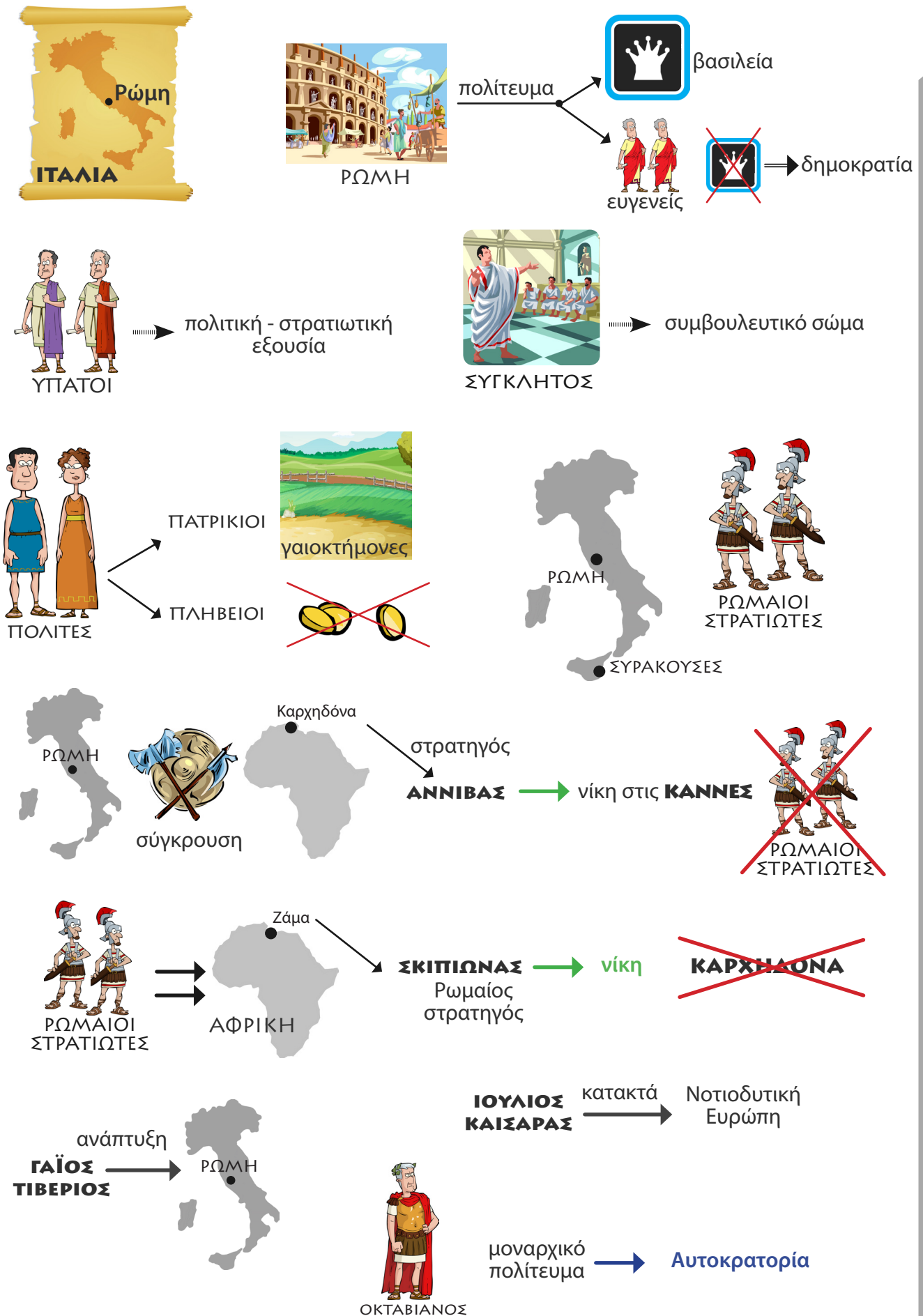
Στα χρόνια του **Ιούλιου Καίσαρα**, το ρωμαϊκό κράτος

κατέκτησε τη **Νοτιοδυτική Ευρώπη**.

Ο **Οκταβιανός** δημιούργησε το μοναρχικό πολίτευμα που

εξελίχθηκε σε **Αυτοκρατορία**.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Το Ρωμαϊκό Κράτος αποκτά μεγάλη δύναμη

- ☐ Τι έγινε ο Ιταλικός κόσμος;
- ☐ Ποιο ήταν το πρώτο πολίτευμα της Ρώμης και ποιο τελικά έμεινε;
- ☐ Τι γνωρίζεις για τους ύπατους;
- ☐ Τι γνωρίζεις για τη Σύγκλητο;
- ☐ Σε ποιες κατηγορίες διακρίνονταν οι πολίτες και τι γνωρίζεις για αυτές;
- ☐ Σε ποιες περιοχές κυριαρχούσαν οι Ρωμαίοι;
- ☐ Ποιες περιοχές θέλησαν οι Ρωμαίοι να κυριαρχήσουν και με ποιους συγκρούστηκαν;
- ☐ Ποιος ήταν ο στρατηγός των Καρχηδονίων και τι θέλησε να κάνει;
- ☐ Τι προσπάθησαν να κάνουν οι ρωμαϊκές στρατιές;
- ☐ Τι πέτυχε ο Καρχηδόνιος στρατηλάτης;
- ☐ Πού αποβιβάστηκαν οι ρωμαϊκές αρχές και τι έκαναν οι Καρχηδόνιοι;
- ☐ Πού δόθηκε η μάχη και ποια ήταν τα αποτελέσματα;
- ☐ Ποιοι ανέλαβαν την ανάπτυξη της Ρώμης;
- ☐ Με ποιον και τι κατέκτησε το ρωμαϊκό κράτος;
- ☐ Με ποιον το μοναρχικό πολίτευμα εξελίχθηκε σε Αυτοκρατορία;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

Κεφάλαιο 4ο: Η Υποταγή του Ελληνικού Κόσμου

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Οι επαφές των Ρωμαίων με τις ελληνικές πόλεις του Ιταλικού νότου, τους γοήτευσαν και θέλησαν να τις κατακτήσουν.

Την εποχή αυτή οι Έλληνες εμφανίζονται διαιρεμένοι και αποδυναμωμένοι. Το μεγαλύτερο μέρος του ελληνικού πληθυσμού βρίσκεται ανατολικότερα. Μεγάλο μέρος του ανδρικού πληθυσμού έχει μεταναστεύσει.

Στο λιμάνι του Πειραιά κατέφθαναν λίγα εμπορικά πλοία.

Η συνεχής άνοδος της Ρώμης προέβλεπε κινδύνους.

Ο Αγέλαος ο Αιτωλός μίλησε για τα προβλήματα στη Δύση, που απειλούσαν την Ελλάδα.

Η Μακεδονία και οι δύο Συμπολιτείες ήταν οι μόνες δυνάμεις που μπορούσαν να αντισταθούν στους Ρωμαίους.

Οι Ρωμαίοι εφάρμοσαν την πολιτική του «διαίρει και βασίλευε».

Είχαν τη δυνατότητα να επεμβαίνουν στις υποθέσεις των Ελλήνων και να τους κρατούν αποδυναμωμένους.

Δημιουργήθηκε συνασπισμός εναντίον του Φιλίππου Ε΄ της Μακεδονίας.

Ο Ρωμαίος στρατηγός Φλαμίνιος νίκησε τον Φίλιππο στο Κυνός Κεφαλές.

Η Μακεδονία αναγκάστηκε να πληρώσει πολεμική αποζημίωση και να αποδεχτεί την ελευθερία των πόλεων και των Συμπολιτειών.

Τον επόμενο χρόνο ο Φλαμίνιος στη διάρκεια των Ισθμίων, ανακοίνωσε την ελευθερία των Ελλήνων.

Παρά την ήττα της, η Μακεδονία είχε αρκετές δυνάμεις.

Ο Φίλιππος θέλησε να αναμετρηθεί πάλι με τους Ρωμαίους.

Ο γιος του, Περσέας ανέλαβε τη συνέχεια του έργου, αλλά νικήθηκε στην Πύδνα από τον Αιμίλιο Παύλο και πιάστηκε αιχμάλωτος.

Οι Ρωμαίοι υπέταξαν και τις υπόλοιπες ελληνικές δυνάμεις.

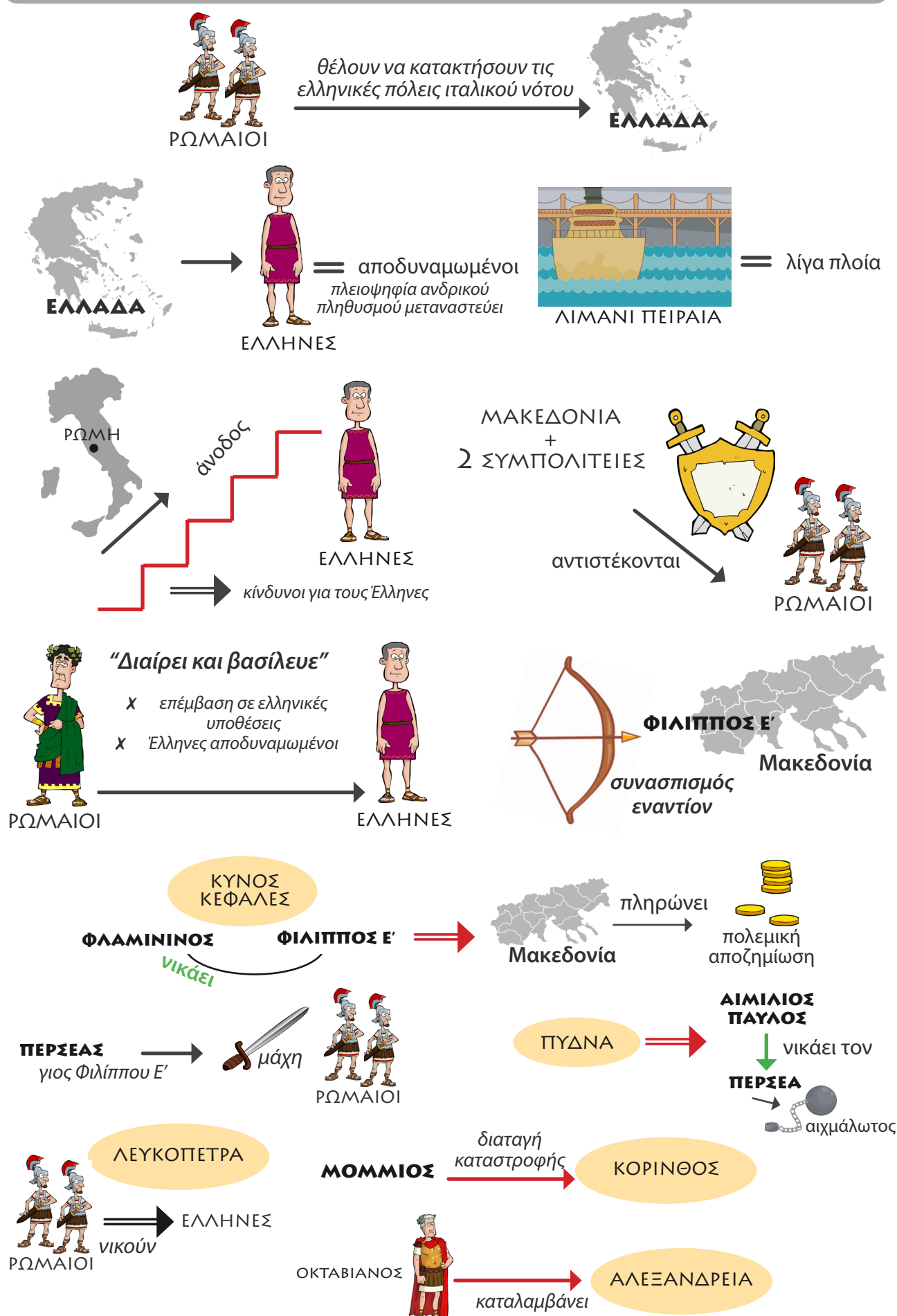
Οι δυνάμεις της Αχαϊκής συμπολιτείας προσπάθησαν να αντισταθούν, αλλά νικήθηκαν στη Λευκόπετρα κοντά στον Ισθμό.

Βαρύτερο τίμημα πλήρωσε η Κόρινθος.

Ο Ρωμαίος στρατηγός Μόμμιος έδωσε εντολή να καταστραφεί η πόλη και οι κάτοικοι να πουληθούν ως δούλοι.

Η κατάληψη της Αλεξάνδρειας από τον Οκταβιανό ήταν το τελειωτικό χτύπημα.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Η Υποταγή του Ελληνικού Κόσμου

- Με ποιες πόλεις γοητεύθηκαν οι Ρωμαίοι και τι θέλησαν να κάνουν;
- Πώς ήταν οι Έλληνες εκείνη την εποχή;
- Σε ποιο λιμάνι κατέφθαναν λίγα εμπορικά πλοία;
- Τι προέβλεπε η άνοδος της Ρώμης και ποιος μίλησε για αυτό;
- Ποιες δυνάμεις μπορούσαν να αντιμετωπίσουν τους Ρωμαίους;
- Ποια πολιτική εφάρμοσαν οι Ρωμαίοι και ποιες δυνατότητες είχαν;
- Εναντίον ποιου δημιουργήθηκε ο συνασπισμός της Μακεδονίας;
- Ποιος και πού νίκησε τον Φίλιππο;
- Τι αναγκάστηκε να κάνει η Μακεδονία;
- Τι ανακοίνωσε ο Φλαμίνιος στη διάρκεια των Ισθμίων;
- Τι θέλησε να κάνει ο Φίλιππος και ποιος συνέχισε το έργο του;
- Τι συνέβη στον Πύρρο;
- Ποιες δυνάμεις προσπάθησαν να αντισταθούν και πού νικήθηκαν;
- Ποια πόλη πλήρωσε βαρύτερο τίμημα;
- Ποιες εντολές έδωσε ο Ρωμαίος στρατηγός Μόμμιος;
- Ποιο ήταν το τελειωτικό χτύπημα;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

Κεφάλαιο 5ο: Τα Γράμματα και οι Τέχνες των Ελληνιστικών Χρόνων

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Τα γράμματα και οι τέχνες αναπτύχθηκαν την περίοδο των **ελληνιστικών βασιλείων**.

Στοιχεία των ανατολικών πολιτισμών και του αιγυπτιακού πολιτισμού εμπλουτίζουν τον ελληνικό πολιτισμό.

Η ελληνική γλώσσα, η ελληνιστική «**κοινή**», είναι η επίσημη γλώσσα των βασιλείων.

Η «**Ακαδημία**» του **Πλάτωνα** και το «**Λύκειο**» του **Αριστοτέλη** είναι οι δύο μεγάλες **φιλοσοφικές** σχολές της Αθήνας.

Η διδασκαλία των επικουρείων και των στωικών φιλοσόφων αφορά το νόημα της ανθρώπινης ύπαρξης.

Ο **Επίκουρος** από τη **Σάμο** μιλάει για έναν ήρεμο και γαλήνιο τρόπο ζωής, μέσω της φιλίας, της ανθρωπιάς και της δικαιοσύνης.

Ιδρυτής της **στωικής** διδασκαλίας είναι ο **Ζήνων** από την **Κύπρο**.

Οι στωικοί επιθυμούν μια ζωή σύμφωνη με τους νόμους της φύσης και της ηθικής.

Και οι δύο σχολές στηρίχθηκαν στην ηθική διδασκαλία.

Η δημιουργία των **φιλολογικών** επιστημών ήταν ιδιαίτερα σημαντική.

Ασχολούνται με τη γραμματική, με την ετυμολογία των λέξεων,

με τα γλωσσικά ιδιώματα και με σπάνιες λέξεις.

Ερμηνεύουν τα κείμενα του **Ομήρου** και άλλων ποιητών.

Στην Αλεξάνδρεια και στην **Πέργαμο** ιδρύονται δύο μεγάλες βιβλιοθήκες.

Ο **Πολύβιος** και ο **Διόδωρος** ήταν ιστορικοί που ξεχώρισαν από τα συγγράμματα με ιστορίες για τον **Μ. Αλέξανδρο** και τους διαδόχους του.

Επίσης, ξεχώρισαν από τα **Μαθηματικά**, ο **Ευκλείδης** και ο **Αρχιμήδης**.

Από το χώρο της **Αστρονομίας** ξεχώρισε ο Αρίσταρχος,

από το χώρο της **Ιατρικής** ο **Ηρόφιλος** και ο **Ασκληπιάδης**

και από το χώρο της **Γεωγραφίας** ο **Ερατοσθένης** και ο **Στράβωνας**.

Η **Φαρμακολογία**, η **Φυσική** και το **Δίκαιο**, γνωρίζουν, επίσης, μεγάλη άνθηση.

Παράλληλα αναπτύσσεται και η **τεχνολογία**, όπου ξεχωρίζει ο **Αρχιμήδης**.

Εμφανίζονται και σύγχρονα μουσικά όργανα, όπου ξεχωρίζει ο Κτησίβιος.

Η **Νέα Κωμωδία** με κύριο εκπρόσωπο τον **Μένανδρο** αποτελεί δημοφιλές είδος.

Η **ποίηση** στρέφεται στον απλό άνθρωπο και στην καθημερινή ζωή.

Ξεχωρίζουν ο **Καλλίμαχος** και ο **Θεόκριτος**.

Την εποχή αυτή εμφανίζονται εντυπωσιακά **αρχιτεκτονικά** κτίρια,

όπου προβάλλεται το μεγαλείο των ηγεμόνων και των πλούσιων πόλεων-κρατών.

Μεγάλος αρχιτέκτονας είναι ο [Ερμογένης](#),

ο οποίος έγραψε βιβλία για τον ιωνικό ρυθμό.

Οι ιδιωτικές κατοικίες είναι εντυπωσιακές με τους πολλούς ορόφους τους,

τα δωμάτια γύρω από περίστυλες αυλές και τα ψηφιδωτά δάπεδα.

Στη [γλυπτική](#) εμφανίζονται νέα θέματα και νέες τεχνοτροπίες.

Οι θεοί, οι ήρωες και τα μυθολογικά πρόσωπα απεικονίζονται

με τρόπο που θυμίζει τα κλασικά έργα, [νεοκλασικισμός](#).

Οι καθημερινοί άνθρωποι παριστάνονται

όπως είναι στην πραγματικότητα, [κοινωνικός ρεαλισμός](#).

Οι μορφές χωρίζονται σε δύο [τεχνοτροπίες](#).

Η [τεχνοτροπία μπαρόκ](#), όπου οι ανθρώπινες μορφές εμφανίζονται

με ζωηρά κινούμενα σώματα, με πρόσωπα γεμάτα ένταση και αγωνία

και απεικονίζονται σε δραματικά θέματα.

Η [τεχνοτροπία ροκοκό](#), όπου οι ανθρώπινες μορφές εμφανίζονται

σε ανάλαφρες στάσεις, με χορευτικές κινήσεις

και απεικονίζονται σε εύθυμα ή χιουμοριστικά θέματα.

Μεγάλη άνθηση παρατηρείται στη [ζωγραφική](#).

Ανθεί επίσης και η τέχνη του ψηφιδωτού, [μωσαϊκά](#),

που κοσμούν τα δάπεδα των χώρων υποδοχής των σπιτιών και ανακτόρων.

Μεγάλη ανάπτυξη γνωρίζει η [μικροτεχνία](#) από χρυσό, ασήμι, χαλκό,

πολύτιμους και ημιπολύτιμους λίθους.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ
Πλάτωνα

ΛΥΚΕΙΟ
Αριστοτέλη

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

- ✓ γραμματική
- ✓ ετυμολογία λέξεων
- ✓ γλωσσικά ιδιώματα
- ✓ σπάνιες λέξεις
- ✓ μελέτη Ομήρου

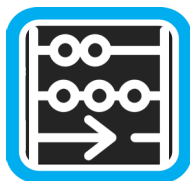
ΙΣΤΟΡΙΑ

ΠΟΛΥΒΙΟΣ
ΔΙΟΔΩΡΟΣ

εξιστόρηση έργου
Μεγάλου Αλεξάνδρου

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

ΕΥΚΛΕΙΔΗΣ
ΑΡΧΙΜΗΔΗΣ

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ

ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΣ

ΙΑΤΡΙΚΗ

ΗΡΟΦΙΛΟΣ
ΑΣΚΛΗΠΙΑΔΗΣ

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΕΡΑΤΟΣΘΕΝΗΣ
ΣΤΡΑΒΩΝΑΣ

ΦΑΡΜΑΚΟΛΟΓΙΑ

ΦΥΣΙΚΗ

ΔΙΚΑΙΟ

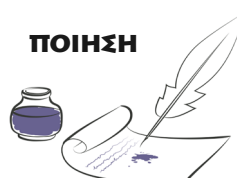
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
ΑΡΧΙΜΗΔΗΣ

ΜΟΥΣ. ΟΡΓΑΝΑ
ΚΤΗΣΙΒΙΟΣ

ΝΕΑ ΚΩΜΩΔΙΑ
ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ

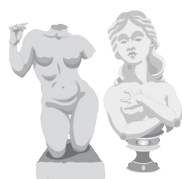

ΠΟΙΗΣΗ

ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΣ
ΘΕΟΚΡΙΤΟΣ

ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ
ΕΡΜΟΓΕΝΗΣ

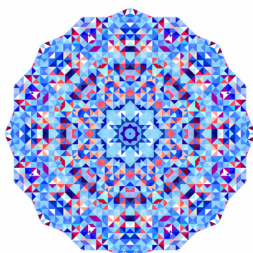

ΓΑΥΠΤΙΚΗ

- ⇒ Νεοκλασικισμός
- ⇒ Κοινωνικός ρεαλισμός
- ⇒ Τεχνοτροπία μπαρόκ - ροκοκό

ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

ΜΩΣΑΪΚΟ

ΜΙΚΡΟΤΕΧΝΙΑ

χρυσός-ασήμι

πολύτιμοι-ημιπολύτιμοι
λίθοι

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Τα Γράμματα και οι Τέχνες των Ελληνιστικών Χρόνων

- Σε ποια περίοδο αναπτύχθηκαν τα γράμματα και οι τέχνες;
- Ποια στοιχεία εμπλουτίζουν τον ελληνικό πολιτισμό;
- Ποια είναι η επίσημη γλώσσα των βασιλείων;
- Ποιες είναι οι δύο μεγάλες φιλοσοφικές σχολές της Αθήνας;
- Ποιοι είναι οι δύο τύποι φιλόσοφων;
- Τι αφορά η διδασκαλία των επικουρείων;
- Τι αφορά η διδασκαλία των στωικών;
- Με τι ασχολούνται οι φιλογογικές επιστήμες;
- Σε ποιες περιοχές ιδρύονται δύο μεγάλες βιβλιοθήκες;
- Ποιοι ιστορικοί ξεχώρισαν;
- Από τον χώρο των Μαθηματικών, ποιοι ξεχώρισαν;
- Από τον χώρο της Αστρονομίας, ποιοι ξεχώρισαν;
- Από τον χώρο της Ιατρικής, ποιοι ξεχώρισαν;
- Από τον χώρο της Γεωγραφίας, ποιοι ξεχώρισαν;
- Ποιες άλλες επιστήμες παρουσίασαν μεγάλη άνθηση;

- Ποια άλλη επιστήμη αναπτύσσεται και ποιος ξεχώρισε;
- Από τον χώρο των μουσικών οργάνων, ποιος ξεχωρίζει;
- Ποια αποτελεί δημοφιλές είδος και ποιος ο εκπρόσωπός της;
- Από τον χώρο της ποίησης, ποιοι ξεχωρίζουν και πού στρέφεται;
- Ποια κτίρια εμφανίζονται αυτήν την εποχή;
- Από τον χώρο της αρχιτεκτονικής, ποιος ξεχωρίζει;
- Πώς είναι φτιαγμένες οι ιδιωτικές κατοικίες;
- Σε ποιον τομέα εμφανίζονται νέα θέματα και νέες τεχνотροπίες;
- Τι είναι ο νεοκλασικισμός;
- Τι είναι ο κοινωνικός ρεαλισμός;
- Τι είναι η τεχνотροπία μπαρόκ;
- Τι είναι η τεχνотροπία ροκοκό;
- Ποιος άλλος τομέας ανθίζει;
- Ποια άλλη τέχνη ανθίζει και τι κοσμεί;
- Ποιος τομέας γνωρίζει μεγάλη ανάπτυξη;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΟΙ ΧΡΟΝΟΙ

Κεφάλαιο 6ο: Ελληνορωμαϊκός Πολιτισμός

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Ο **Ελληνορωμαϊκός πολιτισμός** είναι ο πολιτισμός που αναπτύχθηκε μετά την κυριαρχία της Ρώμης σε ολόκληρη τη Μεσόγειο, που ολοκληρώθηκε με την κατάκτηση και καταστροφή της Κορίνθου και τη ναυμαχία του Ακτίου.

Ρωμαίοι **ποιητές** και **συγγραφείς** επηρεάστηκαν από τους μεγάλους Έλληνες ποιητές, από τη φιλοσοφία, την ιστορία, τις επιστήμες και το δίκαιο.

Παράλληλα οι Έλληνες συνεχίζουν να παράγουν πλούσιο πνευματικό έργο.

Η Ελλάδα επηρέασε την τέχνη της ελληνορωμαϊκής περιόδου.

Οι πλούσιοι και ισχυροί Ρωμαίοι στόλιζαν τους ναούς, τα δημόσια κτίρια και τα σπίτια τους με πρωτότυπα ή αντίγραφα **έργα τέχνης**.

Στην **αρχιτεκτονική** χρησιμοποιούνται πιο νέα και εύπλαστα υλικά, και έτσι διευκολύνεται η κατασκευή μεγάλων οικοδομών.

Στις **πλατείες**, που περιβάλλονται από στοές, κτίζονται ναοί.

Στις **πόλεις** υπάρχουν γέφυρες, υδραγωγεία, μεγάλοι δρόμοι, κολοσσιαία λουτρά, για πολιτιστικές εκδηλώσεις και θέατρα.

Τοιχογραφίες και **ψηφιδωτά** διακοσμούν όλα αυτά τα κτίρια.

Στη **γλυπτική** είναι Έλληνες γλύπτες που αναζήτησαν εργασία στη Ρώμη.

Δημιούργησαν νέα έργα, με τεχνοτροπίες από την ελληνική τέχνη, **εκλεκτικά έργα**.

Η πιο χαρακτηριστική δημιουργία γλυπτών των Ρωμαίων είναι τα ρωμαϊκά **πορτρέτα**.

Με σώματα κλασικών αγαλμάτων θεών και με πορτρέτα του αυτοκράτορα ή άλλων προσωπικοτήτων, το αποτέλεσμα είναι αντισταθμιστικό.

Αναπτύσσεται και το **ιστορικό ανάγλυφο**.

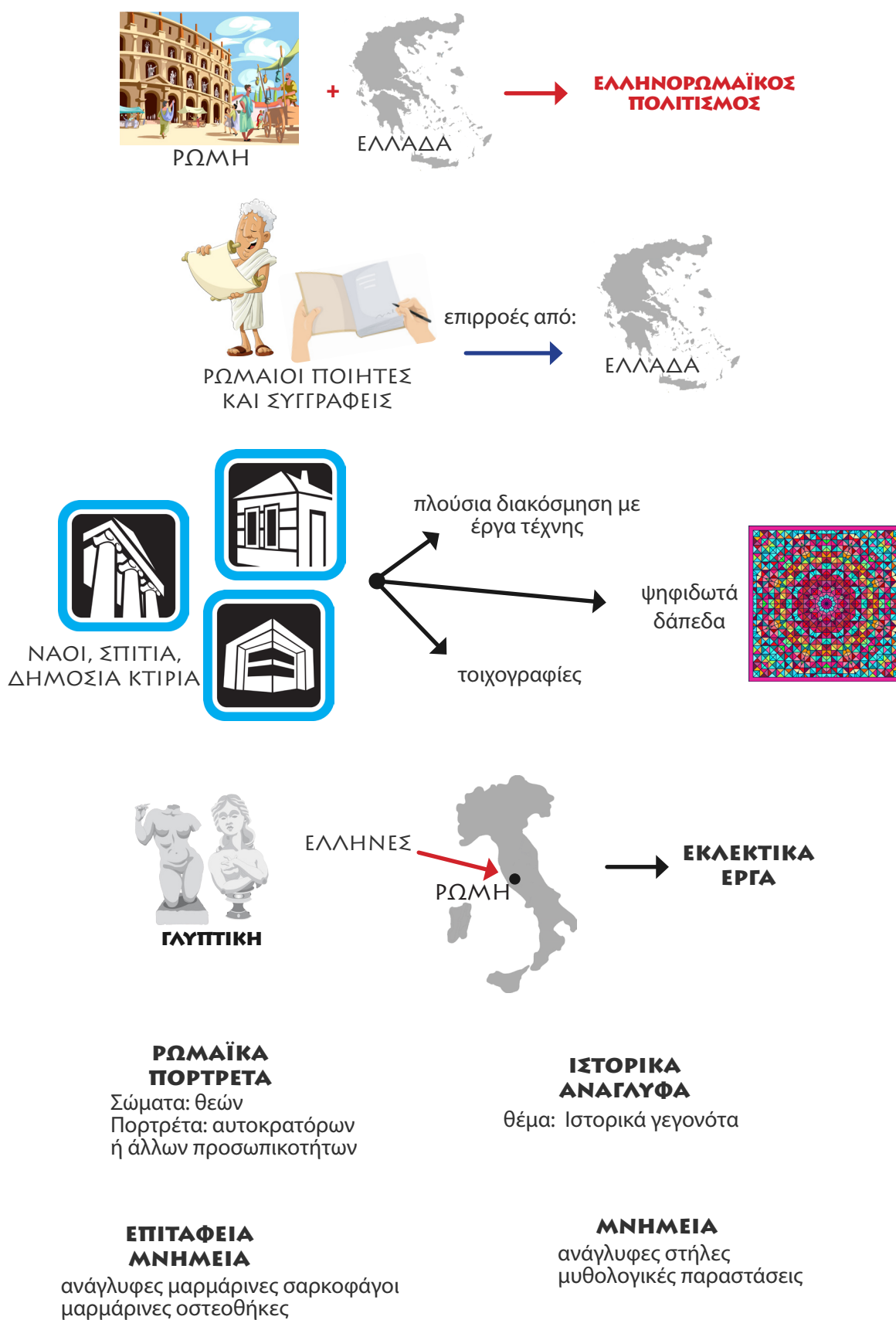
Οι απεικονίσεις γίνονται με θέματα ιστορικών γεγονότων.

Ως **επιτάφια μνημεία**, κυριαρχούν οι ανάγλυφες μαρμάρινες σαρκοφάγοι και οι μαρμάρινες οστεοθήκες.

Τα μνημεία έχουν ανάγλυφες στήλες και μυθολογικές παραστάσεις.

Οι αυτοκράτορες θάβονται σε εντυπωσιακά **μαυσωλεία**.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Ελληνορωμαϊκός Πολιτισμός

- Τι είναι ο Ελληνορωμαϊκός πολιτισμός;
- Από ποιους επηρεάστηκαν οι Ρωμαίοι ποιητές και συγγραφείς;
- Ποιανής περιόδου την τέχνη επηρέασε η Ελλάδα;
- Πώς στόλιζαν οι Ρωμαίοι τους ναούς, τα δημόσια κτίρια και τα σπίτια τους;
- Ποια υλικά χρησιμοποιούνται, πλέον, στην αρχιτεκτονική και τι διευκολύνεται;
- Πώς είναι οι πλατείες;
- Πώς είναι οι πόλεις;
- Ποια διακοσμούν τα κτίρια;
- Ποιοι ασχολούνται με τη γλυπτική και πώς είναι τα έργα τους;
- Ποια είναι η πιο χαρακτηριστική δημιουργία γλυπτών;
- Πώς είναι τα ρωμαϊκά πορτρέτα;
- Τι άλλο αναπτύσσεται και πώς γίνονται οι απεικονίσεις;
- Ποια κυριαρχούν ως επιτάφια μνημεία και πώς είναι;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΑΠΟ ΤΗ ΡΩΜΗ ΣΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ

Κεφάλαιο 1ο: Η Ρωμαϊκή Ειρήνη

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Ο **Οκταβιανός** θεμελιώνει το πολίτευμα της Αυτοκρατορίας στη Ρώμη. Γίνεται ο απόλυτος κυρίαρχος, με τη ονομασία του Αυγούστου, ο **σεβαστός**. Καθίσταται ο αρχηγός του στρατού, νομοθετεί και απονέμει δικαιοσύνη. Με το αξίωμα του **ποντίφικα, αρχιερέα**, ελέγχει τη θρησκευτική ζωή. Οι εκκλησίες, η Σύγκλητος και οι άρχοντες χάνουν τη δύναμη τους. Όμως, ο **Οκταβιανός** τους φέρεται με ευγένεια. Μετά τον θάνατο του **Οκταβιανού** η δύναμη των αυτοκρατόρων γίνεται ισχυρή. Στις αρχές του 2^{ου} αιώνα μ.Χ., ο αυτοκράτορας **Τραϊανός**, καταλαμβάνει τη **Δακία** και περιοχές προς την **Ανατολή**. Μετά τον θάνατό του, οι διάδοχοι δεν επιθυμούν την επέκταση της αυτοκρατορίας. Η τεράστια αυτή αυτοκρατορία απλώνεται γύρω από τη **Μεσόγειο** και από την **Αγγλία** προς βορρά μέχρι την **Άνω Αίγυπτο** προς Νότο. Ο **αυτοκράτορας** ορίζει τους **κυβερνήτες** που διοικούν τις επαρχίες. **Κρατικοί υπάλληλοι** βοηθούν τον κυβερνήτη στο έργο του. Ο **στρατός** εξασφαλίζει την τάξη και την ασφάλεια. Συγκροτείται από περίπου 400.000 μισθοφόρους στρατιώτες. Διαιρείται σε τριάντα **λεγεώνες**. Οι λεγεώνες είναι εγκατεστημένες στα σύνορα, για να προστατεύουν τους Ρωμαίους πολίτες από τις εχθρικές επιδρομές. Η **Ρώμη** εξασφαλίζει την άμυνα της Αυτοκρατορίας και των επαρχιών. Οι επαρχίες ευημερούν. Οι κυβερνήτες ελέγχονται από τον αυτοκράτορα ή τη Σύγκλητο, για να μην υπάρχουν αυθαιρεσίες. Η **Ρώμη** ανοίγει λιμάνια, κατασκευάζει λιθόστρωτους δρόμους και έτσι βοηθάει στην ανάπτυξη του εμπορίου. Η κάθε επαρχία αρχίζει να ασχολείται με συγκεκριμένες παραγωγές. Η **Ρώμη** αφήνει τις πόλεις της Αυτοκρατορίας να έχουν μια σχετική αυτονομία. Ολοένα και περισσότεροι επαρχιώτες αποκτούν το δικαίωμα του Ρωμαίου πολίτη. Η **περίοδος** αυτή σφραγίζεται με τη Ρωμαϊκή ειρήνη.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Η Ρωμαϊκή Ειρήνη

- ☐ Ποιος και ποιο πολίτευμα θεμελιώνει στη Ρώμη;
- ☐ Ποιος είναι ο Οκταβιανός;
- ☐ Ποιοι χάνουν τη δύναμή τους και πώς τους φέρεται ο Οκταβιανός;
- ☐ Μετά τον θάνατο του Οκταβιανού, ποια δύναμη γίνεται πιο ισχυρή;
- ☐ Στις αρχές του 2ου αιώνα μ.Χ., ποιος είναι ο αυτοκράτορας;
- ☐ Ποιες περιοχές καταλαμβάνει;
- ☐ Μετά το θάνατο του αυτοκράτορα Τραϊανού, τι δεν ήθελαν οι διάδοχοί του;
- ☐ Γύρω από ποιες περιοχές απλώνεται η τεράστια αυτή αυτοκρατορία;
- ☐ Ποιους ορίζει ο αυτοκράτορας;
- ☐ Ποιοι βοηθούν τον κυβερνήτη στο έργο του;
- ☐ Ποιος εξασφαλίζει την τάξη και την ασφάλεια;
- ☐ Πώς συγκροτείται ο στρατός;
- ☐ Τι είναι οι λεγεώνες;
- ☐ Τι και σε ποιους εξασφαλίζει η Ρώμη;
- ☐ Από ποιους ελέγχονται οι κυβερνήτες και για ποιον λόγο;
- ☐ Τι βοηθάει στην ανάπτυξη του εμπορίου;
- ☐ Γιατί αυτή η περίοδος σφραγίζεται με τη Ρωμαϊκή ειρήνη;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΑΠΟ ΤΗ ΡΩΜΗ ΣΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ

Κεφάλαιο 2ο: Ο Χριστός και η Διδασκαλία του | Η Πρώτη Εκκλησία

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Η Παλαιστίνη, που κατοικείται από Εβραίους, βρίσκεται υπό τη ρωμαϊκή κυριαρχία.

Ορισμένοι Εβραίοι περιμένουν τον ερχομό του **Μεσσία**.

Πιστεύουν πως ο Μεσσίας θα τους απελευθερώσει από τους Ρωμαίους και θα αναστήσει το κράτος του Ισραήλ.

Η Γέννηση του Χριστού στη Βηθλεέμ της Ιουδαίας προσδοκά μια νέα θρησκεία.

Ο **Χριστιανισμός**, ενώπιον του Θεού, πιστεύει στην ισότητα μεταξύ κυρίων και δούλων, ανδρών και γυναικών, Ελλήνων και βαρβάρων.

Η νέα θρησκεία αποκτά πολλούς πιστούς, και προσφέρει ελπίδα και κοινωνική ελευθερία.

Όταν ο Χριστός γεννήθηκε τήρησε τον νόμο και χρησιμοποίησε στα κηρύγματά του την **αραμαϊκή** γλώσσα.

Οι μαθητές του και τα πλήθη που τον ακολουθούσαν ήταν Ιουδαίοι.

Όμως τα κηρύγματά του απευθύνονταν προς ολόκληρη την οικουμένη.

Μετά το μαρτυρικό θάνατο του Χριστού, οι μαθητές του ιδρύουν μια μικρή κοινότητα πιστών στην Ιερουσαλήμ.

Πρωταρχικό ρόλο στην κοινότητα έχει ο μαθητής του, ο **Παύλος**.

Τα μέλη αυτής της κοινότητας διακηρύττουν πως ο Χριστός ήταν ο **Μεσσίας**, που είχαν προαναγγείλει οι προφήτες.

Γρήγορα όμως, πλήθος Εβραίων της διασποράς αποτελούν την πλειονότητα μέσα στη χριστιανική κοινότητα της Ιερουσαλήμ.

Μιλούν ελληνικά και είναι επηρεασμένοι από την ελληνική παιδεία.

Στην πρώτη χριστιανική κοινότητα έδωσαν το ελληνικό όνομα, **Εκκλησία**.

Ο όρος αυτός σήμαινε, την ένωση των πολιτών.

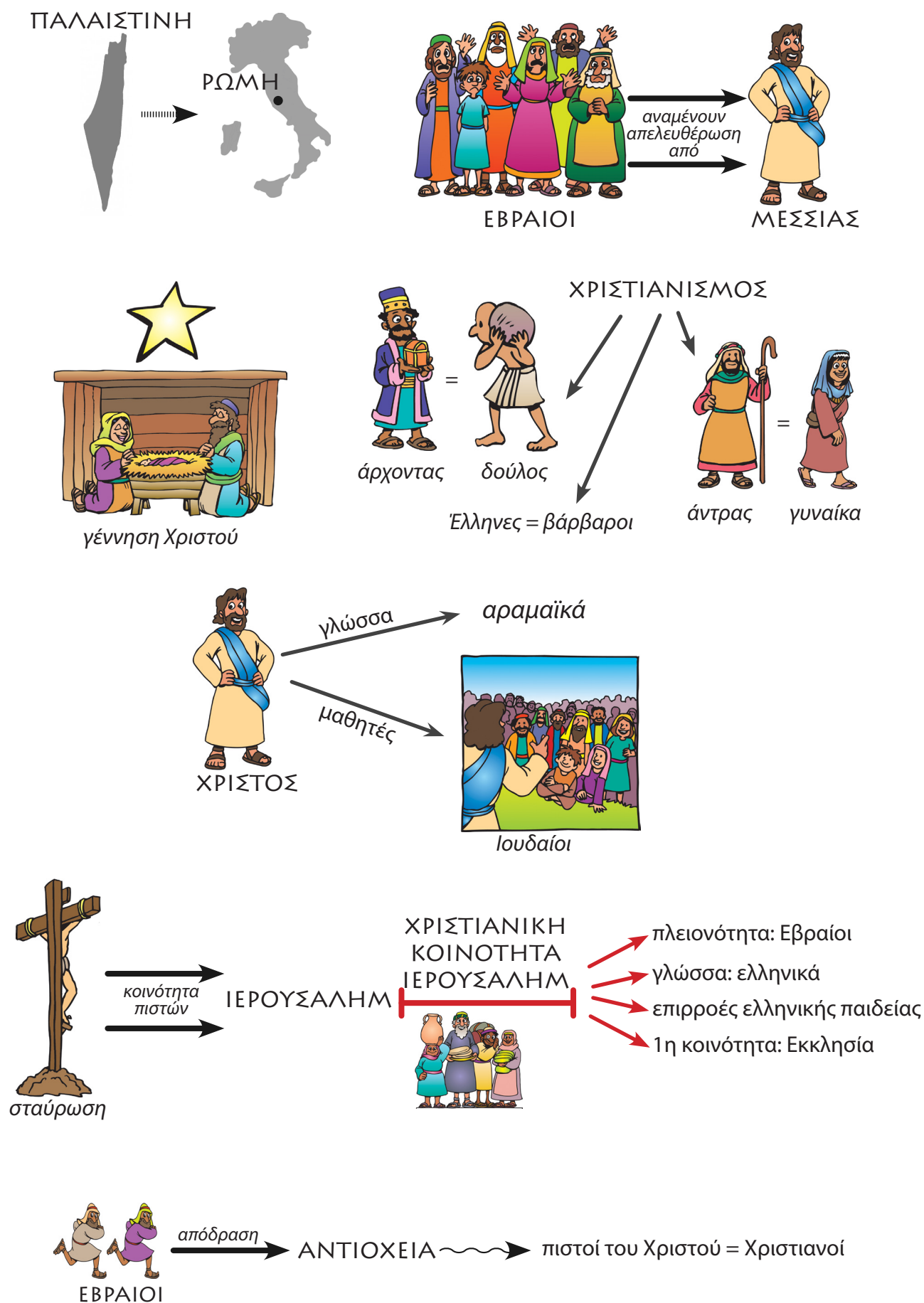
Πολλοί οπαδοί του Χριστού καταφεύγουν στην Αντιόχεια, για να αποφύγουν τις διώξεις.

Εκεί, στη μητρόπολη, συναντούν ανθρώπους, οι οποίοι είναι πρόθυμοι να ακούσουν το κήρυγμά τους.

Ο λαός της Αντιόχειας ονομάζει τους πιστούς του Χριστού, **Χριστιανούς**.

Έτσι, οι Χριστιανοί μπαίνουν στην ιστορία με κοσμοϊστορικές συνέπειες.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Ο Χριστός και η Διδασκαλία του: Η Πρώτη Εκκλησία

- Ποια πόλη βρίσκεται υπό τη ρωμαϊκή κυριαρχία; Ποιοι κατοικούν εκεί;
- Ποιον περιμένουν οι Εβραίοι και γιατί;
- Τι προσδοκά η Γέννηση του Χριστού;
- Τι πιστεύει και τι προσφέρει η θρησκεία του Χριστιανισμού;
- Τι έκανε ο Χριστός, όταν γεννήθηκε;
- Ποια γλώσσα χρησιμοποιούσε στα κηρύγματά του;
- Μετά τον μαρτυρικό θάνατο του Χριστού, τι έκαναν οι μαθητές του;
- Ποιος μαθητής είχε τον πρωταρχικό ρόλο;
- Τι διακηρύττουν τα μέλη της κοινότητας;
- Τι αποτελεί το πλήθος Εβραίων της διασποράς;
- Τι σημαίνει ο όρος Εκκλησία;
- Πού καταφεύγουν οι οπαδοί του Χριστού και για ποιον λόγο;
- Πώς ονομάζει ο λαός της Αντιόχειας, τους πιστούς του Χριστού;
- Πώς μπαίνουν στην ιστορία οι Χριστιανοί;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

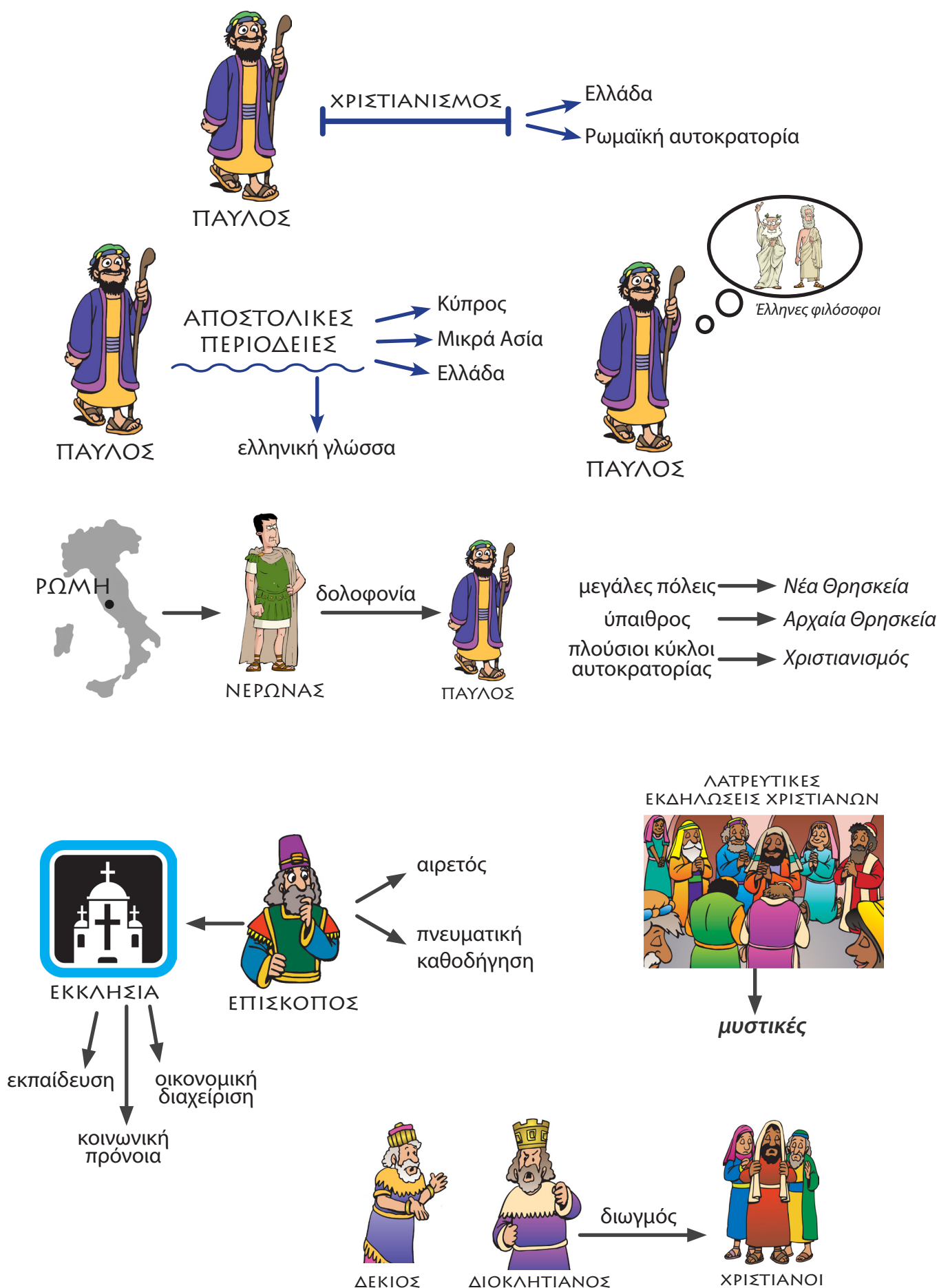
ΑΠΟ ΤΗ ΡΩΜΗ ΣΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ

Κεφάλαιο 3^ο: Η Διάδοση του Χριστιανισμού

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Ο **Παύλος** διακηρύσσει τον Χριστιανισμό στους Έλληνες και σε όλους τους λαούς της **Ρωμαϊκής** αυτοκρατορίας. Ο Παύλος ήταν φανατικός αντίπαλος του Χριστιανισμού. Όμως, αργότερα γίνεται κήρυκας του Χριστιανισμού, βάζοντας στόχο της ζωής του να τον διαδώσει παντού. Ο Παύλος ξεκινά τις αποστολικές περιοδείες στην **Κύπρο**, τη **Μικρά Ασία** και την **Ελλάδα**. Στα κηρύγματα και τις επιστολές του χρησιμοποιεί την ελληνική γλώσσα. Παίρνει ιδέες από την ελληνική φιλοσοφία και διαδίδει τον λόγο του **Χριστού** σε ολόκληρη την οικουμένη. Ο Παύλος οδηγείται στη **Ρώμη** και θανατώνεται, όταν ο αυτοκράτορας της **Ρώμης** ήταν ο **Νέρωνας**. Η **νέα θρησκεία** κερδίζει οπαδούς γιατί είναι φορέας ηρεμίας και παρηγοριάς. Προσελκύει αρχικά τους φτωχούς πληθυσμούς των μεγάλων πόλεων. Η ύπαιθρος, πιστή στις παραδόσεις, παραμένει στην **αρχαία θρησκεία**. Ο **Χριστιανισμός** αποκτά οπαδούς από ανώτερους οικονομικούς, πνευματικούς και διοικητικούς κύκλους και από μέλη του αυτοκρατορικού περιβάλλοντος. Η **Εκκλησία** καθορίζει τη διοικητική της οργάνωση, με την οργάνωση του κράτους. Σε κάθε **διοικητική μονάδα** αντιστοιχεί μια επισκοπή με το δικό της **επίσκοπο**. Ο **επίσκοπος** εκλέγεται από το λαό. Η δουλειά του είναι η πνευματική καθοδήγηση της τοπικής εκκλησίας. Στα τέλη του **2^{ου} αιώνα**, στην ανατολική περιοχή της Αυτοκρατορίας, οι Χριστιανοί αποτελούν την πλειονότητα των κατοίκων. Η Εκκλησία ασχολείται με την εκπαίδευση, την κοινωνική πρόνοια και την οικονομική διαχείριση του κράτους. Οι Χριστιανοί αποφεύγουν τα δημόσια θεάματα. Οι λατρευτικές τους εκδηλώσεις τελούνται μυστικά, για να μην έρχονται σε επαφή με τους οπαδούς της αρχαίας θρησκείας. Η αντίθεσή τους στη λατρεία του αυτοκράτορα εμφανίζεται επικίνδυνη. Τον **3^ο αιώνα μ.Χ.**, ο **Δέκιος** και ο **Διοκλητιανός** ξεκινούν τους διωγμούς κατά των Χριστιανών σε όλη την έκταση της Αυτοκρατορίας.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Η Διάδοση του Χριστιανισμού

- ☐ Σε ποιους διακηρύσσει τον Χριστιανισμό ο Παύλος;
- ☐ Τι ήταν ο Παύλος και τι έγινε αργότερα;
- ☐ Σε ποιες περιοχές έκανε αποστολικές περιοδείες;
- ☐ Ποια γλώσσα χρησιμοποιεί στα κηρύγματα και τις επιστολές και από πού παίρνει τις ιδέες;
- ☐ Πού και πότε θανατώνεται ο Παύλος;
- ☐ Ποια θρησκεία κερδίζει οπαδούς και για ποιον λόγο;
- ☐ Ποια θρησκεία παραμένει και για ποιον λόγο;
- ☐ Από πού αποκτά οπαδούς ο Χριστιανισμός;
- ☐ Τι καθορίζει η Εκκλησία;
- ☐ Τι αντιστοιχεί σε κάθε διοικητική μονάδα;
- ☐ Από ποιον εκλέγεται ο Επίσκοπος και ποια η δουλειά του;
- ☐ Πότε και σε ποια περιοχή οι Χριστιανοί αποτελούν την πλειονότητα των κατοίκων;
- ☐ Με τι ασχολείται η Εκκλησία;
- ☐ Τι αποφεύγουν οι Χριστιανοί και για ποιον λόγο;
- ☐ Ποιοι ξεκινούν τους διωγμούς των Χριστιανών και για ποιον λόγο;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

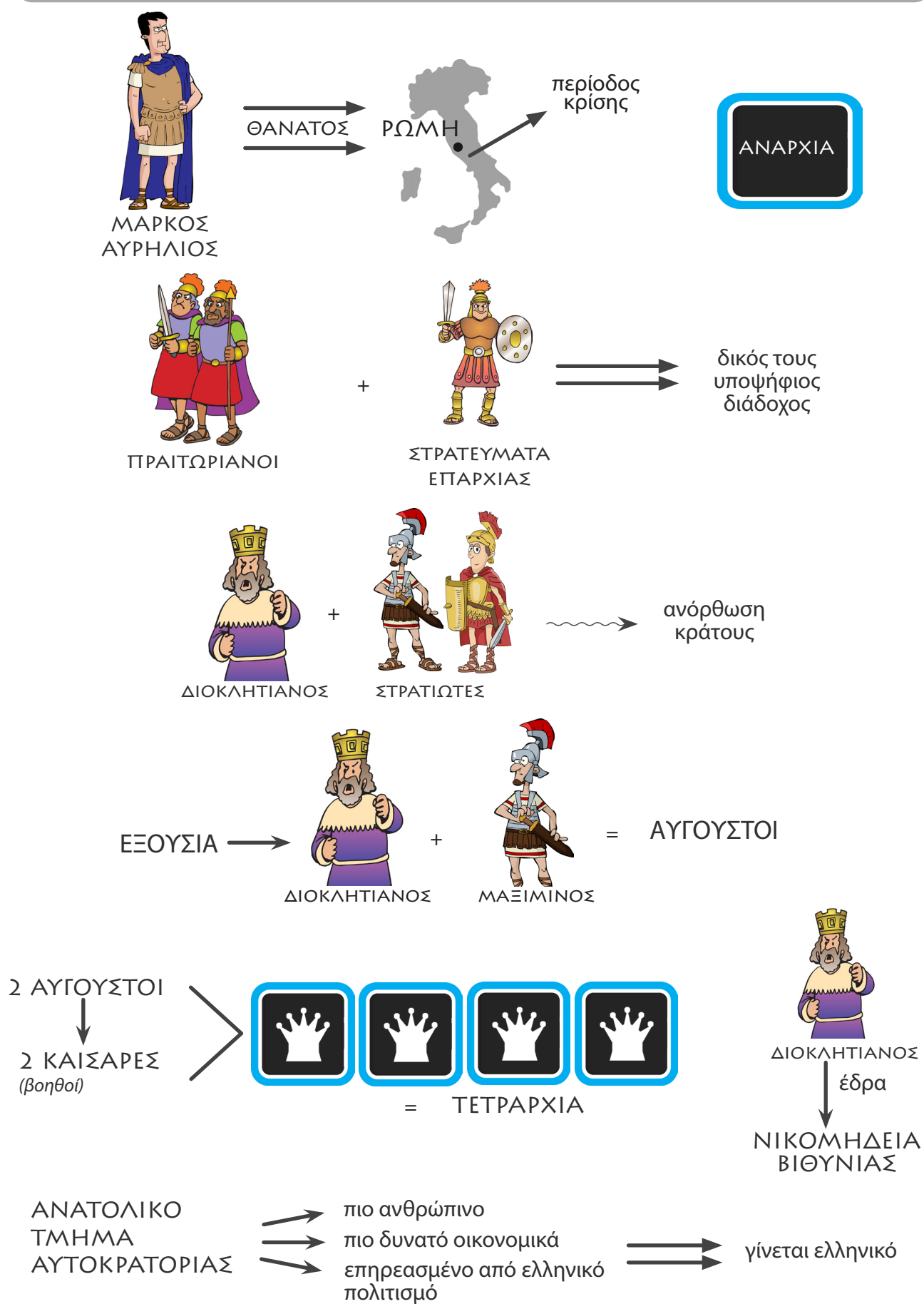
ΑΠΟ ΤΗ ΡΩΜΗ ΣΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ

Κεφάλαιο 4ο: 3ος Αιώνας μ.Χ. | Η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία σε Κρίση.

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Μετά τον θάνατο του αυτοκράτορα [Μάρκου Αυρήλιου](#), το ρωμαϊκό κράτος, έρχεται σε περίοδο κρίσης. Τα οικονομικά προβλήματα παραλύουν τους κρατικούς μηχανισμούς. Δίνει την ευκαιρία στους [Πραιτωριανούς](#) και στα [στρατεύματα της επαρχίας](#) να επιβάλλουν τον δικό τους υποψήφιο. Επικρατεί πλήρης αναρχία. Οι αυτοκράτορες διαδέχονται ο ένας τον άλλο. Η κρατική εξουσία και οι κρατικοί θεσμοί καταρρέουν. Οι εξωτερικοί εχθροί εισβάλλουν στα εδάφη της [Αυτοκρατορίας](#). Στην κρίσιμη αυτή ιστορική στιγμή, ο [Διοκλητιανός](#) με άλλους στρατιωτικούς πετυχαίνουν την ανόρθωση του κράτους, κάνοντας σημαντικές μεταρρυθμίσεις. Ο [Διοκλητιανός](#) κατάλαβε πως η [Αυτοκρατορία](#) δεν μπορεί να κυβερνάται από έναν μόνο άνδρα. Οπότε, ο [Διοκλητιανός](#) αποφασίζει να μοιραστεί την εξουσία με τον [Μαξιμίνο](#), πιστό σε αυτόν στρατιωτικό, ο οποίος έλαβε τον τίτλο του [αυγούστου](#). Το 293 ο Διοκλητιανός κάνει ένα ακόμη βήμα. Καθένας από τους δύο αυγούστους προσλαμβάνει έναν βοηθό. Ο βοηθός ασκεί πλήρη εξουσία στην περιοχή του και θα φέρει τον τίτλο του καίσαρα. Έτσι η [Αυτοκρατορία](#) διοικείται πια από μια [Τετραρχία](#). Καθοδηγητής της είναι ο [Διοκλητιανός](#). Η [Ρώμη](#) παραμένει η πρωτεύουσα του κράτους. Οι τετράρχες, όμως, έχουν την έδρα τους σε άλλες πόλεις. Ο [Διοκλητιανός](#) μετέφερε την έδρα του στη Νικομήδεια της Βιθυνίας. Είναι μια περιοχή όπου κυριαρχούσε ο ελληνικός τρόπος ζωής. Ο [Διοκλητιανός](#) δέχεται ότι το [ανατολικό](#) τμήμα της Αυτοκρατορίας, είναι πιο ανθρώπινο και πιο οικονομικά δυνατό από το [δυτικό](#) τμήμα. Το [ανατολικό](#) τμήμα είναι επηρεασμένο από τον ελληνικό πολιτισμό και την ελληνική γλώσσα. Έτσι, το δυναμικό [ανατολικό](#) τμήμα της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας γίνεται [ελληνικό](#).

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / 3ος Αιώνας μ.Χ.: Η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία σε Κρίση.

- ☐ Πότε το ρωμαϊκό κράτος έρχεται σε κρίση;
- ☐ Ποια παραλύουν τους κρατικούς μηχανισμούς;
- ☐ Σε ποιους δίνει την ευκαιρία το πρόβλημα της διαδοχής και τι έκαναν;
- ☐ Ποια ήταν τα αποτελέσματα;
- ☐ Στην κρίσιμη αυτή ιστορική στιγμή, ποιος ανέλαβε τα ηνία;
- ☐ Ποια ήταν τα αρχικά βήματα του Διοκλητιανού;
- ☐ Τι αποφάσισε να κάνει μετά;
- ☐ Από ποια διοικείται η Αυτοκρατορία και ποιος είναι ο καθοδηγητής της;
- ☐ Τι παραμένει η Ρώμη και πού έχουν τις έδρες τους οι τετράρχες;
- ☐ Πού μετέφερε την έδρα του ο Διοκλητιανός;
- ☐ Τι δέχεται ο Διοκλητιανός;
- ☐ Τι γίνεται το ανατολικό τμήμα της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

ΑΠΟ ΤΗ ΡΩΜΗ ΣΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ

Κεφάλαιο 5^ο: Κωνσταντίνος | Η Μεγάλη Στροφή

Δραστηριότητα 1^η Διαβάζω και κατανοώ το παρακάτω κείμενο.

Η **Τετραρχία** ήταν ένα πολύπλοκο σύστημα και δύσκολα βιώσιμο.

Μετά την παραίτηση του **Διοκλητιανού** ακολουθεί μια περίοδος, αναταραχών και συγκρούσεων.

Για την εξουσία και τον τίτλο του **αυγούστου** στη **Δύση**,

ο **Κωνσταντίνος** και ο **Μαξέντιος** συγκρούονται.

Ο **Κωνσταντίνος** στρέφεται προς τους Χριστιανούς,

για τον αγώνα του εναντίον του **Μαξέντιου**.

Μετά τη νίκη του στη **Μουλβία γέφυρα** και τον θάνατο του **Μαξέντιου**,

ο **Κωνσταντίνος**, **αύγουστος** στη **Δύση**, εκδίδει το **Διάταγμα των Μεδιολάνων**.

Το Διάταγμα αυτό συνέβαλε θετικά στις σχέσεις

της Χριστιανικής Εκκλησίας και του Ρωμαϊκού Κράτους.

Το Διάταγμα ανακοινώνει την απόλυτη ελευθερία της κάθε θρησκευτικής λατρείας, χωρίς να κάνει διάκριση ανάμεσα σε Χριστιανούς και σε οπαδούς άλλων θρησκειών.

Ο **αύγουστος** της **Ανατολής**, Λικίνιος συνυπέγραψε το **Διάταγμα στη Νικομήδεια**.

Έτσι, τίθεται συγχρόνως σε ισχύ και στα δύο τμήματα της Αυτοκρατορίας.

Το **324 μ.Χ.** ο Κωνσταντίνος εξουδετερώνει τον Λικίνιο

και γίνεται απόλυτος κύριος της Αυτοκρατορίας.

Αποφασίζει να μεταφέρει την πρωτεύουσα του κράτους από τη **Ρώμη**,

σε μια νέα πόλη, στις όχθες του Βοσπόρου, το **Βυζάντιο**.

Η επιλογή του Βυζαντίου οφειλόταν στη στρατηγική και γεωγραφική θέση της.

Οι εργασίες της νέας πόλης άρχισαν τον **Νοέμβριο του 324**

και η καινούργια πρωτεύουσα ονομάστηκε **Νέα Ρώμη**.

Η ονομασία αυτή δε χρησιμοποιήθηκε ιδιαίτερα,

γιατί γρήγορα αντικαταστάθηκε από το όνομα **Κωνσταντινούπολις**.

Τα εγκαίνια τελέστηκαν στις **11 Μαΐου 330 μ.Χ.**

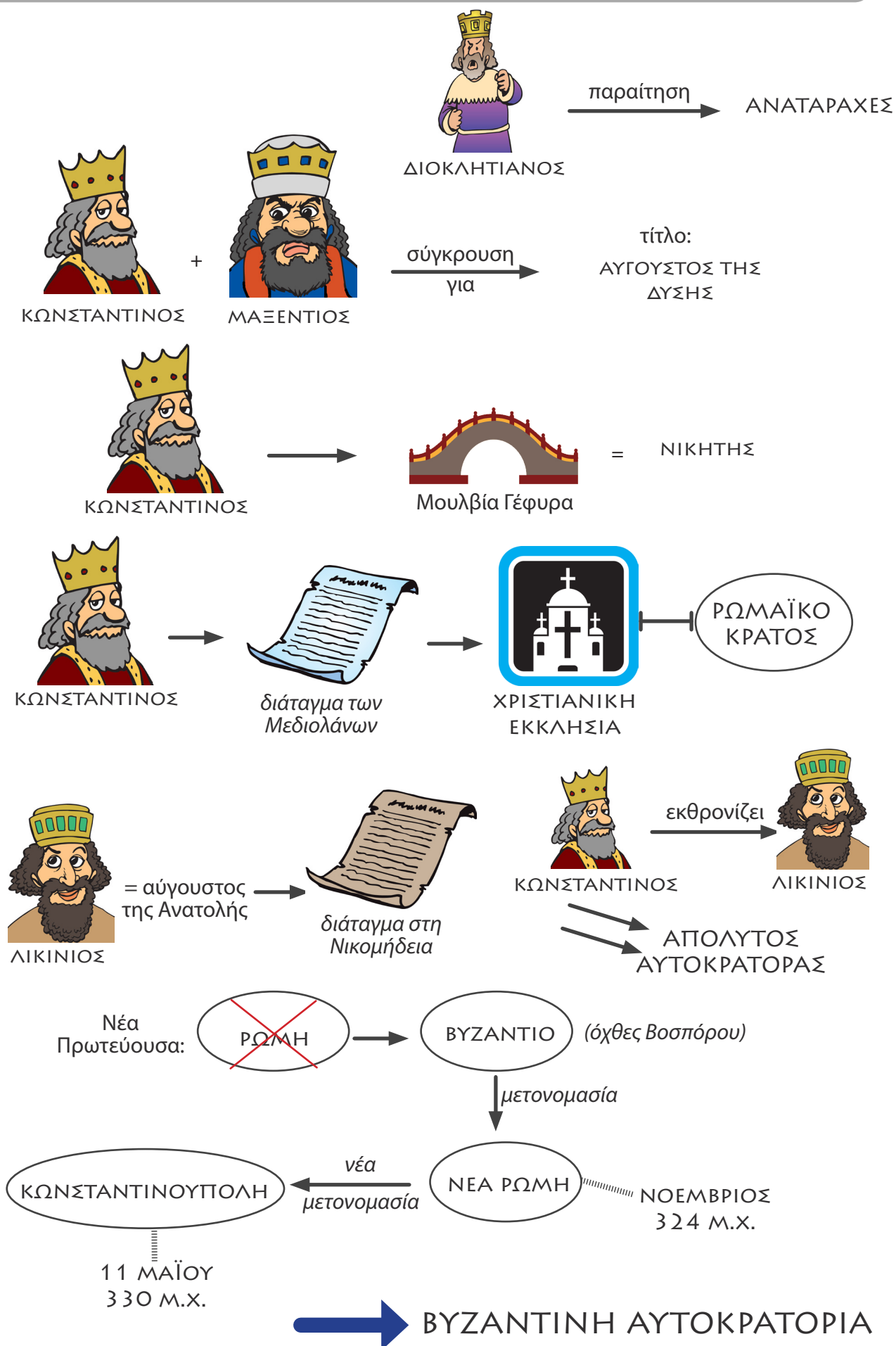
Από τότε αρχίζει η ιστορία της Κωνσταντινούπολης, δηλαδή της Ελληνικής Ανατολικής Αυτοκρατορίας, της **Βυζαντινής**.

Ο **Κωνσταντίνος**, με τη μεταφορά της πρωτεύουσας,

ήθελε την αναγέννηση του ρωμαϊκού κράτους.

Έτσι, θεμελίωσε μια **ελληνική αυτοκρατορία**.

Δραστηριότητα 2^η Παρατηρώ και συζητώ το παρακάτω σχεδιάγραμμα.

Δραστηριότητα 3^η Απαντώ στις παρακάτω ερωτήσεις.

Ερωτήσεις Κατανόησης / Κωνσταντίνος: Η Μεγάλη Στροφή

- Τι αποδείχτηκε τελικά η Τετραρχία;
- Τι έγινε μετά την παραίτηση του Διοκλητιανού;
- Ποιοι συγκρούστηκαν για τον τίτλο του Αυγούστου στη Δύση;
- Προς τα πού στρέφεται ο Κωνσταντίνος και για ποιον λόγο;
- Σε ποια περιοχή νίκησε ο Κωνσταντίνος και τι συνέβη στον Μαξέντιο;
- Τι εκδίδει ο Κωνσταντίνος;
- Τι είναι το Διάταγμα των Μεδιολάνων;
- Ποιος είναι ο Αύγουστος της Ανατολής και τι συνυπέγραψε;
- Πότε και ποιον εξουδετερώνει ο Κωνσταντίνος και τι γίνεται;
- Τι αποφασίζει να κάνει ο Κωνσταντίνος και ποιος ήταν ο λόγος της επιλογής του;
- Πότε άρχισαν οι εργασίες και πώς ονομάστηκε η Πρωτεύουσα;
- Γιατί ονομασία αυτή δε χρησιμοποιήθηκε ιδιαίτερα;
- Πότε τελέστηκαν τα εγκαίνια;
- Πότε αρχίζει η Βυζαντινή Ιστορία;
- Για ποιον λόγο θεμελιώνεται η ελληνική αυτοκρατορία;

Δραστηριότητα 4^η Στο παρακάτω πλαίσιο γράφω αυτά που έμαθα. Χρησιμοποιώ όλες μου τις πληροφορίες.

Τα πνευματικά δικαιώματα του eBook ανήκουν στον συγγραφέα και στον εκδότη. Απαγορεύεται η οποιαδήποτε αναπαραγωγή του περιεχομένου χωρίς την έγγραφη άδεια από τους ιδιοκτήτες του. Τυχόν παραβίαση των δικαιωμάτων συνιστά ποινικό αδίκημα.

SKU: GR-EB1085